
TÜRKİYE

EĞİTİM

ARAŞTIRMASI

ALGI VE BEKLENTİLER

The logo for Reform Enstitüsü is centered on a large blue circle. The word "REFORM" is in white, with the "O" replaced by a stylized orange circle with a white dot in the center. Below it, the word "ENSTİTÜSÜ" is in white. The background of the entire page is a large blue circle with orange curved borders on the left and bottom.

REFORM
ENSTİTÜSÜ

REFORM
ENSTİTÜSÜ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ VE YÖNTEM...9

YÖNETİCİ ÖZETİ...10

GENEL DEĞERLENDİRME...18

Türkiye'nin Sorunları...18

Eğitimde İyileşme...19

Eğitimin Sorunları...21

EĞİTİME GÜVEN...24

EĞİTİMDE EŞİTLİK...28

EĞİTİM YAKLAŞIMI...30

Değerler...30

Saygınlık...32

İyi bir Gelir için Eğitim...33

İstihdamla İlişki...34

Okulla İlişki...38

Kanaat Önderleri...39

EĞİTİM SİSTEMİ...40

Sorunlar...40

Zorunlu Eğitim...49

Karma Eğitim...50

Yükseköğretime Giriş Sınavları...51

EĞİTİMİN NİTELİĞİ...52

EĞİTİM HARCAMALARI...60

EĞİTİMİN ÇIKTISI...62

Kazanımlar...62

Geçişlilik...67

EĞİTİMDE ŞİDDET...69

EĞİTİM POLİTİKALARI VE YÖNETİM...70

Milli Eğitim Bakanlığı ve Bakan...70

Pandemi Dönemi ve Yüz Yüze Eğitim...74

DEĞERLENDİRME...79

REFORM
ENSTİTÜSÜ

REFORM ENSTİTÜSÜ

Türkiye, ikinci yüzyılına güçlü, etkin, demokratik bir devlet; huzurlu, müreffeh, özgüvenli bir toplum olma arayışıyla giriyor. Toplum adalet, demokrasi ve refah talep ediyor. Geride bıraktığımız yüzyılın rasyonel değerlendirmeleri ışığında geleceğe dair bir vizyonun inşasına, bu yaklaşımın geliştirilmesi için de ortak toplumsal zemin, entelektüel ve siyasal müzakere atmosferine ihtiyaç duyuyor. Türkiye'nin siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlarının aşılması, yaşanan tahribatın onarılması, tüm yurttaşlar için ortak bir demokratik geleceğin inşa edilmesiyle, müzakere ve diyalog odaklı politikalarla mümkün.

Reform Enstitüsü, "Nasıl Bir Türkiye?" sorusu üzerine düşünmek ve Türkiye'yi adil, demokratik ve müreffeh bir geleceğe taşıyacak toplumsal, entelektüel ve siyasal müzakere ortamının inşasına katkıda bulunmak için yola çıktı.

Enstitü, Türkiye'nin demokrasisini kurumsallaştıracak ve güçlendirecek, sürdürülebilir kalkınma dönüşümünü sağlayacak, adil ve eşit yurttaşlık anlayışını merkeze alacak reformların gerçekleşmesine katkı sağlamayı amaçlıyor.

REFORM
ENSTİTÜSÜ

GİRİŞ VE YÖNTEM

“Türkiye Eğitim Araştırması”, toplumun eğitime dair görüş ve tutumlarını değerlendiriyor. Türkiye’nin öncelikli sorunları arasında eğitimin yeri, hükümetin eğitim performansı, eğitimde eşitlik ve kalite, eğitim sistemine dair öncelikli sorunlar ve eğitimin kazanımları konularında toplumun algı ve beklentilerini resmetmeyi hedefliyor.

Bu kapsamda niceliksel ve niteliksel metotları bir arada benimseyen karma bir araştırma yöntemi benimsendi. Çalışmanın niceliksel aşamasında Kasım 2021’de 12 ilde (Adana, Ankara, Balıkesir, Bursa, Diyarbakır, Erzurum, İstanbul, İzmir, Konya, Samsun, Şanlıurfa ve Trabzon) 2985 kişi ile Türkiye temsili bir örneklem ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirildi. %95 güven aralığında hata payı %2.35 olarak hesaplandı.

Örneklem seçiminde ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine dayalı il, mahalle, yaş ve cinsiyet dağılımlarını dikkate alındı. Niteliksel aşamada ise farklı kent, yaş grubu ve meslekten 60 anne-baba ile yüz yüze derinlemesine mülakat gerçekleştirildi.

YÖNETİCİ ÖZETİ

Toplum eğitime geçer not vermiyor, eğitimin son on yılda kötüye gittiğini düşünüyor.

Araştırma, eğitim meselesinin Türkiye'nin en sorunlu alanlarından biri olarak görüldüğünü ortaya koyuyor. Ekonomi, adalet ve kadın sorunlarıyla birlikte eğitim Türkiye'nin ilk dört sorunundan biri olarak görülüyor. Katılımcıların genelinde Türkiye'nin eğitimdeki durumu geçer nota ulaşamıyor, eğitime dair hiçbir konunun toplumda tam bir memnuniyet yaratmadığı görülüyor. Sürekli değişen sistem ve istikrarsız eğitim yönetimi, velileri bir yandan umutsuzluğa sürüklerken bir yandan da çocuklarının kaliteli eğitim alamadığı düşüncesine itiyor. Bu açıdan bakıldığında ideolojik farklılıklar bulanıklaşıyor ve her seçmen grubu benzer sorunlarda birleşiyor. Muhafız ve kararsız veya protesto eğilimindeki seçmenler eğitime düşük puan verirken, AK Parti ve MHP'liler eğitim ekosistemine orta not veriyor. Eğitim kalitesinin son 10 yıldaki seyri konusunda, 5 katılımcının 3'ü "eğitim kalitesi kötüleşti" diyor (%59.4). Aynı kaldı diyenler %23.9, iyileşti diyenler sadece %16.7 olarak kaydediliyor.

Eğitime dair birçok konu sorunlu bulunuyor.

Eğitimle ilgili dile getirilen genel sorun ve talepleri üç grupta toplamak mümkün: eğitim sistemine dair sorunlar, politik-ekonomik sorunlar ve lojistik/teknik sorunlar. Sisteme dair sorunlar en başta geliyor. Eğitim sisteminin kalitesi, öğretmenlerin niteliği ve atamalar en büyük şikayet konuları. Ayrıca eğitim sisteminin sürekli değişmesi ve istikrarın olmaması velileri kaygıya sürüklüyor. Ortaokulda ya da lisede çocuğu olan bir veli liseye ve üniversiteye girişte sistemin değişip değişmeyeceğinden emin olamadığını ifade ediyor.

Eğitim ve öğretmen kalitesi yetersiz bulunuyor.

Öğretmenlerin yetkinliği sorgulanıyor. Öğretmenlerin öğrencilere kaliteli eğitim veremediği düşünülüyor. Sınıfların kalabalık olması velilerin öncelikli şikayetleri arasında. Eğitim ekosisteminin her konusunu kapsayan bu alanlar, geliştirilmenin en çok talep edildiği konuların da başında geliyor. Sınav sistemi, müfredat, ders kitapları ve ders saati diğer sorunlu konular olarak karışımıza çıkıyor.

Eğitimin kalitesini artırmak için atılması istenen adımlar arasında öğretmen kalitesini artırma ilk sıralarda yer alıyor (%63.4). Toplum eğitim sisteminin kalifiye öğretmen yetiştirmedeğini düşünüyor, ancak kendi çabasıyla kendini geliştiren öğretmenler aileler tarafından takdir ediliyor. Diğer yandan eğitim seviyesi arttıkça öğretmenlerin kalitesini düşük görme eğilimi daha yüksek. Eğitim seviyesi düştükçe öğretmenlerin çabaları ve kaliteleri daha az eleştiriliyor.

Toplumun %88'i eğitimde eşitlik olduğunu düşünmüyor.

Eğitimde eşitsizlik olduğunu düşünenler %55.4'e ulaşırken, eşitliğin sağlandığını düşünenler %11.6'da kalıyor. %33 ise eşitlik ne var ne de yok diyor. Düşük gelirlielerde bu oran %6.2'ye kadar geriliyor. Eğitim sayesinde çocuklarının kendilerinden miras kalan sosyoekonomik ve kültürel statüyü aşacaklarına ve daha refah içerisinde yaşayacaklarına inanma ve bunu belirtme oranı katılımcılar arasına oldukça düşük.

Özellikle maddi durumun körüklediği bu kanaati, özel okullarda eğitim alan, yabancı dil öğrenebilen, yurtdışına eğitim almaya gidebilen, okullarda çeşitli spor ve sanat faaliyetlerine katılabilen çocuklarla devlet okullarında kısıtlı imkanlarla ve birebir ilgiye imkan vermeyecek derecede kalabalık sınıflarda eğitim alan öğrenciler arasındaki rekabetin adil olmadığı düşüncesini beraberinde getiriyor. Aynı eğitim ve imkan seviyesinden çıkmasa da aynı sınavlara girerek lise ve üniversite kazanmaya çalışan çocuklar arasındaki bu görünüm toplumsal mobilizasyonun sağlanamadığı algısını besliyor.

“İyi bir eğitim alma”nın itibarı düşüyor.

Eğitimin yeterliliği ve gerekliliği konusunda tüm kırılımlarda ortak bir sesin yükseldiği görülüyor. Türkiye’de eğitimin başarılı olmak ya da herhangi bir mevkie gelebilmek için tek başına yeterli olmadığı görüşü baskın. Toplumsal saygınlık için eğitimin gerekli olduğunu düşünenler ilk sırada gelse de bu oran %50 civarında kalıyor. Eğitimin iyi bir gelir için önemli olduğunu düşünenler de yine birinci sırada olsa da %50’yi bulmuyor. Eğitim düzeyi arttıkça bu konudaki inanç azalıyor.

Liyakat tartışmalarının anlam kazandığı bulgu ise iş sahibi olmak için torpil ve çevre edinmenin eğitimden daha önde geldiği yönünde fikir belirtenlerin ilk sırada yer alması. Eğitim düzeyi arttıkça kayırmacılığın daha etkili olduğunu düşünenlerin artması bu gruplarda yaygınlaşan hayal kırıklığına ve hak edilenin karşılığını bulamama hissine işaret ediyor.

**“ Milyonlarca üniversite mezunu boşa insan var.
Onlar eğitim almadılar mı? Neden boştalar?
Eğitim sadece yeterli olsaydı böyle olmazdı.
Torpil var. Dayın varsa oluyor. ”**

(45, Diyarbakır)

Toplum eğitim sistemine güvenmiyor, kaygı duyuyor.

Çocuğunun yurtdışında eğitim almasını isteyenler %67.5'e ulaşırken, çocuğunun iyi bir eğitim alabileceğinden kaygı duyanlar %61.7. Özel okul ve kolejleri tercih etmek isteyenler %59.3. Bu yüksek oranlara karşılık eğitim sisteminin çocuğuna iyi bir iş sağlayabileceğini düşünenler %35.7'de kalıyor.

Türkiye'deki eğitimin yetersiz olduğunu düşünen katılımcıların çoğu imkânı olsa çocuğunun yurtdışında okumasını tercih edeceğini belirtiyor. Katılımcıların imkân olsa çocukları için tercih edecekleri ülkelerin genellikle Kanada, İngiltere ya da refah devleti olarak nitelendirebileceğimiz İskandinav ülkeleri ve Almanya olduğu görülüyor. Böyle bir imkânın çocukların ufuklarının gelişmesine ve dil öğrenmesine olanak verecek olması ailelerin tercih motivasyonları arasında sıralanabilir. Yaşam kalitesi, insana verilen değer, özgürlük ve demokrasi gibi kavramlar da yurtdışı tercihini güçlendiren unsurlar arasında.

“*Ufku daha geniş oluyor algısı açık oluyor küresel bakıyor kabuğunu kırmış oluyor. Bizde sınırlı, çerçevesi çizilmiş çocuk o sınırın içinden çıkamıyor ama yurtdışında o sınırları kırmış oluyor.*”

(50, İstanbul)

Eğitimden beklentiler ailenin eğitim seviyesine göre farklılaşıyor: eğitim seviyesi yükseldikçe özgüven ve birey olma, düştükçe ise vatanseverlik ve milliyetçilik değerleri öne çıkıyor.

Yurtdışına gitmekle eğitim arasında kurulan ilişkiyle Türkiye'deki eğitimden beklenti arasında belirgin farklar gözlemleniyor. Yurtdışında bir çocuğun eğitim süresince kendini geliştirdiği ve iyi nitelikler edindiği düşünülürken Türkiye'deki eğitimden genel beklenti bir meslek becerisi elde edebilmesi, vatansever olması ve iyi insan olması. Bu, eğitim seviyesi düştükçe daha baskın bir söylem haline geliyor. Eğitim seviyesi yükseldikçe eğitimden evrensel olmak, iyi bir vatandaş olmak, dürüstlük ve ahlaklılık gibi beklentiler beliriyor. Katılımcılar eğitimin çocuklara ahlaklı olmayı öğretmesini bekliyor.

Bu yaygın beklenti iyi insan ve iyi bir vatandaş olmaları arzusuyla birlikte yükseliyor. Eğitim seviyesi yükseldikçe katılımcılar çocuklarının özgüvenli ve kendini ifade edebilen bireyler olmasını beklerken eğitim seviyesi düştükçe vatanseverlik ve milliyetçilik gibi toplumsal kategorilere dair beklentilerin arttığı görülüyor.

İmam Hatip liselerinin kalite algısının düştüğü görülüyor.

Toplumun devlet liselerine güveninin sarsılmış olduğu görülüyor. Veliler, daha nitelikli yabancı dil eğitimi için Anadolu liselerini tercih etme eğiliminde olduklarını belirtiyorlar. Bunu fen liseleri ve kolejler takip ediyor. “İmkânımız olsa özel liseye gönderirdik” söylemi de oldukça yaygın. İmam Hatiplerin kalite algısının geçmiş dönemlere oranla düştüğü ve dindar ailelerde de imkan varsa başka liseleri tercih etme eğilimi olduğu görülüyor.

“ Eğer bana bu soruyu 1. çocuğum okula giderken sorsaydınız o dönem İmam Hatip derdim. İmam Hatip daha kaliteliydi ama ben 2. Çocuğumda İmam Hatip’te çok büyük sıkıntılar yaşadım. 25 yıllık çocuklarla beraber eğitim serüvenimde bana deseniz ki “Hangisine?” ortaokulda bu çocukların hangisinde iyi olduğuna karar verebilirsiniz. El becerileri mi? Görsel sanatlar mı? Bilmiyoruz. Bunu bildiğiniz zaman ona göre okula göndermeyi tercih ederim ama bu dönemde asla İmam Hatip’e göndermeyi tercih etmiyorum. Bir çocuğum İmam Hatip’e giderken yaşadıklarını biliyorum, diğer çocuğumun da yaşadıklarını biliyorum. Meslek lisesine giden çocuğumun da biliyorum o yüzden meslek lisesi derim. ”

(53, İstanbul)

Toplum eğitimde evrensel değerleri öne çıkarıyor.

Eğitimde hangi değerlerin öne çıkması gerektiğine dair soru ideolojik kırılımları yansıtıyor. Evrensel ve demokrat değerler ile milliyetçi-vatansever-Atatürkçü değerleri tercih edenler çoğunluğu oluşturuyor. Dindarlık ve dini değerleri tercih edenler azınlıkta (%9.2). Eğitim seviyesi arttıkça evrensel değer vurgusu artıyor. Parti grupları en somut kırılmayı yansıtıyor. Milli Görüş kökenli ailelerden gelenler arasında dinî değerler vatanseverlik-milliyetçilik, merkez sağ kökenlilerde vatanseverlik-evrensel değerler, sosyal demokratlarda Atatürkçülük ve evrensel değerler ön plana çıkıyor. Evrensel ve demokrat değerleri öne çıkaranlar toplamda %42.4'i bulurken HDP kökenli katılımcıların %85'i bu değerleri öne çıkarıyor.

Veliler çocukları İngilizce ve bilgisayar/kodlama öğrensin istiyor.

Toplumun çocuklarının ders dışı gelişim alanları tercihlerine bakıldığında küresel şartlara adaptasyon eğiliminin yüksek olduğu görülüyor. İngilizce %53.8 ile açık arayla ilk sırada. İkinci sırada bilgisayar/kodlama yer alıyor (%29.8). Mesleki sertifika programları %21 ile 3. sırada. Spor ve sanat bu alanları takip ediyor.

Toplumun dörtte biri, son 5 yılda eğitim için borçlanmış.

Eğitim konusunda en çarpıcı konulardan biri ekonomik zorluklar ve toplumsal adalet. Eğitim harcamalarında zorlanmayanların oranı sadece %14.5. Zorlandık ve çok zorlandık diyenler %56.3'e ulaşıyor. Düşük gelirliiler arasında kısmen zorlandık, zorlandık veya çok zorlandık diyenler %95'i buluyor. 4 katılımcıdan 1'i eğitim masrafları için borç veya kredi almış. Özellikle eğitimin yetersiz olduğunu düşünen ya da sınavlara hazırlanan çocuğu olan katılımcılar ek ders ve kurs ücretlerini karşılamakta zorlandıklarını belirtiyorlar.

“ Çok zorlanarak karşılıyoruz / karşıladık.
Ailenin yardımıyla, kardeşlerimin yardımıyla
okutmaya çalışıyorum çocukları,
yoksa ancak kiramı verebiliyorum. ”

(42, Mersin)

“ Kızımı dershaneye göndermek zorunda kaldım, eğitim yetersiz çünkü. Ben ödemekte zorlanıyorum gerçekten. Dershane dışında yol parası var, zorunlu kıyafetler yok ama harcama oluyor, kitap desteği isteniyor. Sınavlar başlamadan önce okulda sınav ücreti istediler. ”

(38, İzmir)

Eğitimde ekonomik eşitsizlikler öne çıkıyor.

Pahalılık ve eşitsizlik politik-ekonomik sorunlar olarak göze çarpıyor. Devlet okulları yetersiz görüldüğünden öğrencilerin daha iyi eğitim için özel okullara gitmesi gerektiği algısı öne çıkıyor. Bu hususlar eğitimde eşitsizliği besleyen ve çocukların geleceklerinde sınıfsal farklılıkları aşmayı zorlaştıracak faktörler olarak görülüyor. Daha dengeli eğitim sağlanması, devlet okullarının zamanın ihtiyaçları çerçevesinde modernize edilmesi, teknolojik desteğin artırılması bekleniyor:

“ Eşitlik yok. Özel okullara para vermeye başladı insanlar, olmayanlar da eğitim alamıyor. Devlet okullarında düzgün eğitim yok. Mevcutlar çok fazla, öğretmenler yetersiz. Özel okullarda İngilizce eğitime hevesleniyor insanlar, sınıf mevcudu az. Eşitsizlik var, parası olan okuyor olmayan okumuyor. Hiç iyi değil. ”

(38, İstanbul)

Toplum sınavdan şikayetçi. Fakat sınavsız bir sisteme de kaygı ve şüpheyile bakıyor..

Eğitim sistemine yönelik sayısal değerlendirmeler istendiğinde en düşük notlar sınav sistemi, eğitim kalitesi, online eğitim ve teknolojik altyapı konularında gözlemleniyor. Liseye geçiş sınavıyla ilgili olarak eğitim ve gelir düzeyi fark etmeksizin katılımcıların tümünde benzer bir talep yükseliyor.

Sınavın küçük yaştaki çocuklarda ve ailelerde gereksiz bir kaygı ve strese sebep olduğu, çocukların kendilerini geliştirmektense maratondaymış gibi sınavlara hazırlandığı düşüncesi yaygın. Aileler çocuklarının yetkinliklerine ve ders performanslarına göre liselere yerleştirilmesinin daha adil olacağını düşünüyorlar.

Bununla birlikte eğitimdeki eşitsizlikten dolayı her çocuğun denk bir eğitim almamasına rağmen aynı kulvarda yarışmak zorunda bırakılmasını adaletsiz görüyorlar. Üniversiteye geçiş sınavıyla ilgili olarak da benzer kaygılar mevcut.

Ancak liselere geçişin aksine eğitim seviyesi yüksek katılımcılar sınav sistemine tamamen karşıyken eğitim seviyesi görece daha düşük katılımcılar elemeli sistemin bir şekilde gerekliliğini, revize edilse de sürdürülmesinden yana olduklarını belirtiyorlar. Toplamda %57.4 oranındaki çoğunluk sınavların kalkmasından yana.

“ Rezalet. Ne çocuklarda ne ailelerde psikoloji bırakıyor. Lise giriş sınavlarında da üniversite sınavlarında da çocuklarımda en çok artan şey kaygı, endişeydi. Bu noktada çok sorun yaşadığımızı düşünüyorum ebeveynler olarak. Keşke sınav odaklı sistem yerine çocukların yeteneklerine göre şekillenen liseler ve o minvalde bir üniversite geçişi olsaydı. ”
(40, Diyarbakır)

Toplumun yalnızca %12'si MEB'i başarılı buluyor.

Milli Eğitim Bakanlığı'nı başarısız bulma eğilimi yaygın. Başarılı bulanlar %12.5'te kalıyor. Bilhassa yüksek eğitimliler, gelir düzeyi düşük olanlar, merkez sağ kökenli AK Partililer ve muhalif seçmende başarılı bulanlar %10 ve altına geriliyor. Bakanın sürekli değişmesi de eleştirilen unsurlar arasında.

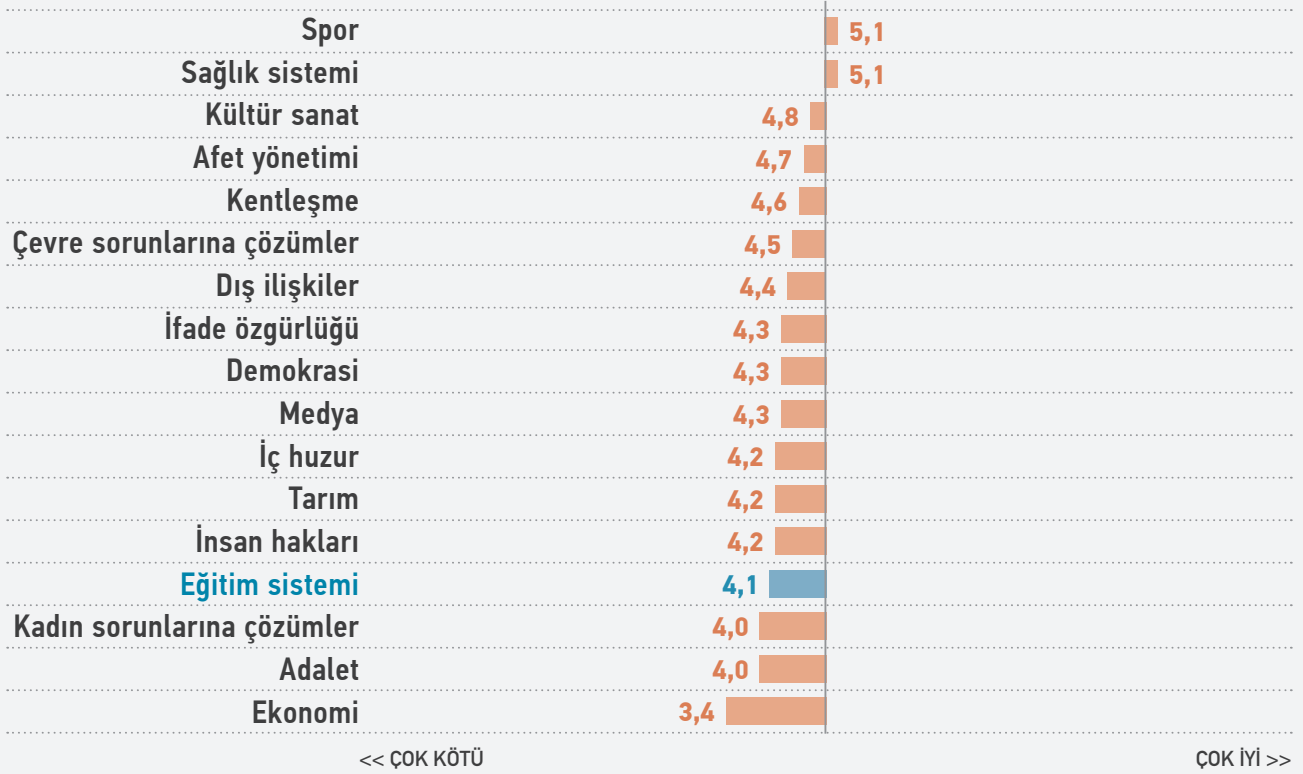
Dolayısıyla yeni bakana da yeterli kredi açılmıyor ve gerekli değişimleri yapabileceğine inanılmıyor. EBA gibi pandemi döneminde uzaktan eğitimi sağlayan araçlar konusunda da bakanlık başarısız bulunuyor. Online eğitim yerine yüz yüze eğitim talebi oldukça yüksek, dört katılımcıdan neredeyse üçü yüz yüze eğitimi destekliyor.

GENEL DEĞERLENDİRME

TÜRKİYE'NİN SORUNLARI

Toplum eğitime geçer not vermiyor.

Şu konularda Türkiye'nin bugünkü durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye eğitim araştırmasının sonuçları, toplumun en sorunlu gördüğü başlıklardan birinin eğitim olduğunu ortaya koyuyor. Toplum, eğitime geçer not vermiyor, eğitim sistemini 10 üzerinden 4,13 puanla başarısız buluyor. Eğitim, toplumsal sorunlar sıralamasında -ekonomi, hukuk ve kadın sorunlarından sonra- dördüncü sırada yer alıyor.

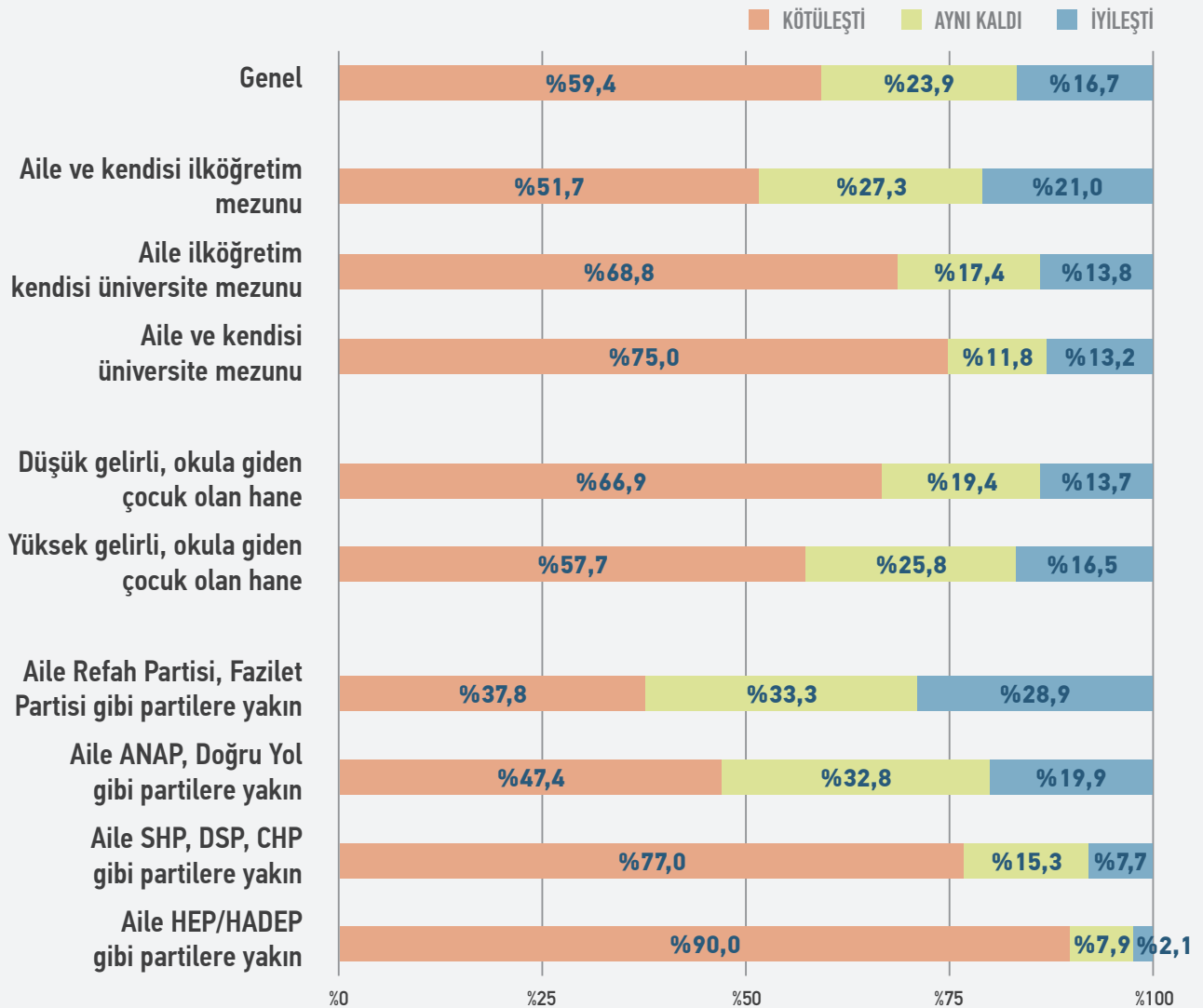
Araştırma toplumun sadece spor ve sağlık sistemine orta derece not verdiğini gösteriyor. Kültür-sanat, afet yönetimi, kentleşme, çevre sorunlarına çözümler ve dış ilişkiler geçer not alamasa da 5'e yaklaşıyor. Türkiye'nin durumu ifade özgürlüğü, demokrasi, medya, iç huzur ve tarımda yetersiz görülüyor.

En sorunlu bulunan alan ise ekonomi. Yüz yüze yapılan derinlemesine mülakatlarda da hane içi ve ülke geneli ekonomik darboğazın diğer alanlara da sirayet ettiği gözlemleniyor. Ekonomiye verilen not (3.42), seçmenin Türkiye'yi derin bir buhranda gördüğünü yansıtıyor. Ekonominin ardından adalet, kadın sorunlarına çözümler, eğitim sistemi ve insan hakları konularında Türkiye'nin durumu neredeyse ekonomi kadar olumsuz bulunuyor.

EĞİTİMDE İYİLEŞME

Toplumun %83'ü son 10 yılda eğitimde olumlu bir değişim görmüyor.

Son 10 yılda eğitimin kalitesi

Eğitim kalitesinin son 10 yıldaki seyri konusunda, 5 katılımcının 3'ü "eğitim kalitesi -kötüleşti" diyor (%59.4). Aynı kaldı diyenler %23.9, iyileşti diyenler sadece %16.7 olarak kaydediliyor. Eğitim, sınav sistemi ve bakanların sürekli değişmesinin, partizan kutuplaşmayı aşan genel bir istikrarsızlık havası oluşturduğunu söylemek mümkün. Nitekim katılımcıların %83.3'ü son 10 yılda eğitimde olumlu bir değişim görmüyor.

Muhafazakarlıktan uzaklaştıkça memnuniyetsizlik artıyor.

Türkiye’de aile oy tercihi siyasi pozisyonları önemli derecede etkiliyor. Siyasi pozisyonlar ise her alanda olduğu gibi eğitim konusundaki tutumu da şekillendiriyor. AK Parti’nin en sadık seçmen grubunu Milli Görüş geleneğinden gelenler oluşturuyor. Nitekim ailesi 1990’larda Refah/Fazilet’e oy verenler arasında “son 10 yılda eğitimin kalitesi kötüleşti” diyenler en düşük seviyede. Ancak bu grupta bile katılımcıların üçte birden fazlası (%37.8) eğitimin kötüleştiğini vurguluyor. İyileştiğini düşünenlerin en yoğun olduğu grup da yine burası (%28.9).

Ailesi Milli Görüş partileri dışında, ANAP/DYP gibi merkez-sağ partilere oy veren katılımcılarda son 10 yılda eğitimin kalitesinin kötüleştiğini düşünenler %47,4’e yükseliyor. İyileşti diyenler sadece %19.9.

Ailesi sol partilere oy veregelmiş katılımcılarda eğitimin kötüleştiğini düşünenlerin oranı çarpıcı şekilde ayrışıyor. Bu grupta eğitimin kötüleştiğini düşünenlerin oranı %77 ve sadece %7.7’si iyileştiğini düşünüyor.

En büyük memnuniyetsizlik Kürt katılımcıların domine ettiği, bugünkü HDP’nin öncülü olan HEP/HADEP gibi partilere oy vermiş ailelerden gelenler. Bu grupta eğitimin kötüleştiğini düşünenler %90, iyileştiğini düşünenler %2.

Özellikle DSP/CHP ve HEP/HADEP gibi muhalif kökenden gelen katılımcıların tutumlarının genel ortalamadan çok farklı olması, eğitimle ilgili kanaatlerde ideolojik değerlendirmelerin etkili olduğunu gösteriyor.

Eğitimin kötüleştiğine dair görüş tüm mezun gruplarında %50’yi aşıyor.

Aile ve bireylerde eğitim seviyesi arttıkça eğitim kalitesinin kötüleştiğini söyleyenlerin oranı artıyor. Hem aile hem de kendisi ilköğretim veya altı mezunu olanlarda kötüleşti diyenler %51.7. Bu oran, ailesi ilköğretim mezunu kendisi üniversite mezunu olanlarda %68.8, hem ailesi hem kendisi üniversite mezunu olanlarda %75’i buluyor. Aile içi eğitim seviyesine göre değerlendirildiğinde; üniversite okumuş katılımcıların çok büyük bir bölümü eğitimin son 10 yıl içerisinde iyileştiğini düşünmüyor (yaklaşık %87). Kendisi ve ailesi ilköğretim ya da altı eğitim almış katılımcılar arasında oran görece artsa da durumu olumlayacak bir söylem üretmeyi mümkün kılmıyor.

Hanesinde okul çağında çocuk bulunan kişiler arasında eğitimin kalitesine yönelik değerlendirmeler, hem düşük hem yüksek gelir gruplarında kötümser. Bununla birlikte beklendiği üzere düşük gelirlielerde bu oran 9 puan yüksek (%66.9’a %57.6).

Sorun çeşitliliği, eğitimle ilgili neredeyse her alanın sorunlu görüldüğünü gösteriyor.

Sistem sorunlarının ağırlığı dikkat çekiyor. En çok öne çıkan başlıklar eğitim sisteminin kendisi ve öğretmen niteliği oluyor. Sınav sistemi, derslerin içeriği ve ezberci sistem gibi sistemi ilgilendiren konular da birleştğinde eğitim sistemine dair memnuniyetin düşük olduğu görülüyor. Sınav sistemi, kalitesiz eğitim ve ders saatleri de eğitime dair sayılan sorunlar arasında yer alıyor. Diğer başlıklar disiplinsizlik, ezberci sistem, müfredat, değerler eğitimi ve ilgisizlik oluyor.

Lojistik ve teknik sorunların içinde okul ve sınıfların kalabalık olması ilk sırada yer alıyor. Ulaşım ve servis imkanları ile ilgili sorunlar da dile getiriliyor.

Okul yetersizliği ve teknolojik yetersizlikler de aktarılan diğer lojistik ve teknik sorunlar.

Eğitim kalitesinin artması için ekonomik eşitsizliklerin giderilmesi talep ediliyor.

Eğitimin kalitesini artırmak için gerekli adımlar sorulduğunda yine sistemsel sorunlar karşımıza çıkıyor. Sorun tespiti ile çözüm benzeşiyor. Katılımcılar sorun olarak gördüğü alanların çözülmesinin kaliteyi artıracağını düşünüyor. Öğretmenlerin niteliği, eğitim sisteminin iyileştirilmesi, sınav sistemi ve öğretmen sayısının artırılması talepleri ön planda. Temelde eğitim sisteminin iyileştirilmesiyle ilgili olabilecek birçok konu birleştiğinde öğretmenlerin niteliklerinin artırılması talebi geriye düşüyor. Ancak öğretmenlerle ilgili olarak nitelik sorgulaması derinlemesine mülakatlarda da fazlasıyla değinilen bir konu.

Politik ve ekonomik talepler arasında burs/maddi destek ve eşitsizliğin önüne geçilmesi yer alıyor. Ekonomik kriz şartlarında bu taleplerin sistemsel taleplere yakın düzeyde öncelik olarak görüldüğü anlaşıyor. Okul sayısının artırılması, sınıf mevcudu ve teknoloji lojistik ve teknik alanında aktarılan talepler arasında.

Maddi destek, adil eğitim ve burs talepleri, ekonomik yoksunluğun ve eşitsizliğin yansıması olarak değerlendirilebilir. Ulaşım hem lojistik-teknik hem de artan maliyetlerle birlikte ekonomik bir talep olarak öne çıkıyor.

EĞİTİME GÜVEN

Toplum eğitim sistemine güvenmiyor,
bu konuda kaygı duyuyor.

İmkanım olsa
çocuğum yurtdışında
eğitim alsın isterdim

%67.5

Çocuğumun
iyi bir eğitim alabileceğinden
kaygılıyım

%61.7

Çocuğumu
özel okulda/kolejde
okutmak isterdim

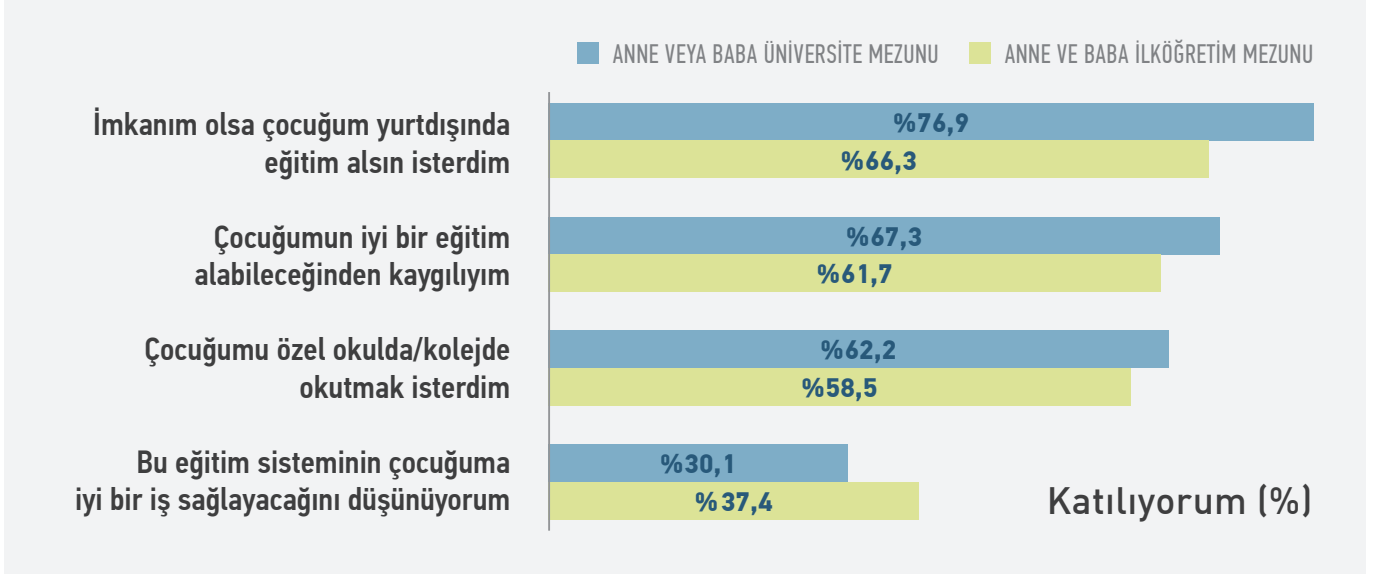
%59.3

Bu eğitim sisteminin
çocuğuma iyi bir iş sağlayacağını
düşünmüyorum.

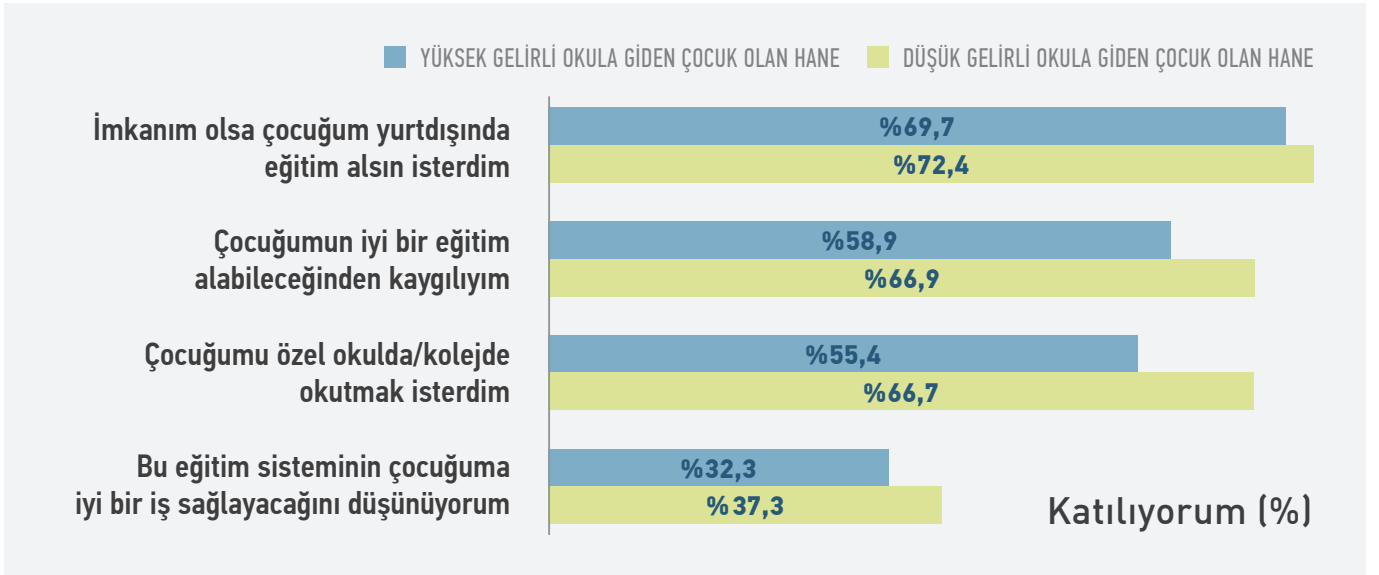
%64.3

Milli eğitim ve devlet okullarının topluma güven vermediğini söylemek mümkün.

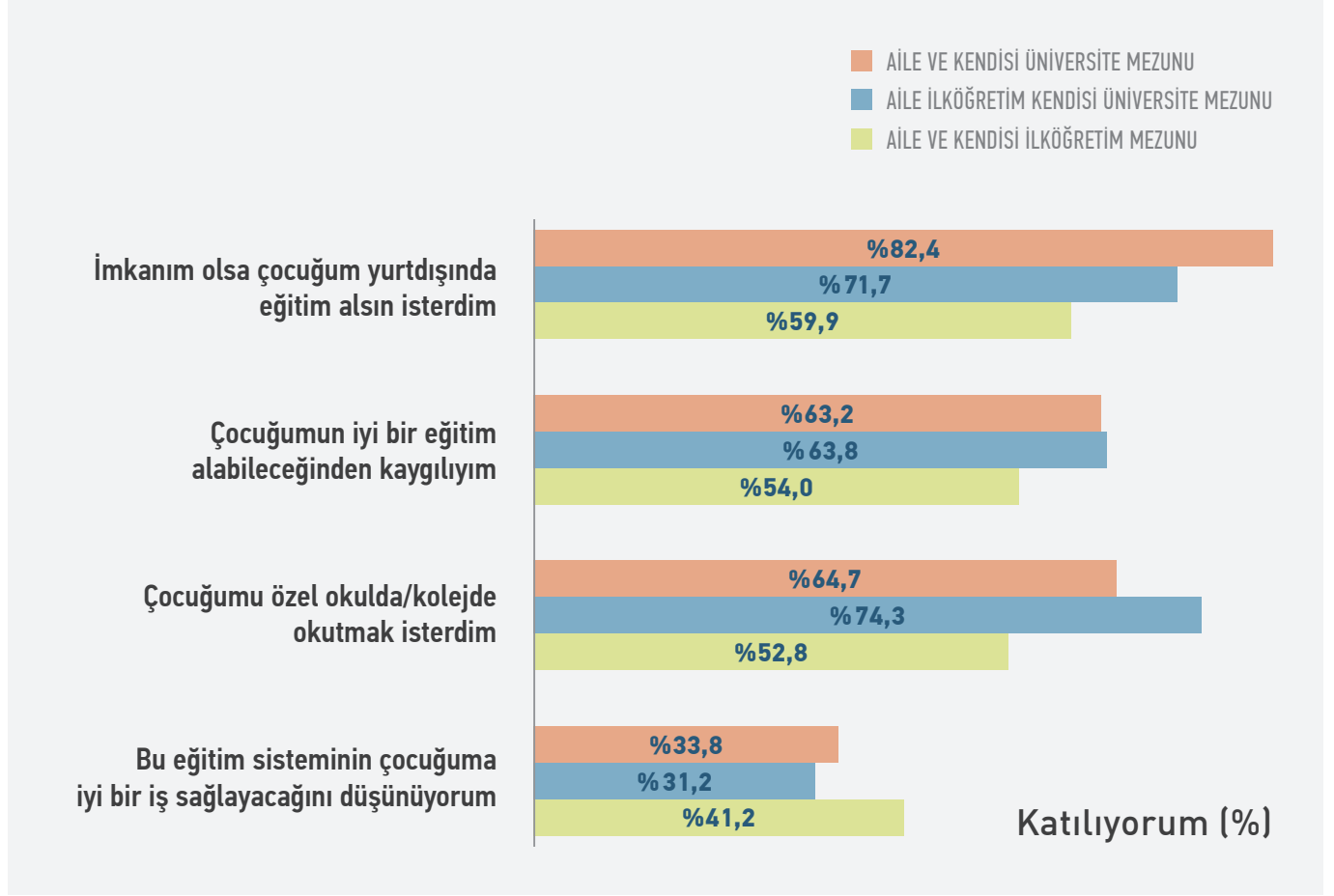
Çocuğunun yurtdışında eğitim almasını isteyenler %67.5'e ulaşırken, çocuğunun iyi bir eğitim alabileceğinden kaygı duyanlar %61.7. Özel okul ve kolejleri tercih etmek isteyenler %59.3. Bu yüksek oranlara karşılık eğitim sisteminin çocuğuna iyi bir iş sağlayabileceğini düşünenler %35.7'de kalıyor.

Mevcut sistemin iyi bir iş sağlayacağına inanç %30'a kadar inmiş durumda. Anne-babası ilköğretim mezunu olanlar ile anne-babası üniversite mezunu olanlar kıyaslandığında, her iki grubun da eğitim konusunda kaygılı olduğu, fakat ikinci grupta karamsarlığın daha yüksek oranda gözlemlendiğini ifade etmek mümkün.

Hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişiler arasında düşük gelirli olanlar daha kaygılı. Yurtdışı ve özel okul/kolej isteği daha yüksek. Bununla birlikte, mevcut eğitim sisteminin iyi bir iş sağlama imkanına güven düşük olsa da yüksek gelirliyle kıyasla 5 puan yüksek (%37.3).

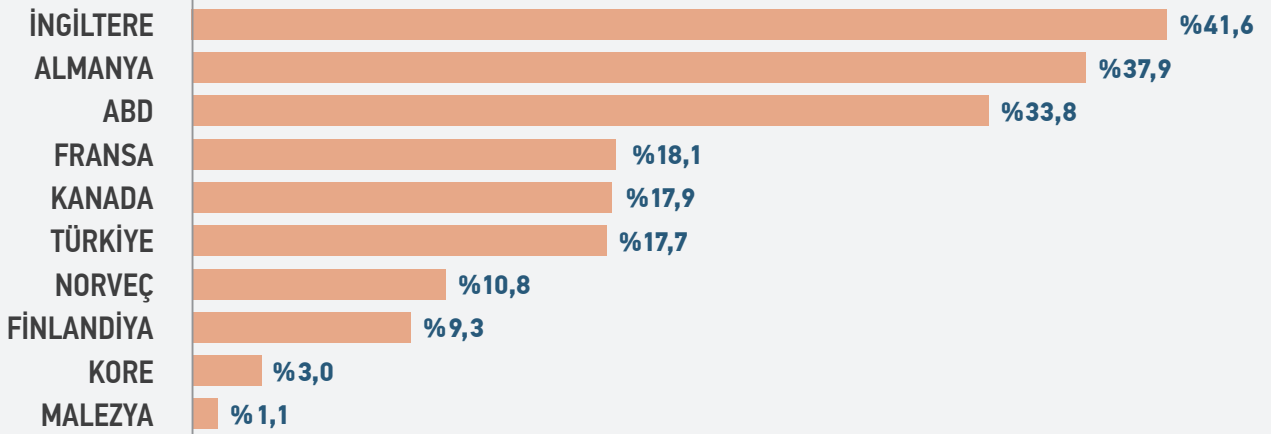

Katılımcılarının kendilerinin ve ailelerinin eğitim düzeylerine göre gruplandığı bir durumda üç gruba odaklanmak mümkün: Ailesi de kendisi de düşük düzeyde eğitim alanlar, ailesi düşük ancak kendisi yüksek düzey eğitim alanlar ve hem ailesi hem de kendisi yüksek düzeyde bir eğitim alanlar. Her üç grupta da kaygı yüksek ve umut düşük seviyede gözlemlense de, hem ailesi hem de kendisi düşük eğitim almış olanlar görece daha az karamsar bir tablo çiziyor.

Yurtdışı isteği hem ailesi hem de kendisi yüksek eğitimli olanlarda %82.4'e ulaşırken, bu oran hem ailesi hem de kendisi düşük eğitimli olanlarda %59.9'da kalıyor. İyi eğitim kaygısı, ailesinden daha yüksek eğitim düzeyine ulaşmış olan üniversite mezunlarında %74.3'ü buluyor. Bu oran ilk grupta yine %50'yi biraz aşıyor (%52.8). Özel okula atfedilen önem de bu grupta görece daha düşük (%54). Mevcut eğitim sisteminin iyi bir iş sağlayabileceği düşüncesi en çok kendisi ve ailesi düşük eğitimli olanlarda kendini gösteriyor, bu grupta mevcut eğitimin iyi bir iş sağlayabileceğini düşünenlerin oranı %40'ı geçiyor (%41.2). Bu durumu, sosyo-ekonomik statüsü düşük olanların beklentilerinin daha düşük olması ve bu grup için dikey sosyal hareketliliği en çok etkileyen faktörün eğitim olduğu düşüncesiyle açıklamak mümkün.

Türkiye, eğitim için tercih edilen ülkeler arasında beşinci sırada kalıyor.

Şu ülkelerden birinde eğitim alma imkânınız olsa en çok tercih edeceğiniz iki ülke hangisi olurdu?

Çocuklarının eğitimi konusunda katılımcılardan Türkiye dahil birçok ülke arasında iki tercih yapmaları istendiğinde, Türkiye'nin %17.7 ile 6. sırada kaldığı görülüyor. Genel eğilim Türkiye yerine Batı ülkeleri. Önde gelen Avrupa ve Kuzey Amerika ülkeleri Türkiye'nin önünde yer alıyor.

Eğitim için tercih edilen ülke	Aile ANAP, Doğru Yol gibi partilere yakın	Aile SHP, DSP, CHP gibi partilere yakın	Aile Refah Partisi, Fazilet Partisi gibi partilere yakın	Aile HEP/HADEP gibi partilere yakın
İngiltere	%38.7	%44.0	%39.9	%50.8
Almanya	%43.3	%34.7	%32.9	%49.5
ABD	%35.1	%36.6	%35.9	%24.5
Fransa	%14.8	%21.3	%19.6	%15.4
Kanada	%11.0	%19.4	%19.0	%26.3
Türkiye	%26.3	%6.9	%24.3	%2.4

Genel ortalamada düşük bir oranla altıncı sırada yer alan Türkiye, milli görüş ve merkez-sağ kökenli ailelerden gelen katılımcılarda daha çok tercih ediliyor. Türkiye bu iki grupta yaklaşık dört kişiden birinin tercih etmesiyle 4. sıraya yükseliyor. Ailesi DSP/CHP gibi partilerden gelen katılımcılarda Türkiye %6.9, HEP/DEHAP gibi Kürtlerin domine ettiği partilerden gelen katılımcılarda %2.4 oranında tercih ediliyor.

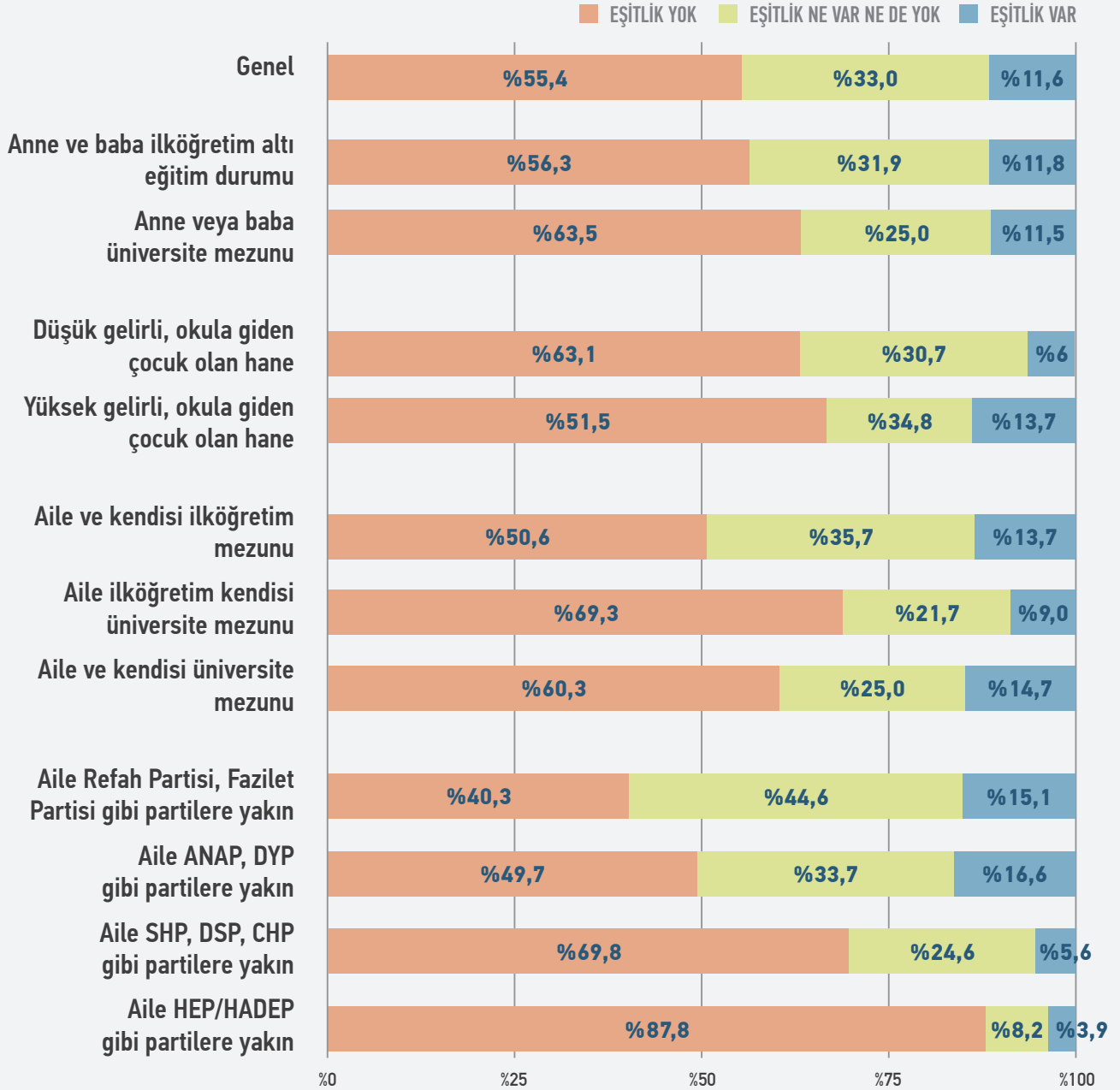
Bu durumunun en temel gerekçelerine bakacak olursak, ilk olarak; AK Parti ve Erdoğan'a yakınlaştıkça Türkiye tercihi artarken, uzaklaştıkça Türkiye'de eğitim alma isteğinin dramatik biçimde düşmesi, Türkiye'de siyasetin diğer bütün alanlar gibi eğitim alanını domine ettiğini ve iktidara uzaklaştıkça "bu siyasi atmosferde huzur bulmanın" zorlaştığını gösteriyor.

İkinci olarak; tercihlerde Batı ülkelerinin ezici üstünlüğü, Türkiye'de seçmenin gözünde insani gelişmişlik ve eğitim kalitesinde Batı'nın neredeyse tek seçenek olduğunu yansıtır.

EĞİTİMDE EŞİTLİK

Toplumun %88'i eğitimde eşitlik olduğunu düşünmüyor.

Türkiye'de insanlar arasında iyi eğitim olanağı açısından ne derece eşitlik var?

Türkiye’de son dönemde yoksullaşma, sosyal adalet ve toplumsal eşitsizlik ekonomik kriz şartlarında daha derinden hissedilen ve tartışılan konular oldu. Eğitimde fırsat eşitliği de bu tartışmalarda en çok öne çıkan başlıklardan bir tanesi. Eğitimde kalitenin düştüğü algısının yaygınlaşmasıyla birlikte özel okullara rağbet artınca eşitsizlik daha da görünür oldu.

Araştırma bulguları da eşitsizlik algısının çok yaygın olduğunu doğruluyor. Eşitlik yok diyenler %55.4’e ulaşıyor ancak bu, geriye kalanların eğitimde eşitlik olduğunu düşündüğü anlamına gelmiyor. Katılımcıların üçte biri bu konuda kararsız dururken eşitliğin olduğunu düşünenlerin oranı %11.6’da kalıyor.

Eğitimde eşitliğin olmadığı konusunda ebeveynleri düşük eğitime sahip olanlar ile yüksek eğitime sahip olanların çoğunluğu hemfikir. Ancak bu oran düşük eğitimli ebeveynlerde yarıdan biraz fazla (%56,3) iken yüksek eğitimli ailelerde üçte ikiye yakın (%63.5).

Hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişiler düşük gelirli ve yüksek gelirli olarak ikiye ayrıldığında her iki grupta da eşitlik yok diyenler ilk sırada. Ancak eşitsizlik algısı yüksek gelirlilerde %51.5 iken düşük gelirliler arasında eğitimde eşitsizlik olduğu düşüncesi daha yaygın (%63.1). Yüksek gelire sahip olan hanelerde eğitimde eşitlik olduğunu düşünenlerin oranı %13,7. Buna karşın düşük gelirlilerin sadece %6’sı eğitimde eşitlik olduğunu düşünüyor.

Eğitimde eşitsizlik algısı eğitim seviyesi daha yüksek gruplarda artmış. Hem ailesi hem de kendisi düşük eğitimli olanlarda %50.6 olarak ölçülen bu oran ailesi düşük ancak kendisi yüksek eğitimli olanlarda %69.3’e kadar çıkıyor. Hem ailesi hem de kendisi yüksek eğitimli olanlarda ise %60.3 seviyesinde. Eğitimde nesilsel fark tecrübe etmiş katılımcılar arasında mevcut tablonun iyi eğitim olanağı sağlamadığı ve öğrenciler arasında eşitsizliğin mevcut olduğu görüşü daha yaygın.

AK Parti’ye yakınlık azaldıkça eşitsizlik algısı güçleniyor.

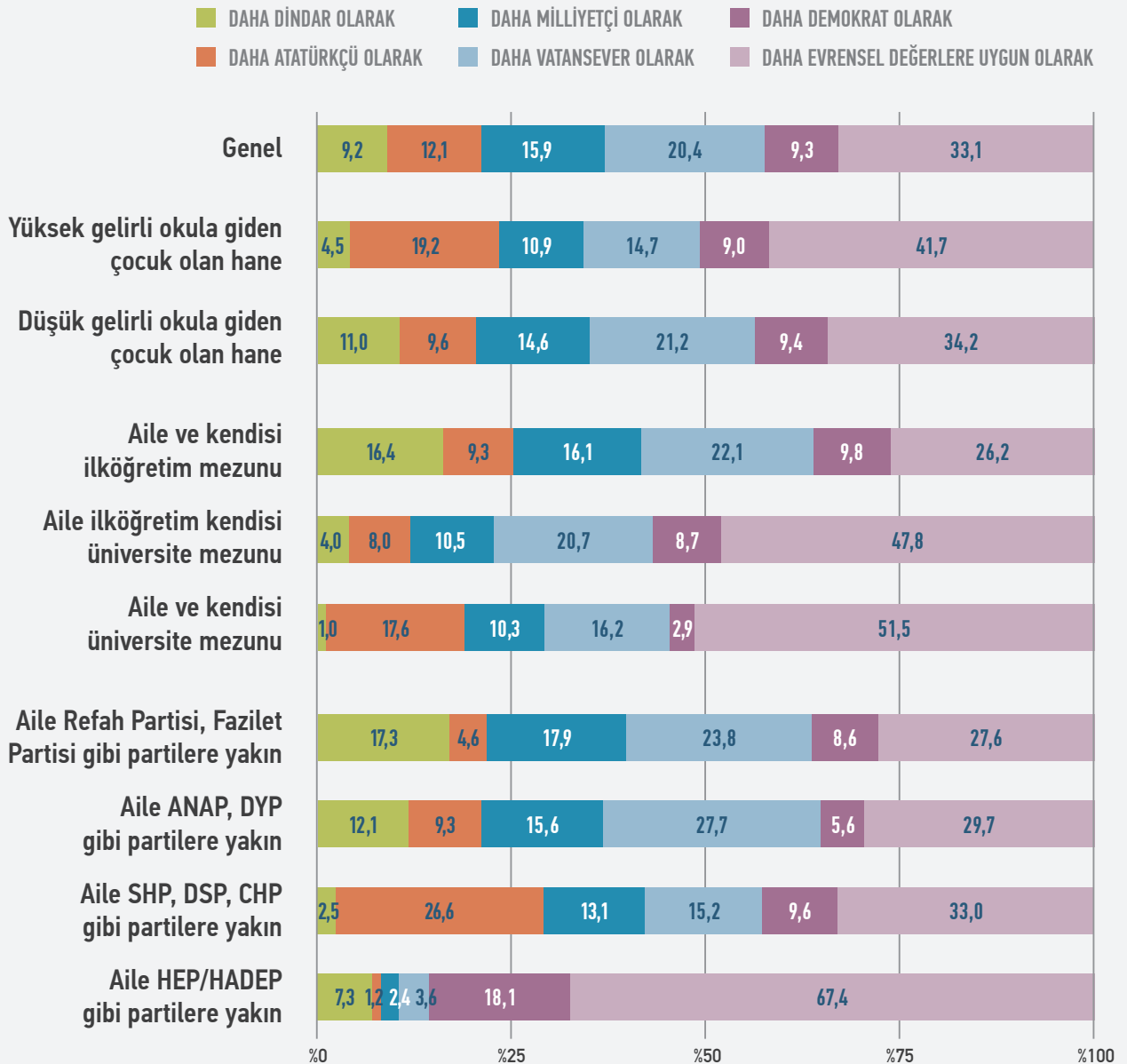
Ancak AK Parti’ye yakın ailelerden gelen katılımcıların çoğunluğu eğitimde eşitliğin sağlandığını düşünmüyor. Ailesi Milli Görüş kökenli olanlar eşitlik yok diyenler sadece %40.3 gibi önemli bir oranda. Eşitlik var diyenler de %15.1’de kalıyor. Ailesi merkez sağ kökenli olan seçmenler arasında eşitlik yok diyenler ilk sırada. İki seçmenden biri eşitlik yok diyor. Eşitlik var diyenlerin oranı %16.6. Ailesi SHP/CHP gibi partilere oy veren katılımcılarda eşitlik yok diyenler %70’e yaklaşırken bu oran ailesi HEP/HADEP gibi partilere oy vermiş katılımcılarda %90’a yaklaşıyor.

EĞİTİM YAKLAŞIMI

DEĞERLER

Toplum eğitimde evrensel değerleri öne çıkarıyor.

Sizce eğitim yeni nesilleri nasıl yetiştirmeli?
En çok hangisine göre yetiştirilmesine önem vermeli?

Eğitimde daha çok önem verilmesi gereken değerler ve ideoloji seçenekleri sunulduğunda, katılımcıların evrensel, milliyetçi, Atatürkçü ve dindar olarak dört ayrı grupta kümelendiği görülüyor. Yeni nesillerin eğitiminde evrensellik ve milliyetçilik iki büyük eğilim. Evrensel değerler ve demokrat değerleri öne çıkaranlar toplamda %42.4. Milliyetçilik ve vatanseverlik tercihlerinin toplamı %36.3 ve Atatürkçülük tercihinde bulunanların oranı %12.1. Dindarlığı önemseyenler ise azınlıkta (%9.2).

Katılımcılar ile ailelerinin eğitim düzeylerini üç gruba ayırdığımızda; eğitim düzeyi yükseldikçe dindarlık ve milliyetçiliğin azaldığı, buna karşılık Atatürkçülük ve evrensel değerlerin arttığı görülüyor. Yüksek eğitimli katılımcılar ailesinin eğitim düzeyi fark etmeksizin benzeşirken kendisinin ve ailesinin eğitim düzeyi düşük olanlar diğerlerinden farklılaşıyorlar. Eğitim düzeyi düşük olanlarda birinci tercih %38.2 ile milliyetçilik/vatanseverlik gibi değerlerden yana. Onu az bir farkla evrensel değerler takip ediyor (%36). Dindarlık tercihi bu grupta diğer iki gruba göre belirgin biçimde yüksek. Yüksek eğitimlilerde %1.5 ile %4.3 arasında olan dindarlık seçeneği düşük eğitimlilerde %16.4 oranında tercih ediliyor.

Eğitimde değerler konusu Türkiye siyasetinde ideoloji çatışmalarının ve kutuplaşmanın en şiddetli şekilde tecrübe edildiği alanlardan biri. Araştırma bulguları da sert ayrışmalara işaret ediyor.

Dindarlık ve Atatürkçülüğü tercih edenlerin oranındaki farklılaşma bu ayrışmanın en somut örneklerinden bir tanesi. Ailesi Milli Görüş kökenli olanlar arasında dindarlığı tercih edenler %17.3 ile ilk sırada yer alıyor. Ailesi merkez sağ kökenli olan katılımcılarda bu oran %12.1'e geriliyor. Ailesi HEP/HDP kökenli olan katılımcılarda dindarlık %7 civarına düşerken sol kökenli olan katılımcılarda dindarlığı işaretleyenler %2.5.

Demokrat ve evrensel değerler vurgusu milli görüş kökenli katılımcılarda, %41,7 olan milliyetçilik/vatanseverlikten sonra %36,2 ile ikinci sırada. Merkez-sağ kökenli ailelerden gelen katılımcılarda da %43.3 olan milliyetçilik/vatanseverlik değerlerinden sonra %35,3 ile yine ikinci sırada. DSP/CHP kökenli ailelerden gelen katılımcılarda ise evrensel değerler %42.6 ile ilk sırada yer alıyor. Bu grupta ikinci sırayı %28.3 ile milliyetçi/vatansever değerler alırken onu az bir farkla Atatürkçülük izliyor (%26.6). HDP geleneğinden gelen ailelere mensup katılımcılarda tercih baskın biçimde evrensel/demokrat değerlerden yana (%85,5).

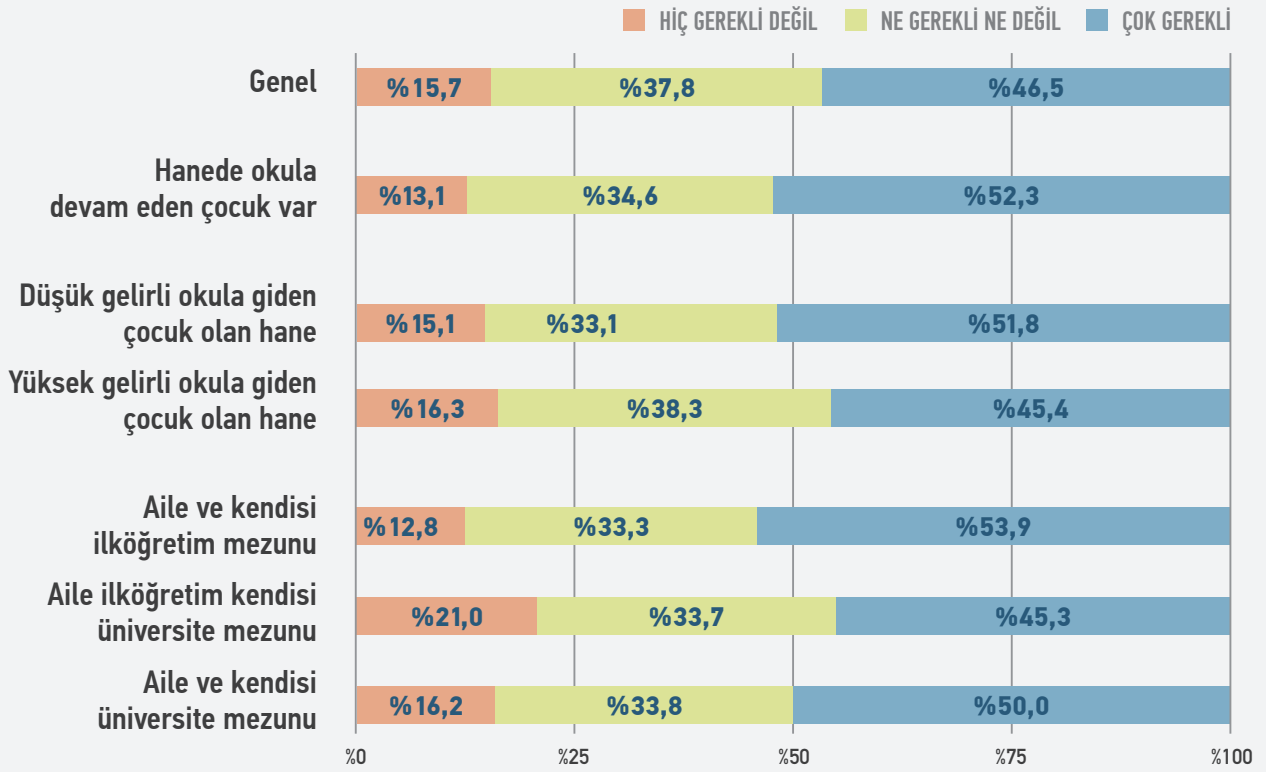
Milli görüş köke seçmeninde dinî değerler %17.3 ile talep edilirken Atatürkçülüğün %5'in altında tercih edilmesi ve buna karşılık bu seçmen grubunun siyasal olarak keskin karşıtı olan CHP kökenli seçmeninde Atatürkçülüğün %26.6 oranda talep edilirken dindarlığın %3'ün altında seçilmesi geleneksel siyasi pozisyonların siyaset sahnesinde görünür olan islami-laik siyaset kutuplaşmasını yansıtır.

Milliyetçilik-vatanseverlik vurgusu sağ siyasette daha yaygın oluşun bir sonucu olarak muhafazakar-sağ kökenli katılımcılarda daha yüksek. Bununla birlikte tarihsel olarak Atatürkçü ve CHP çizgisine yakın olanlar için bu kavramların AK Parti ile birlikte muhafazakâr bir anlam kazanması, bu kavramlardan çok evrensel değerlere yönelmeyi beraberinde getiriyor.

SAYGINLIK

Eğitimin saygınlığına inanç azalıyor.

Toplumda saygın biri olmak için iyi bir eğitim almak ne kadar gerekli?

Türkiye’de eğitim uzun yıllar boyunca toplumsal statü ve saygının anahtarı olarak görüldü. Ancak son yıllarda sosyal adaletsizlik ve kayırmacılığa dair endişelerin artmasıyla birlikte eğitimin saygınlığına dair inanç azaldı. Buna paralel olarak, eğitimin saygınlık için gerekli olduğunu düşünenler %46.5’te kalıyor.

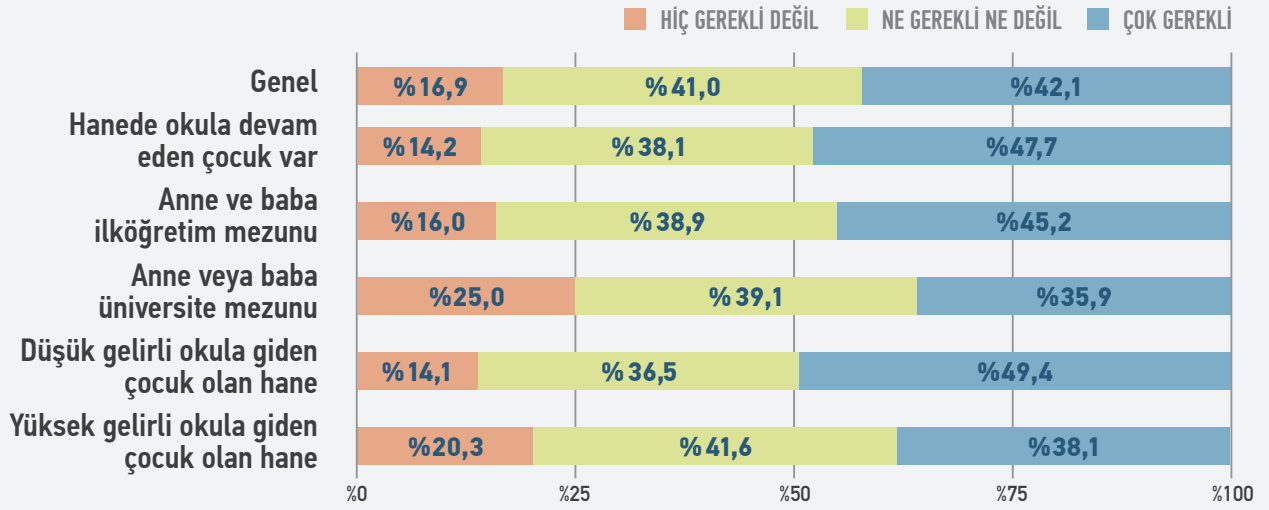
Eğitimin toplumsal saygınlık için önemi hanesinde okula devam eden çocuk olan katılımcılar arasında daha yüksek. Hiç gerekli değil diyenler %13.1’e düşerken, çok gerekli diyenler %52.3’e yükseliyor.

Düşük gelirliler ve yüksek gelirliler arasında eğitimin toplumda saygınlık kazanmak adına önemli görülmele birlikte gelir düzeyleri açısından bir fark olduğu da gözlemleniyor. Düşük gelirliler arasında gerekli görenlerin oranı 6 puan daha yüksek (%51.8’e %45.4). Dikey sosyal hareketliliğin en önemli imkanlarından olan eğitim düşük gelirlilerde saygınlık için daha fazla önemsenirken yüksek gelirlilerin bu görüşe daha az itibar etmesi, yüksek gelirin saygınlıkla ilişkisi adına da bir işaret sunuyor.

İYİ BİR GELİR İÇİN EĞİTİM

İyi bir eğitim ve iyi gelir arasındaki bağa olan inanç zayıflıyor.

İyi bir gelir düzeyine erişmek için iyi bir eğitim almak ne kadar gerekli?

Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de eğitim iyi bir gelir düzeyine erişmenin bir aracı olarak görülür. Ancak kayırmacılık ve sosyal adaletsizlik sorunlarıyla birlikte bu inancın derecesinin ve yaygınlığının azaldığı görülüyor. Eğitim gereklidir diyenler %42.1’de kalırken, ne gerekli ne değil ve hiç gerekli diyenler %57.9’a ulaşıyor.

İyi bir gelir düzeyine erişmek için iyi bir eğitim almak gerekir diyenlerin oranı toplumsal saygınlık konusuna kıyasla daha az. Eğitim ve saygınlık ilişkisi de son dönemde zayıflamış olsa da eğitim ve gelir seviyesi arasındaki ilişki daha çok sorgulanır hale geldi. Buna paralel olarak, eğitimin iyi bir gelir için çok gerekli olduğunu düşünenler %50’nin altında (%42.1).

Hanesinde okula devam eden çocuk olan katılımcılar arasında eğitimin iyi bir gelir düzeyine erişmek için gerekli olduğunu düşünenler 5 puan yüksek olsa da %50’yi bulmuyor (%47.7).

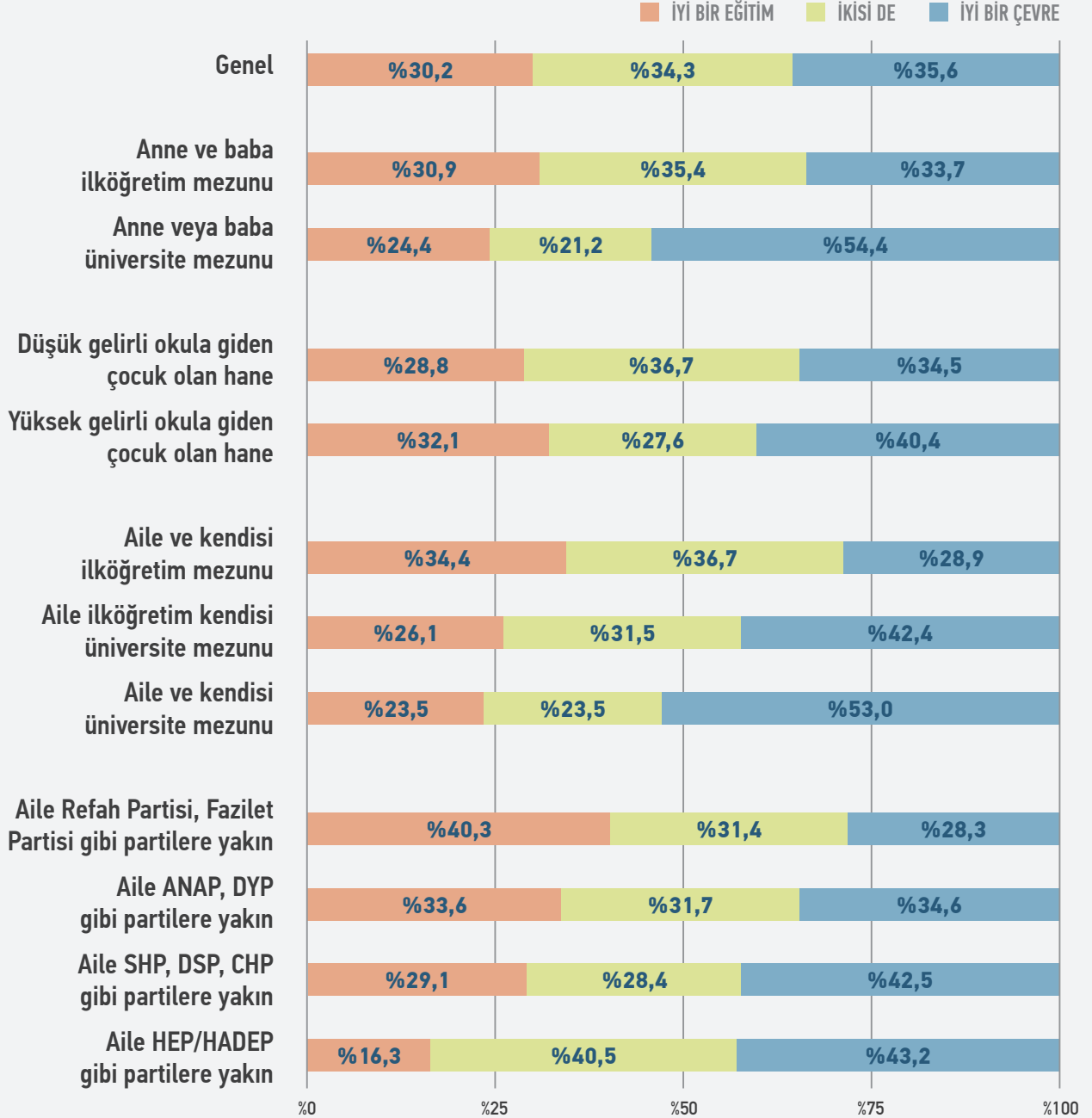
Anne-babası ilköğretim mezunu olanlar ile anne-babası üniversite mezunu olanlar kıyaslandığında, iyi eğitim-iyi gelir ilişkisine inanç iki grupta da düşük olsa da ikinci grupta %35.9’a kadar geriliyor. Daha önceki nesillerde bu inancın daha güçlüyken günümüzde sorgulanır hale gelmesiyle birlikte, anne-babası daha eğitilmiş olanlarda bu inancın daha az yaygın olması anlaşılır. Anne-babalarının eğitim seviyesine ulaşırsalar da onlar ile aynı statü ve gelire erişim konusunda beklentinin düştüğü çıkarımında bulunmak mümkün.

Hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişilerde gelir seviyesine göre farklılık gözlemleniyor. Düşük gelirli grupta iyi bir gelir düzeyi için iyi bir eğitimi çok gerekli görenler yüksek gelirli gruba göre 11.3 puan yüksek (%49.4’e %38.1).

İSTİHDAMLA İLİŞKİ

Toplum iş sahibi olmak için iyi bir çevre ve torpilin etkisinin daha yüksek olduğu kanısında.

Günümüzde iş sahibi olmak için
iyi bir eğitim mi, iyi bir çevre edinmek mi?

Türkiye'nin tartışılan konulardan biri işe alımlarda liyakatsizliğin, kayırmacılığın ve partizanlığın etkisi. Katılımcılara iş sahibi olmak için iyi bir eğitimin mi yoksa iyi bir çevre edinmenin mi daha önemli olduğu sorulduğunda üçe bölündükleri görülüyor. İyi bir eğitimin daha önemli olduğunu düşünenler kayırmacılık algısına paralel olarak en düşük orana sahip grup (%30.2). İyi bir çevre daha önemli diyenlerin oranı, ikisi de önemli diyenlerin oranını aşıyor (%35.6'ya %34.3).

İş sahibi olmak için iyi bir eğitimin mi yoksa iyi bir çevre edinmenin mi daha önemli olduğu konusunda, anne-babası düşük eğitimli olanlar ile anne-babası yüksek eğitimli olanlar arasında büyük bir fark var (%33.7-%54.5). Anne-babası üniversite mezunu olanlar arasında liyakat algısının çok daha zayıf olduğu anlaşılıyor.

Hem düşük gelirli hem yüksek gelirli arasında eğitim yerine çevrenin daha önemli olduğunu söyleyenler eğitim diyenlerin önünde. Bu oran yüksek gelirlilerde yaklaşık 6 puan daha yüksek (%40.4'e %34.4)

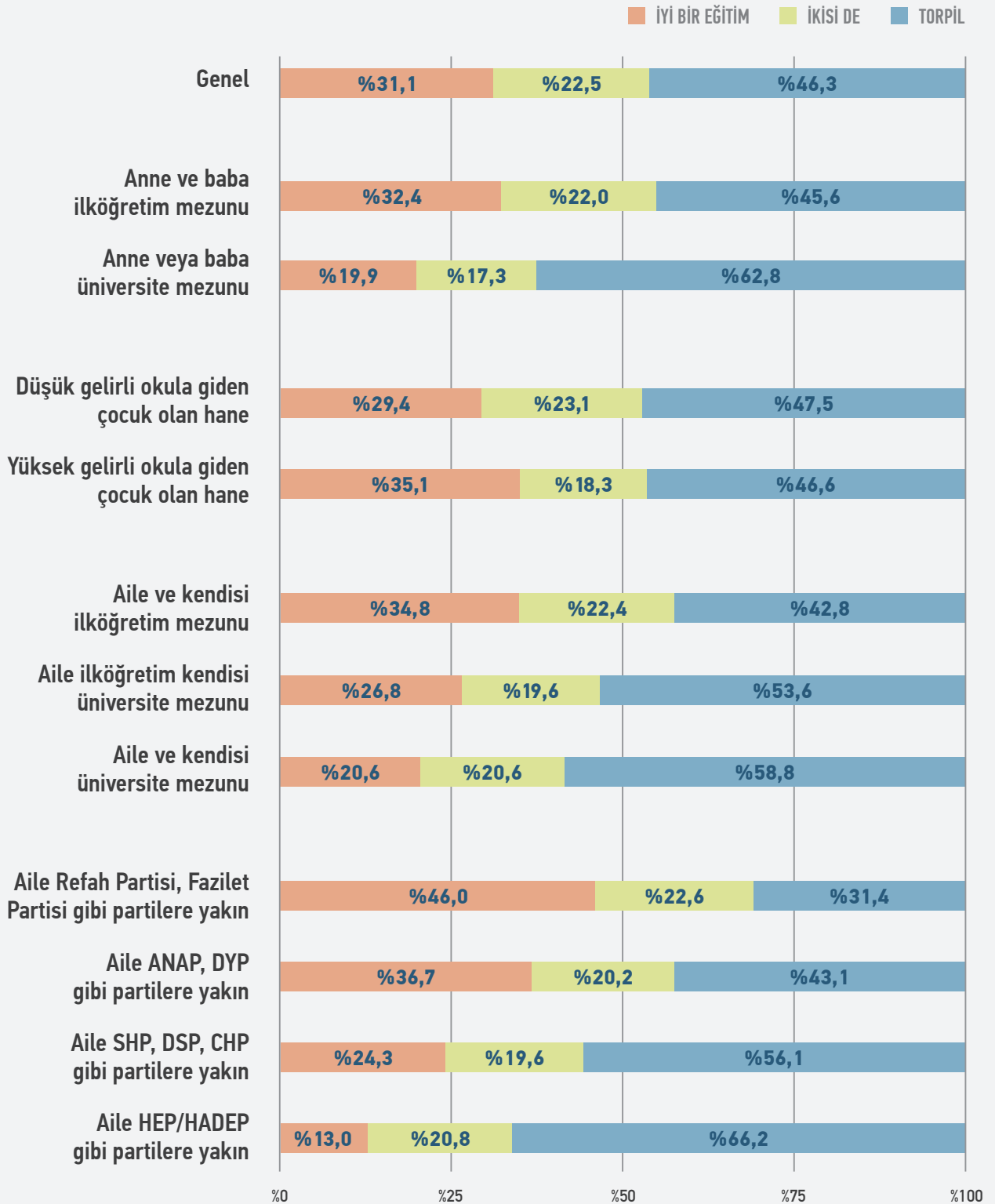
Katılımcıların ve anne-babalarının eğitim seviyesi arttıkça iş sahibi olmak için eğitimden çok çevreyi öne çıkaranların oranı artıyor. Liyakate sarsılan inanç daha eğitimli kesimde kendini gösteriyor.

Katılımcıların ailelerinin siyasi yakınlıklarına bakıldığında muhafazakar ailelerden merkez-sağ ve sola doğru gidildikçe eğitimin öneminin azaldığı ve çevrenin öneminin arttığı kanaati güçleniyor. Eğitimin iş sahibi olmak için çevreden önemli olduğunu düşünenlerin oranı, ailesi Milli Görüş kökenlilerde en yüksek oranda (%40.3). Çevre daha önemlidir diyenler %28.3.

Merkez-sağ ailelerden gelen katılımcıların tutumu milli görüşçü ailelerden katılımcılarla sol ailelerden gelen katılımcılar arasında yer alıyor. ANAP-DYP gibi partilere yakın ailelerden gelen bu katılımcılarda iş sahibi olmak için iyi bir çevre (%34.6), iyi bir eğitimin (%33.6) önüne geçiyor.

SHP/CHP gibi sol partilere yakın ailelerden gelenlerde iş sahibi olmak için çevre önemlidir diyenler %42.5'e çıkarken eğitim önemlidir diyenler %29.1'e geriliyor. HEP/HADEP gibi HDP öncülü partilere yakın ailelerden gelen katılımcılarda iş için eğitimin önemli olduğuna inanç dramatik biçimde düşüyor. Eğitim daha önemlidir diyenler %16.3'te kalırken çevre önemlidir diyenlerin oranı %43.2'yi buluyor.

Günümüzde iş sahibi olmak için iyi bir eğitim mi, torpil mi?

Çevre seçeneği torpil ile değiştirildiğinde, kayırmacılık endişesinin yaygınlığı daha net bir şekilde algılanıyor. Neredeyse iki kişiden biri torpil eğitimden önemlidir diyor (%46.3).

İyi bir eğitim diyenler %31.1’de kalırken, toplamda %68.9’luk kitle torpilin bir şekilde önemli olduğunu dile getiriyor. Toplumun üçte ikisinin torpili bir norm olarak görmesi, liyakat tartışmalarına kamuoyunun çarpıcı bir cevabı olarak da okunabilir.

Ebeveynleri düşük eğitimli olanlar ile yüksek eğitimli olanlar arasında torpil eğitimden önce gelir diyenler çoğunlukta olsa da, bu oran ikinci grupta %62.8’e yükseliyor. Eğitim seviyesi yüksek olan ailelerde liyakatsizlik ve torpil konularına duyarlılığın daha yüksek olabilme ihtimalinden hareketle, torpilin Türkiye’de eğitimden önce geldiği görüşünün ağırlık kazanması şaşırtıcı değil.

Düşük gelir ve yüksek gelir grupları arasında belirgin bir fark yok. İş bulma konusunda torpilin eğitimden daha önce geldiğini düşünenler, her iki grupta da %50’ye yaklaşıyor. Ancak iyi bir eğitimin torpilden önce geldiğini düşünenler yüksek gelirliler arasında yaklaşık 5 puan daha yüksek.

Önceki tabloya benzer şekilde katılımcılar ve ailelerinin eğitim düzeyi arttıkça torpilin eğitimden önce geldiğini düşünenlerin oranı yükselmiş.

Eğitim torpilden önce gelir görüşü, eğitim ve çevre karşılaştırmasında olduğu gibi AK Parti’den uzaklaştıkça daha az destek görüyor. Katılımcılar milli görüşten merkez-sağa, oradan sola doğru gidildikçe eğitimin etkisini düşük, torpilin etkisini yüksek görüyorlar. Buradan hareketle hükümetin liyakat konusunda kendisine yakın seçmen haricinde kalan grupları ikna etmekte zorlandığını söyleyebiliriz.

Ailesi Milli Görüş kökenli olan katılımcılar arasında “iyi bir eğitim iş sahibi olmak için torpilden daha etkilidir” diyenler %46.’ya ulaşıyor. Torpil daha etkili diyenler önemli bir orana ulaşsa da bu seviye diğer gruplardan daha düşük (%31.4).

Ailesi merkez sağ kökenli olan grupta eğitim torpilden önce gelir diyenler %36.7’ye düşerken, torpilin daha etkili olduğunu düşünenler %43.1’e ulaşıyor.

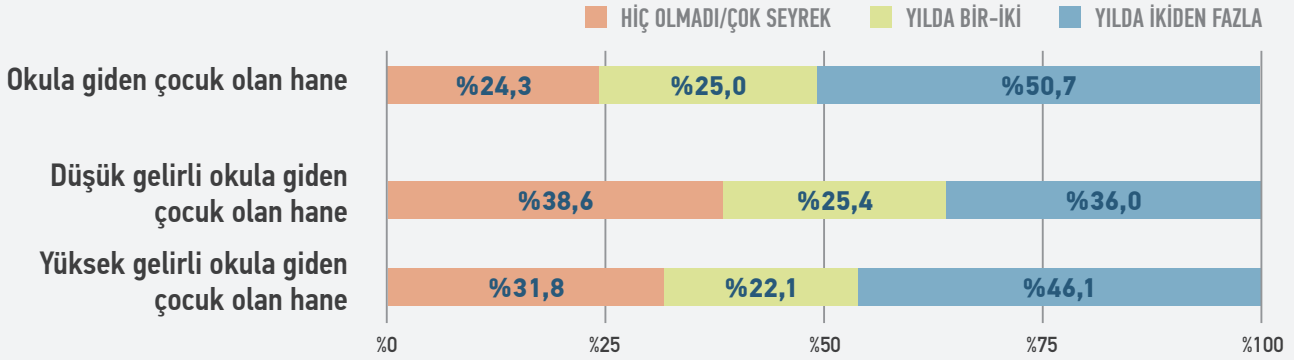
Ailesi merkez-sol kökenli katılımcılarda eğitimin iş sahibi olmak için torpilden önemli olduğunu düşünenler %24.3’e kadar geriliyor, torpili daha etkili bulanların oranı %56.1’i buluyor.

HDP’nin siyasi geleneğine mensup ailelerden gelen katılımcılarda eğitimin torpilden daha etkili olduğunu düşünenler %13’te kalıyor. Bu gruptaki katılımcıların üçte ikisi, torpil daha önemlidir diyor.

OKULLA İLİŞKİ

Velilerin, çocuklarının okuluna ve okul içi performansına ilgisi düşük.

Çocuğunuz/kardeşiniz hakkında bilgi almak için okula gittiğiniz olur mu?

Velilerin öğrencilere yönelik ilgisini değerlendirmek için onlara çocuğu/kardeşi hakkında bilgi almak için okula yılda kaç kez gittikleri soruldu. Hanesinde okula devam eden bir veya birden fazla çocuğun bulunduğu katılımcılar arasında yaklaşık dörtte birlik kesimin çocukları için değerlendirme almak amacıyla okula hiç uğramadığı (%24.3), yine dörtte birinin (%25) yılda yalnızca bir-iki kere düşük seviyede ilgi gösterdiği ortaya çıkıyor. Okula yılda ikiden fazla giderek okul ve öğretmenlerle interaktif bir ilişki kurma yönünde adım atanlar %50.7’de kalıyor.

Gelir grupları arasında okula giden çocuklara ilgi başlığında çok büyük bir fark gözlemlenmese de yüksek gelirli katılımcılar arasında yılda ikiden fazla okula giden veli oranının düşük gelirli gruptan 10 puan yüksek olduğu gözden kaçırılmamalı (%46.1’e %36). Hane içi gelir fark etmeden Türkiye’de ailelerin çocuklarının okuluna ve çocuklarının okul içi performansına ilgisinin düşük olması dikkat çekici.

**Eğitim konusu sahipsiz görünüyor,
kanaat önderi eksikliği göze çarpıyor.**

Eğitim söz konusu olduğunda akla gelen aktörlerin kim olduğu bahsinde, entelektüel birikim ve başarılarıyla öne çıkmış akademisyen ve bilim insanları ile eğitimciler ve ana haber sunucuları listede üst sıralarda. İlk grupta İlber Ortaylı ve Aziz Sançar yer alıyor. Doğan Cüceloğlu, Abbas Güçlü ve Ziya Selçuk eğitimciler arasında en çok tercih edilenler. Fatih Portakal, Nazlı Çelik, Uğur Dündar ise görüşlerine değer verilen haberciler olarak sıralanıyor.

EĞİTİM SİSTEMİ

SORUNLAR

Eğitim sisteminin en başarısız görüldüğü alan sınav sistemi.

Türkiye'deki eğitim sistemini düşündüğünüzde aşağıda sıralanan unsurlarını değerlendirdiğinizde ne kadar iyi / yeterli buluyorsunuz?

<< YETERLİ DEĞİL

SON DERECE YETERLİ >>

Katılımcılardan eğitim sisteminin başarısını çeşitli başlıklarda değerlendirmeleri istendi. 1-10 cetveli üzerinden verilen puanlara göre Türkiye’de eğitim sistemi sadece sınıfların şekli, yapısı ve okul binalarının mimarisi konularında orta not alabiliyor. Öte yandan katılımcıların sınıf ve okul yapılarından beklentisinin yüksek olmadığı yüz yüze görüşmelerde de görülüyor.

Sınavların adil bir şekilde gerçekleştirilmediği endişesi, sistemin sürekli değişmesi ve istikrar sağlanamaması, sınavların öğrencileri sosyal yaşamlarından alıkoyması, dersane ve kurs gibi ek maliyetler getirmesi, toplumsal eşitsizliklerden kaynaklı olarak daha az fırsata sahip öğrencilerin sınav hazırlığı ve başarısında daha çok emek vermesi gerektiği gibi genel kaygılar, sınav sisteminin başarısız bulunmasında rol oynaması muhtemel olan etkenler. Katılımcılar sistem içerisinde çocuklarının yarış atlarına dönüştürülmesinden rahatsız. Kendi çocuklarının liselere ya da üniversiteye geçiş sınavı aşamasına geldiğinde halihazırdaki sınav sistemine tabi olacağına dair güven oldukça düşük. Bu belirsizlik ve öngüreleme hali öğrencide ve hane içinde kaygıyı artırıyor.

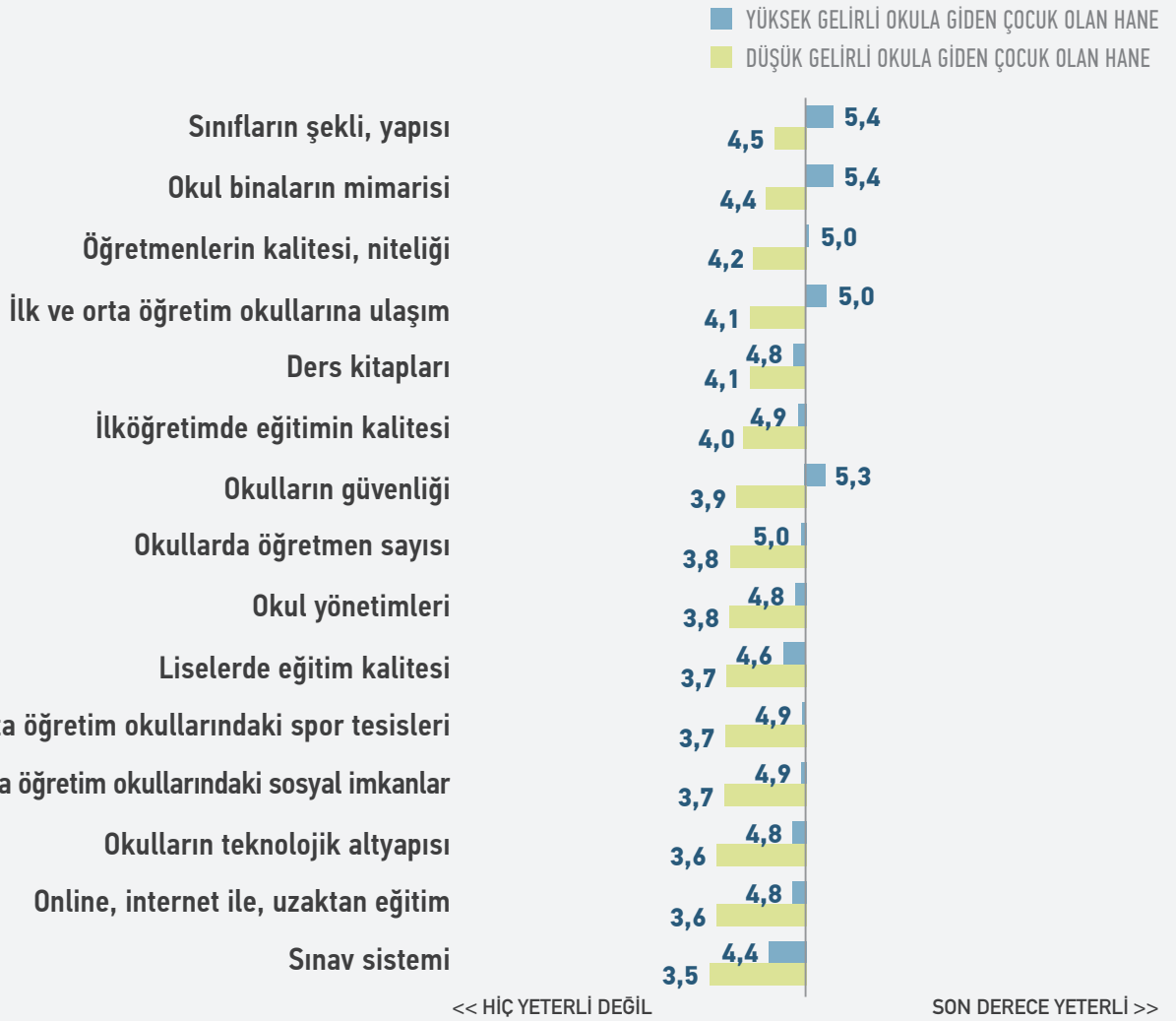
Türkiye’deki eğitim sistemi ulaşım, güvenlik gibi teknik konularda geçer not alamasa da başarısızlık algısında daha düşük. Okulların teknolojik altyapısı ve uzaktan eğitim gibi daha ileri teknik donanım gerektiren alanlarda ise başarısızlık algısı yükseliyor. Sistemin daha az donanım gerektiren alanlarda daha az başarısız, ileri teknik donanım gerektiren alanlarda daha çok başarısız görüldüğünü söylemek mümkün. Diğer bir ifadeyle, kaba işçilikten ince işçiliğe geçişte başarı düşüyor. Pandemi takdir görmekten çok eleştiri alan EBA sistemi ve bilgisayar-internet imkanlarından yoksun olan öğrencilerin bu sistemden mahrum kalması da sistemin bu konularda eleştirilmesine zemin hazırlıyor.

İlköğretimde eğitim kalitesi, öğretmen kalitesi ve sayısı, ders kitapları gibi sistemin işleyişinde temel konularda eğitim sistemi başarısız görülüyor. Okul yönetimleri ve sosyal imkanlar da başarısız olarak değerlendiriliyor. Okul içi hiyerarşi düşünüldüğünde okul yönetimlerinin öğretmenlerden daha düşük not aldığı ve beğenilmediği görülüyor. Burada okul yönetimlerinin okulla ilgili planlama, bütçe vb. durumlarda yerel karar alma süreçlerinde olmamaları, inisiyatif almalarının da önünü alıyor. Dolayısıyla aşırı merkeziyetçi bir hiyerarşi okul yönetimlerinin verimliliğini düşürüyor. Bununla birlikte liyakat meselesi ve okul yönetimlerinin velilerden maddi beklentileri devreye girince yönetimlerden memnuniyet azalıyor.

Eğitim sisteminin en kötü işlediği düşünülen birim ise liseler. Liselerdeki eğitim kalitesine ilköğretimden daha düşük başarı notu verilmiş. Seçmenler eğitimin işleyişinden ve müfredattan memnun değil.

Hane geliri, eğitim sistemine bakışı etkiliyor.

Türkiye'deki eğitim sistemini düşündüğünüzde aşağıda sıralanan unsurlarını değerlendirdiğinizde ne kadar iyi / yeterli buluyorsunuz?

Düşük gelirli katılımcılar eğitim sisteminin unsurlarına genel olarak düşük not verirken, yüksek gelirli katılımcılar ortalama yaklaşık 1-1.5 puan yükseliyor ve geçer seviyeye yaklaşıyor. Yüksek gelirli katılımcıların çocuklarını genellikle özel okullara ya da teknolojik ve faaliyet imkanları yüksek olan okullara göndermelerinin sisteme dair görüşlerini olumlu etkilediği söylenebilir. Bununla birlikte düşük gelirli ve yüksek gelirli katılımcı gruplarının ortalaması aynı konularda benzer değişkenlik gösteriyor. Düşük gelirli ve yüksek gelirli katılımcıların en düşük puanladığı alan diğer tüm grafiklerle benzerlik gösterecek şekilde sınav sistemi.

Sistemsal ve teknik-lojistik konularda verilen notlar düşüyor: AK Parti iktidarında birçok kez değişen sınav sistemi ve pandemide birçok öğrencinin maddi ve sosyal yetersizliklerden erişimde zorlandığı uzaktan eğitim konuları hükümetin en düşük not aldığı alanlar.

Türkiye'deki eğitim sistemini düşündüğünüzde aşağıda sıralanan unsurlarını değerlendirdiğinizde ne kadar iyi / yeterli buluyorsunuz?

■ AİLE VE KENDİSİ ÜNİVERSİTE MEZUNU ■ AİLE İLKÖĞRETİM KENDİSİ ÜNİVERSİTE MEZUNU ■ AİLE VE KENDİSİ İLKÖĞRETİM MEZUNU

<< HİÇ YETERLİ DEĞİL

SON DERECE YETERLİ >>

Ailesinin eğitim seviyesinden daha yüksek eğitime sahip olan, ailesi ilköğretim ya da altı mezunu iken kendisi üniversite mezunu kişiler eğitimin kalitesine, sınav sistemine, okulların teknolojik donanımına daha düşük puan veriyor. Hem kendisi hem ailesi düşük eğitilmiş olanlar eğitim kalitesi ve okulların teknolojik donanımına orta-düşük not verirken, okulların fiziki yapısı, güvenliği ve ulaşım konularında geçer not veriyor.

Hem kendisi hem ailesi üniversite mezunu olanlar düşük not verme eğiliminde olsa da ailesi ilköğretim mezunu olan üniversite mezunlarına kıyasla daha yüksek not verme eğilimindedir. Bu grubun en düşük not verdiği konular ise okulların fiziki yapısı, güvenliği ve ulaşım. Hem ailesi hem kendisi düşük eğitilmiş olanların tam tersi bir eğilim gözlemleniyor. Düşük veya yüksek eğitim görmüş olmak fark etmeksizin bu iki grubun birbirine benzer düzeyde değerlendirmeler yapması dikkat çekici. Ailesinden daha yüksek eğitim alan grubun sistemi daha çok sorguladığı ve beklentisinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Eğitim sistemine bakışı en çok etkileyen faktör siyasi pozisyonlar

Türkiye'deki eğitim sistemini düşündüğünüzde aşağıda sıralanan unsurlarını değerlendirdiğinizde ne kadar iyi / yeterli buluyorsunuz?	Genel	Aile Refah Partisi, Fazilet Partisi gibi partilere yakın	Aile ANAP, DYP gibi partilere yakın	Aile SHP, DSP, CHP gibi partilere yakın	Aile HEP/HADEP gibi partilere yakın
Sınıfların şekli, yapısı	5.00	5.88	5.65	4.37	2.75
Okul binaların mimarisi	4.96	5.86	5.62	4.29	2.66
İlk ve orta öğretim okullarına ulaşım	4.80	5.80	5.48	4.14	2.36
Okulların güvenliği	4.79	5.76	5.52	4.20	2.17
Öğretmenlerin kalitesi, niteliği	4.71	5.59	5.33	4.15	2.55
İlköğretimde eğitimin kalitesi	4.63	5.56	5.42	3.95	2.14
Okullarda öğretmen sayısı	4.61	5.62	5.13	4.02	2.22
İlk ve orta öğretim okullarındaki spor tesisleri	4.59	5.66	5.41	3.84	2.02
Ders kitapları	4.57	5.73	5.18	3.84	2.28
Okul yönetimleri	4.54	5.57	5.29	3.84	2.08
İlk ve orta öğretim okullarındaki sosyal imkanlar	4.51	5.50	5.23	3.79	2.12
Okulların teknolojik altyapısı	4.49	5.59	5.24	3.77	2.03
Liselerde eğitim kalitesi	4.36	5.43	5.06	3.64	2.03
Online, internet ile, uzaktan eğitim	4.36	5.44	4.97	3.63	2.05
Sınav sistemi	4.14	5.34	4.66	3.40	1.96

Eğitim sisteminin unsurlarını değerlendirirken katılımcıları birbirinden en fazla ayıran faktörün siyasi pozisyonları olduğu görülüyor. Ailesi Milli Görüş kökenli olan katılımcılar eğitim sisteminin unsurlarının çoğuna 5.5 ve üzerinde puan verirken ailesi merkez-sağ kökenli katılımcılarda bu oran yarım 4.5 ile 5.5 arasında seyrediyor. Ailesi CHP/DSP geleneğinden gelen katılımcılarda ise bu puanlamalar 4.5'e ulaşamıyor ve 3.5'in altına düştüğü oluyor. Bu başlıkta da HDP geleneğinden ailelere mensup katılımcılar belirgin biçimde ayrışıyorlar. Bu grupta en yüksek puanlama 2.75 iken, puanlamalar 1.96'ya kadar geriliyor. Milli görüş kökenli ailelerden gelen katılımcıların örneğin sınav sistemine 10 üzerinden 5.43 verirken aynı sisteme CHP kökenli ailelerden gelen katılımcıların 3.40 ve HDP kökenli ailelerden gelen katılımcıların 1.96 puan vermesi aradaki farkın çarpıcı biçimde geniş olduğunu gösteriyor.

AK Parti seçmeninin daha nitelikli, daha donanımlı, daha güvenli ve mimari açıdan daha estetik okullara giderken muhalefet seçmeninin bu konularda daha dezavantajlı olduğu gibi bir durum söz konusu olmadığına göre eğitim gibi bir konuda bile değerlendirmelerin siyasi kutuplaşmanın etkisinde fazlaca kaldığı söylenebilir.

Öğrencilerin okullarıyla ve öğretmenleriyle ilişkisi sorunlu bulunuyor.

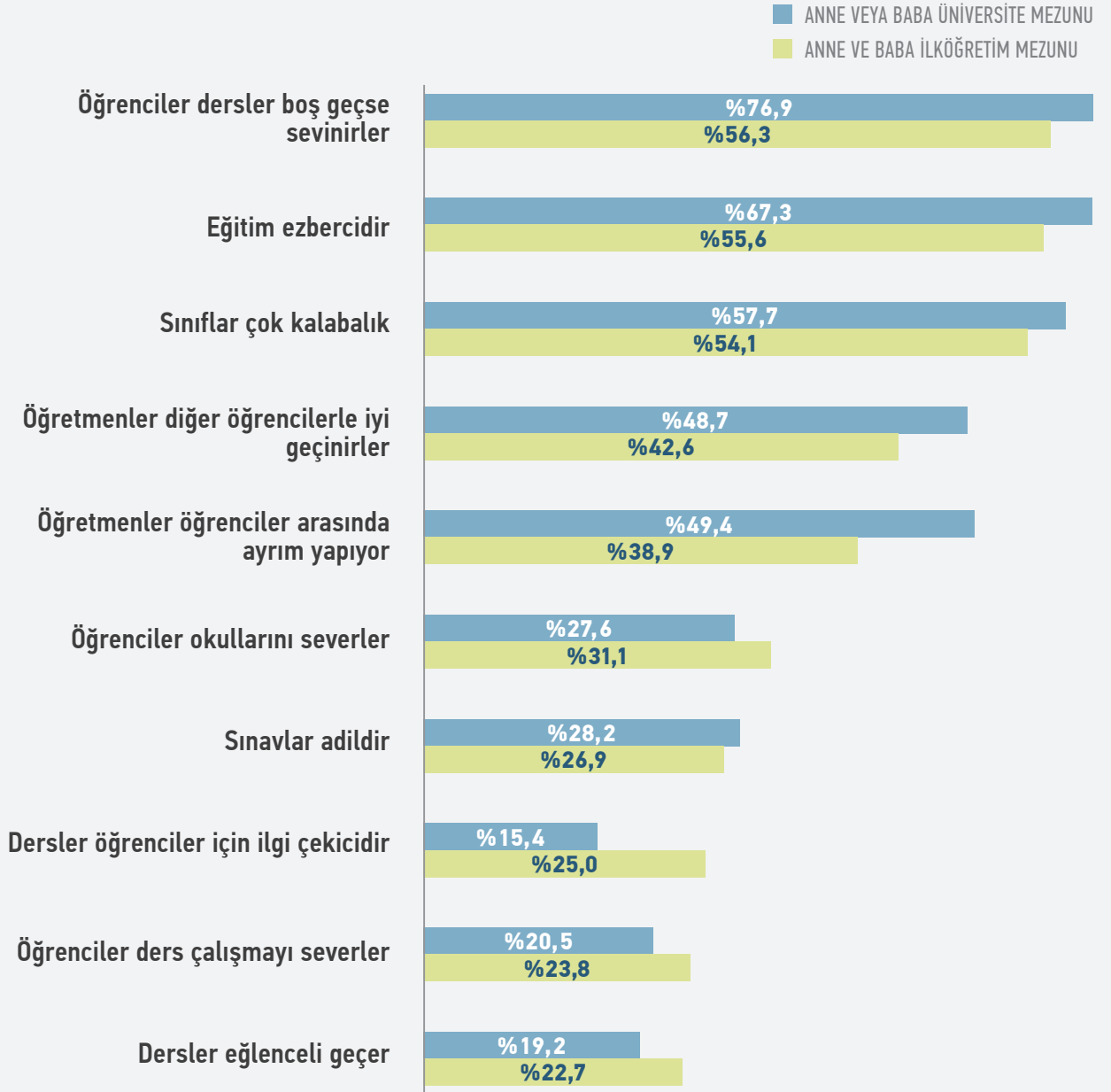
Türkiye’de öğretmenlere, derslere, öğrencilere yönelik aşağıdaki ifadeler genellikle ne kadar geçerli? (geçerli)

Öğrenciler dersler boş geçse sevinirler	%59,4
Eğitim ezbercidir	%56,2
Sınıflar çok kalabalık	%54,2
Öğretmenler diğer öğrencilerle iyi geçinirler	%44,2
Öğretmenler öğrenciler arasında ayırım yapıyor	%38,7
Öğretmenler okullarda siyasi görüşlere göre hareket ediyorlar	%31,0
Öğrenciler okullarını severler	%30,4
Sınavlar adildir	%26,9
Dersler öğrenciler için ilgi çekicidir	%24,6
Öğrenciler ders çalışmayı severler	%23,8
Dersler eğlenceli geçer	%23,4

Türkiye’de eğitim sisteminin parçaları olan öğretmenler, dersler ve öğrencilere yönelik değerlendirmelerde şikayetler takdirin açık ara önünde. Katılımcılar hem müfredat içeriğini hem de öğrenci-öğretmen ilişkisini yetersiz görüyorlar. Derslerin boş geçmesinin öğrencileri mutlu etmesi ve eğitimin ezberci olması gibi eğitimin içeriğine dair şikayetlere katılanlar %59.4 ve %56.2 ile ilk iki sırada yer alıyor. Sınıfların kalabalık olması teknik bir sorun olarak bir diğer büyük şikayet konusu (%54.2). Öğretmenlere dair şikayetlerin %30’u aşması dikkat çekiyor. Öğrencilerle ilişkileri en çok şikayet edilen başlık (%44.2). Katılımcıların üçte birinden fazlası öğretmenlerin öğrenciler arasında adaleti kollamadığını ve ayırım yaptığını düşünüyor (%38.7).

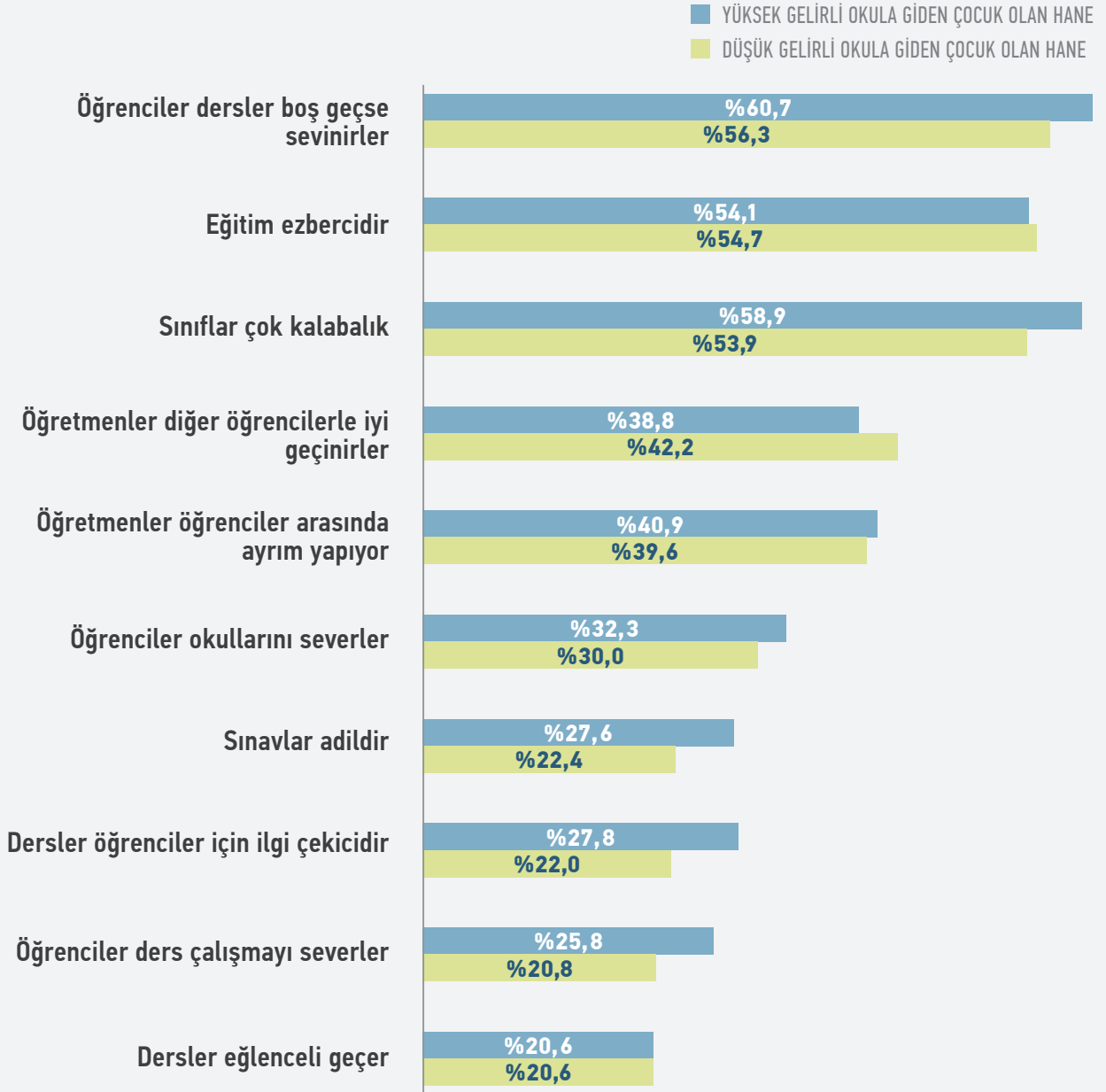
Eğitime dair takdir ifadeleri en son sıralarda yer alıyor. Okulların ve derslerin öğrencilerin ilgisini çekmekten uzak olduğu kanısı hakim. Öğrencilerin okullarını sevdiklerini düşünenler %30.4, dersleri ilgi çekici bulduklarını düşünenler %24.6, ders çalışmayı sevdiklerini düşünenler %23.8, derslerin eğlenceli geçtiğini düşünenler %23.4. Eğitimle ilgili şikayet konuları arasında yer alan adaletsizlik algısıyla bu soruda da karşılaşılıyor. Sınavları adil bulanlar sadece %26.9.

Türkiye’de öğretmenlere, derslere, öğrencilere yönelik aşağıdaki ifadeler genellikle ne kadar geçerli?

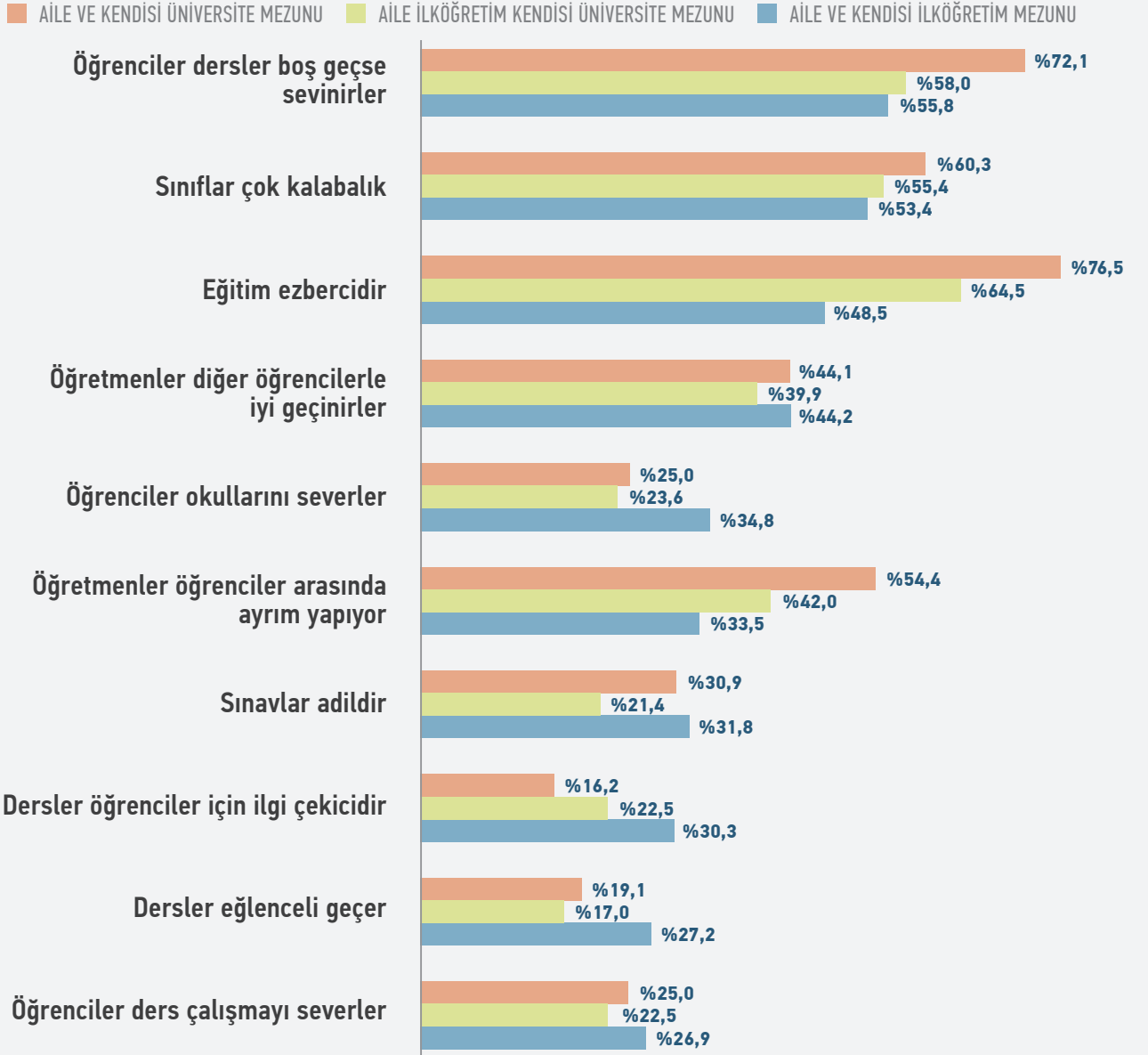
Katılımcılar anne-baba eğitim seviyesine göre kıyaslandıklarında, hem anne-babası ilköğretim (veya altı) mezunu olanlar hem üniversite mezunu olanlar genel olarak eğitim konusunda kaygılı. Eğitimin ezberci, sıkıcı ve kalitesiz olduğu yönünde çok yaygın bir kanaat hakim. Bu konularda anne-babası üniversite mezunu olanlar çok daha kaygılı. Ayrıca bu grupta bulunanların yarısı öğretmenlerin ayrımcılık yaptığını ve öğrencilerle iyi geçinmediklerini düşünüyor. Bu oran ilk grupta %38,6'ya inse de bu da ciddi bir oran. İki grubun benzeştiği diğer ana konular sınıfların kalabalık olması ve sınavların adil olmaması.

Türkiye’de öğretmenlere, derslere, öğrencilere yönelik aşağıdaki ifadeler genellikle ne kadar geçerli?

Hanesinde okul çağında çocuk bulunan düşük gelirli ve yüksek gelirli katılımcılar karşılaştırıldığında, eğitim kalitesi ve içeriği konusundaki yaygın şikayet göze çarpıyor. İki grup arasında genel olarak kayda değer bir fark gözlemlenmiyor.

Türkiye’de öğretmenlere, derslere, öğrencilere yönelik aşağıdaki ifadeler genellikle ne kadar geçerli?

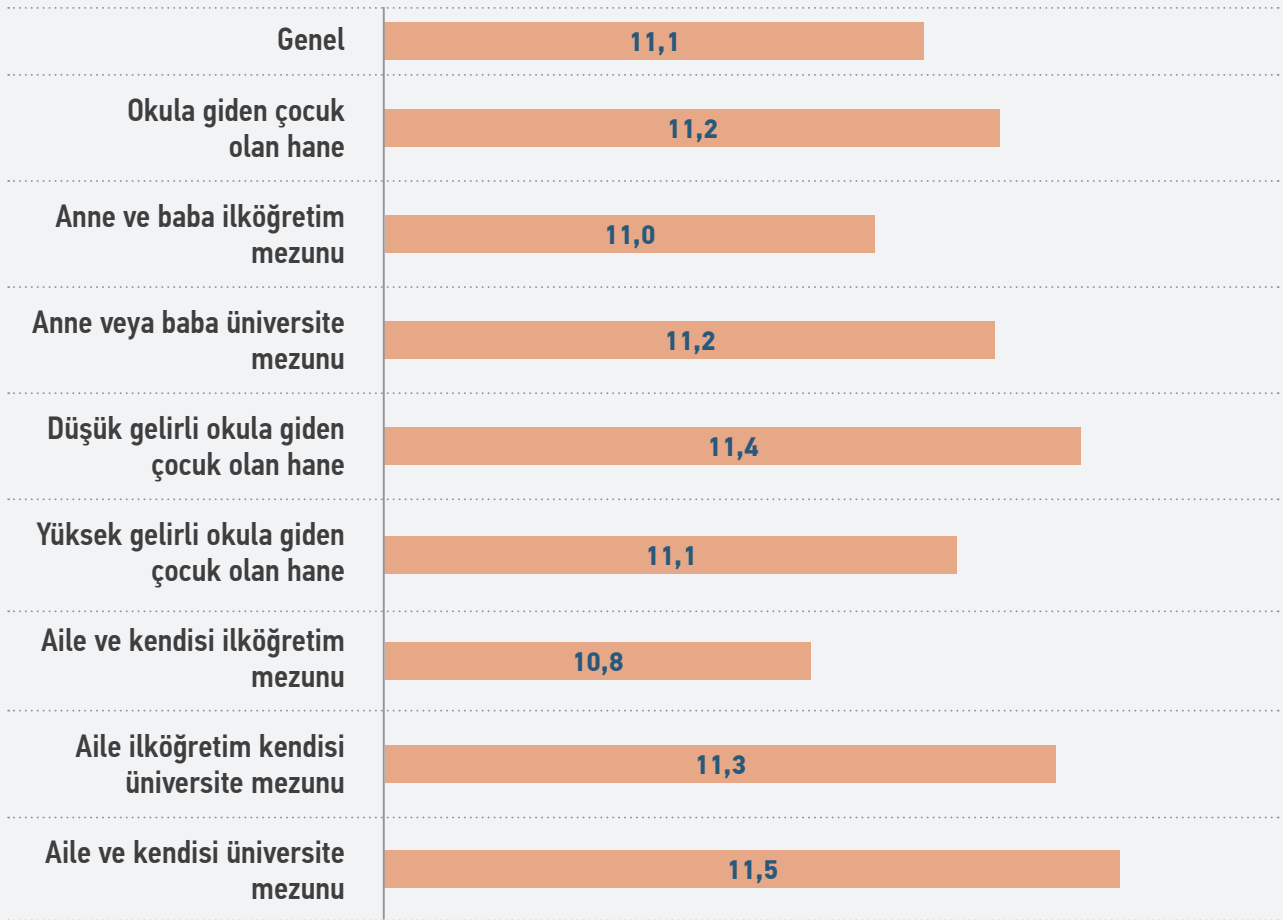

Katılımcılar anne-baba eğitim seviyesi ve kendi eğitim seviyelerine göre gruplanınca, hem anne-babası hem kendisi üniversite mezunu olanlar eğitim konusunda daha şikayetçi. Toplam eğitim seviyesi arttıkça şikayetler artmış. Hem anne-babası hem kendisi ilköğretim (veya altı) mezunu olanlarda da eğitimin kalitesi ve içeriğine dair kaygılar %50 civarındayken bu seviye ilk bahsedilen grupta %70'leri buluyor. Bu farklılık eğitim seviyesi arttıkça beklentilerin yükselmesiyle açıklanabilir. Öğretmenlerin ayrımcılık yaptığı düşüncesi eğitim seviyesiyle paralel artarken, öğrencilerle iyi geçinmediklerini düşünenlerin oranı üç grupta da benzer ve %40 civarında.

ZORUNLU EĞİTİM

Üniversiteye kadar zorunlu eğitim genel olarak benimsenmiş bir politika.

Sizce zorunlu eğitim kaç yıl olmalı? (yıl)

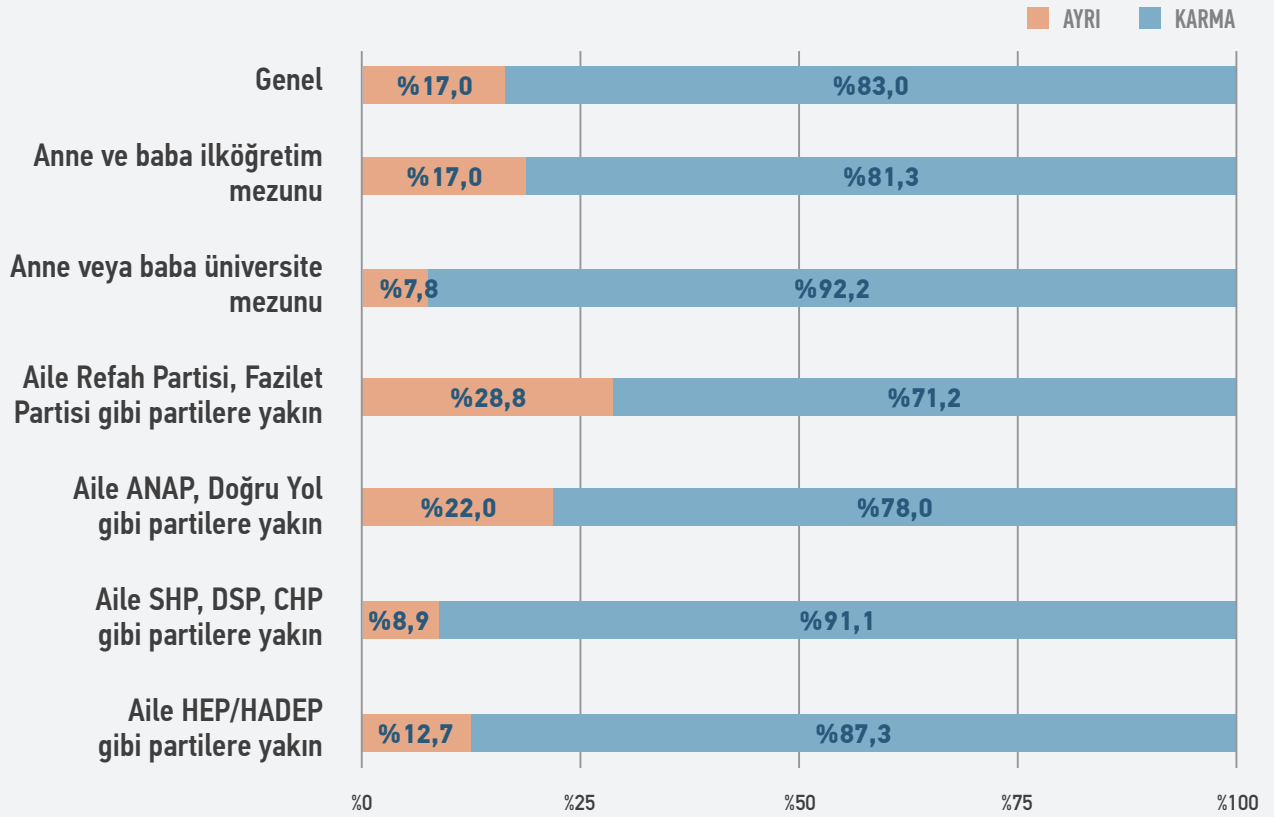

Zorunlu eğitim süresi konusunda katılımcıların geneli ilkokul, ortaokul ve lisenin zorunlu olmasına yönelik bir görüş belirtiyor.

Talep edilen zorunlu eğitim süresi ortalamaları gruplar arasında büyük bir değişkenlik göstermiyor.

KARMA EĞİTİM

Sizce kız ve erkek öğrenciler karma okullarda mı eğitim görmeli, ayrı okullar da mı?

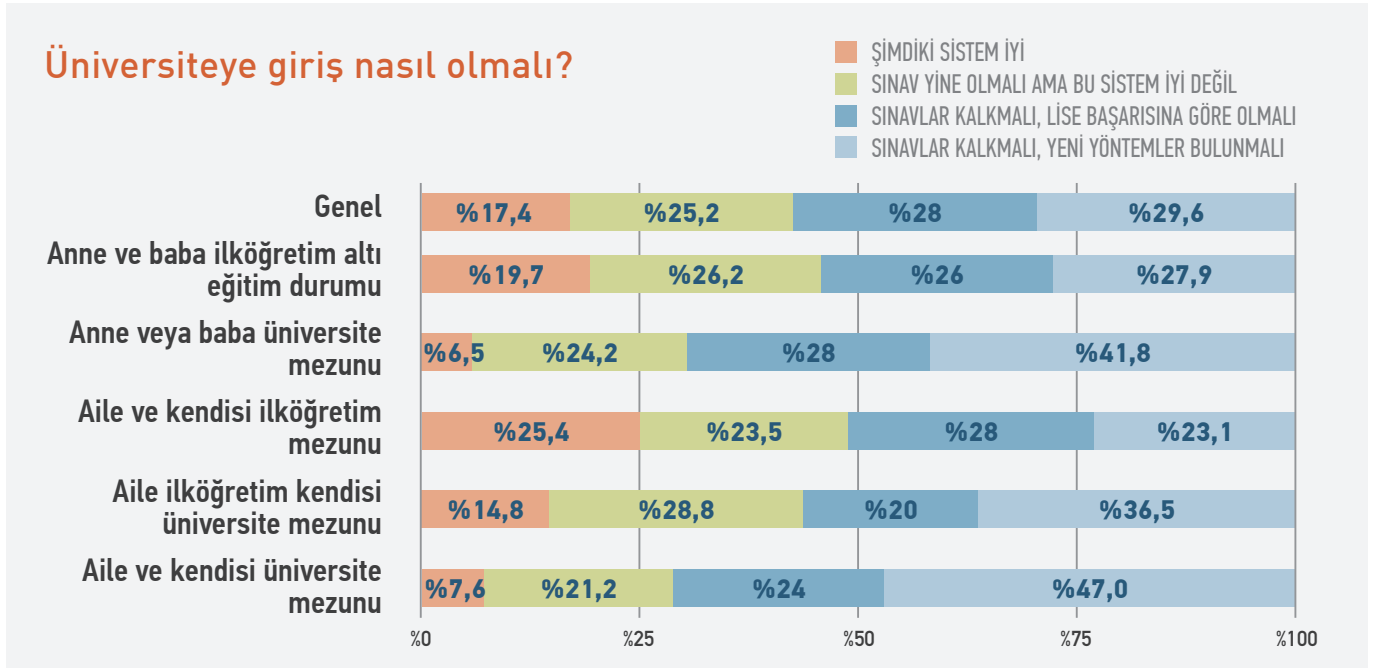
Karma eğitim konusu Türkiye’de önceki dönemlerde laiklik-muhafazakarlık kutuplaşmasının en büyük çatışma alanlarından biriydi. Ancak mevcut dönemde İmam-Hatiplerin yaygınlaşması ve karma eğitim istemeyen velilerin çocukları için bu okulları tercih etmesiyle birlikte bu tartışma arka planda kaldı. Buna paralel olarak katılımcıların ezici çoğunluğunun karma eğitim yanlısı olduğu (%83) ve bu tartışmanın artık toplumu bölen bir tartışma olmaktan çıktığı görülüyor.

Aile eğitim seviyesinin artmasıyla birlikte karma okul tercih edenler artıyor. Ayrı okulları tercih edenler ailesi ilköğretim mezunu olanlarda %18.7 iken, üniversite mezunlarında bu oran %7.8’e geriliyor.

Ayrı eğitim isteyenlerin oranında en bariz farklılık parti seçmen grupları arasında gözlemleniyor. Milli Görüş kökenli ailelerden gelen katılımcılarda ayrı eğitim isteyenler %28.8 gibi azımsanmayacak bir orana ulaşıyor. Bu oran merkez sağ kökenli katılımcılarda %22’ye geriliyor. HDP’nin öncülü partilere oy vermiş ailelerden gelenlerde ayrı eğitim talebi %12.7 tespit edilirken en seküler seçmen gruplarından biri olan DSP/SHP kökenli ailelerden gelen katılımcılarda ise karma eğitim talebi %8.9’a kadar düşüyor.

YÜKSEKÖĞRETİME GİRİŞ SINAVLARI

Toplumun çoğunluğu mevcut sınav sisteminin değişmesinden yana.

Üniversiteye giriş ve sınavlar eğitim alanında en büyük tartışma konularından biri. Sınavla giriş ve sınavsız girişi savunanlar olarak toplum ikiye bölünüyor. Şimdiki sistemi beğenenler %17.4'te kalıyor. Sınavları savunup mevcut sistemi beğenmeyenler ise %25.2. Toplamda sınavların devam etmesini savunanlar %42.6. Sınavların kalkmasını ve lise başarısının dikkate alınmasını isteyenler %27.8, sınavlar kalkmalı ve yeni yöntemler bulunmalı diyenler ise %29.6. Toplamda %57.4 oranındaki çoğunluk sınavların kalkmasından yana. Sınavların toplumsal eşitliği sağlama konusunda soru işaretleri yarattığı ve çoğunluğun beklentilerini karşılamadığını söylemek mümkün.

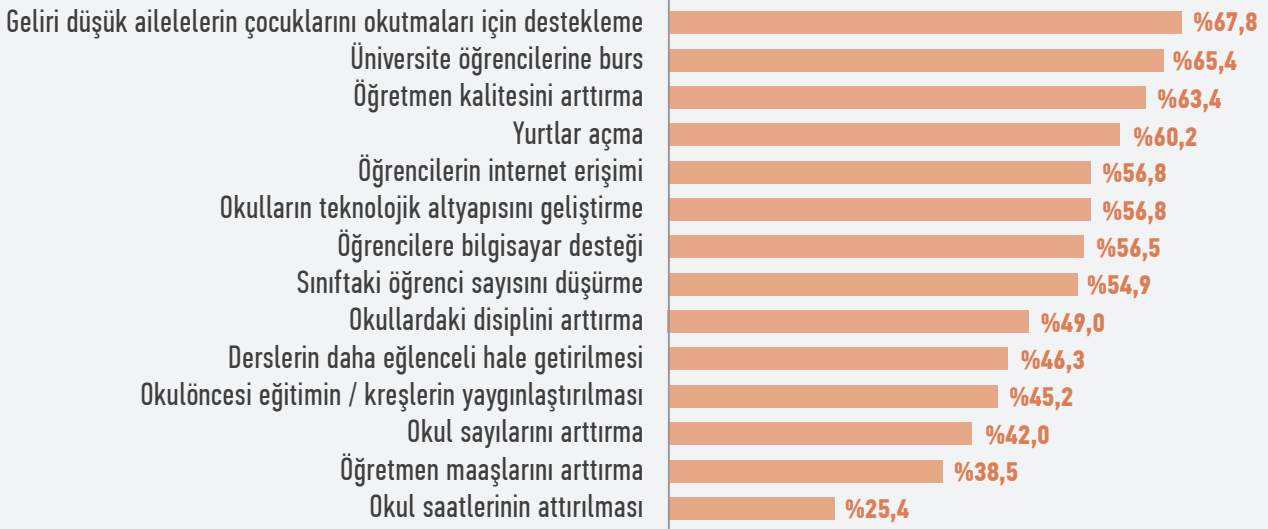
Ebeveynleri düşük eğitilmiş olanlar ile yüksek eğitilmiş olanların üniversiteye giriş süreciyle ilgili değerlendirmeleri kıyaslandığında, ilk grupta mevcut sistemin ve giriş sınavının savunucularının daha yüksek olduğu görülüyor. Sınav kalsın diyenler birinci grupta %50'ye yaklaşırken (%45.9), ikinci grupta %30.7'de kalıyor. İlk grupta eğitim yoluyla sosyo-ekonomik refaha erişme imkanının önemli bir ağırlığa sahip olması ve sınavın bu yolun alışılmış eşiklerinden biri olması ile sınav sürecinin zorluklarına dair tecrübenin daha kısıtlı kalması gibi etkenler bu farklılaşmaya zemin hazırlamış gibi görünüyor.

Hem ailesi hem de kendisi düşük eğitilmiş olanlar, ailesi düşük kendi yüksek eğitilmiş olanlar, hem ailesi hem de kendisi yüksek eğitilmiş olanlar kıyaslandığında, mevcut sistemi ve giriş sınavını savunanların son grupta en düşük seviyede görüldüğü tespit ediliyor. Sınavların kalkmasını isteyenler bu grupta %70'i aşarken (%71.2), hem ailesi hem de kendisi düşük eğitilmiş olanlarda bu oran %48.1'e geriliyor. Önceki grafiği yorumlarken ifade edilen hükümete yakınlık ve sınav tecrübesinin yanı sıra, toplumsal statü konusunda daha geride kaldığını düşünebileceğimiz ilk grupta sınavları toplumsal adaletin sigortası olarak algılanması bu farklılıkta rol oynayabilecek muhtemel nedenlerden biri.

EĞİTİMİN NİTELİĞİ

Eğitimin kalitesini artırması için ekonomik eşitsizlikler giderilmeli.

Hangileri eğitimin kalitesini artırmak için atılması gereken en öncelikli adımlar arasında yer alır?

Eğitim kalitesini artırmak için atılması gereken öncelikli adımlar sorulduğunda, maddi, sosyal ve teknik-lojistik destekler öne çıkıyor: Geliri düşük ailelere eğitim desteği (%67.8), üniversite öğrencilerine burs (%65.4), yurtlar açma (%60.2), öğrencilerin internet erişimi (%56.8), okulların teknoloji altyapısını geliştirme (%56.8), öğrencilere bilgisayar desteği (%56.5). Ekonomik kriz şartlarında acil olarak karşılanması gereken ihtiyaçlar arasında maddi ve teknik desteklerin ağırlıkta olması şaşırtıcı bir sonuç değil.

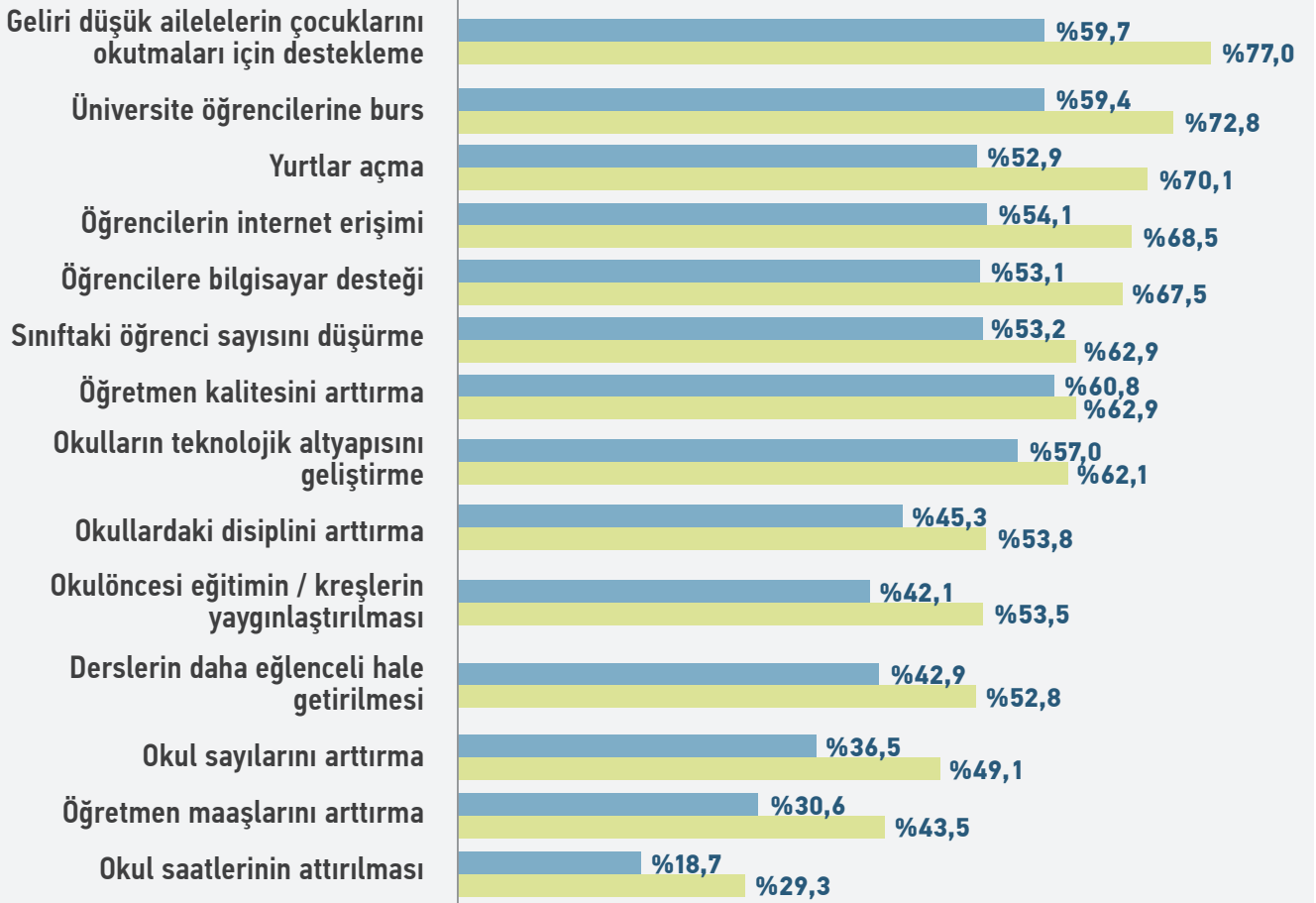
Sisteme dair talepler arasında öğretmen kalitesini artırma ön planda (%63.4). Sınıflardaki öğrenci sayısını düşürme (%54.9) de yaygın bir talep. Disiplini artırma (%49), dersleri daha eğlenceli hale getirme (%46.3) önemli ölçüde destek gören talepler.

Kırsal nüfusun hakim olduğu dönemlerde köylerde okul sayılarının yetersizliği sıkça tekrarlanan bir sorundu. Kentleşmeyle birlikte çekirdek aile sayısının ve çalışan kadın sayısının artmasına paralel olarak artık okul öncesi eğitimin talebinin okul sayısının artması talebinden önde geldiği görülüyor. Bu bağlamda okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasının okul sayısını artırma talebinin önünde gelmesi (%45.2'e %42), kırdan kente taşınan Türkiye nüfusunda yaşanan sosyal dönüşümün etkilerinin tecrübe edildiğine işaret ediyor.

Öğretmen maaşlarının artırılması ve okul saatlerinin artırılması ise diğer talepler kadar rağbet görmüyor. Bu durum, öğretmen maaşları ile nitelikli eğitim arasında doğrudan ve öncelikli bir ilişki görülmemesi, eğitim sistemine yönelik eleştiriler ve okul saatlerinin yeterince fazla olduğu düşüncesi ile açıklanabilir.

Hangileri eğitimin kalitesini artırmak için atılması gereken en öncelikli adımlar arasında yer alır? (En öncelikli)

■ YÜKSEK GELİRLİ OKULA GİDEN ÇOCUK OLAN HANE ■ DÜŞÜK GELİRLİ OKULA GİDEN ÇOCUK OLAN HANE

Hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan katılımcılar arasında düşük gelir ve yüksek gelir grupları incelendiğinde hem talep oranı hem de talep konuları arasında farklılıklar gözlemleniyor. Düşük gelir grubundaki katılımcıların talepte bulunma oranı tüm konu başlıklarında daha yüksek.

Talep oranının yükseldiği konularda ailesi ilköğretim mezunu olanlar ile üniversite mezunu olanlar arasında gözlemlenen statü farkı düşük gelirliler ve yüksek gelirliler arasında daha açık bir hale geliyor.

İhtiyaçlar ve fiziki şartlar konusunda düşük gelirliler ve yüksek gelirliler arasında talep oran farkı açılıyor: geliri düşük ailelerin çocuklarını okutmaları için destekleme (%77-%59.7), üniversite öğrencilerine burs (%72.8-%59.4), öğrencilerin internet erişimi (%68.5-%54.1), öğrencilere bilgisayar desteği (%67.5-%53.1), sınıftaki öğrenci sayısını düşürme (%62.9-%53.2) ve okul sayılarını artırma (%49.1-%36.5).

Düşük ve yüksek gelir gruplarının benzeştiği konular ise kalite ve teknik donanıma ilişkin: öğretmen kalitesini artırma (%62.9-%60.8), okulların teknolojik altyapısını geliştirme (%62.1-%57).

Hangileri eğitimin kalitesini artırmak için atılması gereken en öncelikli adımlar arasında yer alır? (En öncelikli)

Katılımcılar kendi eğitim seviyeleri ve aile eğitim seviyelerine göre üçe ayrılıyor: hem ailesi hem de kendisi düşük eğitilmiş olanlar, ailesi düşük, kendisi yüksek eğitilmiş olanlar hem ailesi hem de kendisi yüksek eğitilmiş olanlar.

Düşük gelirli ailelere destek her üç grupta da en yüksek oranda karşılık bulan konu. Eğitim sürecinin içinde daha uzun süre kalanlar, ekonomik eşitsizliğin eğitime yansımalarını daha derinlemesine gördüklerinden, ailelere destek konusu yüksek eğitimlilerde daha fazla destek buluyor. Düşük eğitimlilerde bu seçeneğe üçte iki (%67,1) olan destek kendisi ile ailesinin eğitimi yükseldikçe dörtte üçe kadar (%76,1) yükseliyor.

Üniversite öğrencilerine burs, öğretmen kalitesini artırma, okulların teknolojik altyapısını güçlendirme gibi başlıklarda da benzer eğilimler tekrar ediyor. Öğrencilerin internet erişimi de ortak talepler arasında yer alıyor.

Hem ailesi hem kendisi yüksek eğitilmiş olan katılımcılar eğitimde disiplini arttırma, okul saatlerini çoğaltma gibi konvansiyonel alışkanlıklara daha düşük ilgi gösteriyor, nitelik ve yenilik içeren talepleri öne çıkarıyorlar. Bu grup teknik donanım, kalite ve içerik konusunda daha duyarlı. Okulların teknolojik altyapısını geliştirme, derslerin daha eğlenceli hale getirilmesi ve okulöncesi eğitim/kreşlerin yaygınlaştırılması konusunda bu grup daha talepkâr.

Ailesi düşük eğitilmiş olanlar arasında; yurt, sınıftaki öğrenci sayısını düşürme, okulda disiplini artırma, okul sayısını artırma gibi talepler diğer diğer gruba kıyasla daha yüksek oranda destek görüyor. Okullardaki disiplini artırma ve okul sayılarını artırma da ailesi düşük eğitilmiş olanlarca daha çok talep ediliyor.

Anne-babası düşük eğitilmiş olan katılımcıların daha az gelişmiş maddi ve sosyal imkanlara ulaşabildikleri ve diğer gruba göre daha düşük eğitim ve gelir seviyesine sahip oldukları, bunun sonucunda daha düşük sosyo-ekonomik seviyede bulunan ve kalabalık nüfusa sahip ilçe ve mahallelerde yaşadıkları çıkarımı yapılabilir. Bu çıkarımdan hareketle, bu yerleşim birimlerinde okul ve sınıf sayısının daha yetersiz görüldüğü, okullarda disiplinin sağlanamadığı algısının daha yaygın olduğu ve üniversite öğrencilerinin barınma ihtiyaçlarını rahatça karşılanabilmesi için yurt talebinde bulundukları söylenebilir. Yine bu grupta alternatif eğitim araç ve imkanlarına erişimin kısıtlı olması, okulda daha fazla eğitim almanın daha iyi olacağı algısını pekiştiriyor. Bu sebeple ders saatlerinin arttırılmasını destekleyenlerin oranı kendisi ve ebeveyni yüksek eğitilmiş olanlarda %16,4 iken, kendisi ve ebeveyni düşük eğitilmiş olan bu grupta okul saatlerinin arttırılması %27'den fazla destek buluyor.

İmkanım olsa
çocuğum
yurtdışında eğitim
alsın isterdim

%67.5

Çocuğumun
iyi bir eğitim
alabileceğinden
kaygılıyım

%61.7

Çocuğumu özel
okulda/kolejde
okutmak isterdim

%59.3

Bu eğitim
sisteminin çocuğuma
iyi bir iş sağlayacağını
düşünmüyorum.

%64.3

İmkanınız olsa çocuğunuzun boş
zamanlarında dersler haricinde öncelikle
hangi konularda eğitim ya da bir kurs
almasını isterdiniz?

%53,8 İngilizce

%29,8 Bilgisayar / Kodlama

%21,0 Mesleki sertifika programları

%19,0 Bir spor alanında

%16,8 Bir sanat alanında beceri kursu

%14,4 Derslerine takviye / Etüt

%13,4 Girişimcilik

%12,1 İnternet

%11,3 Dini eğitim / Kuran okuyup öğrenme

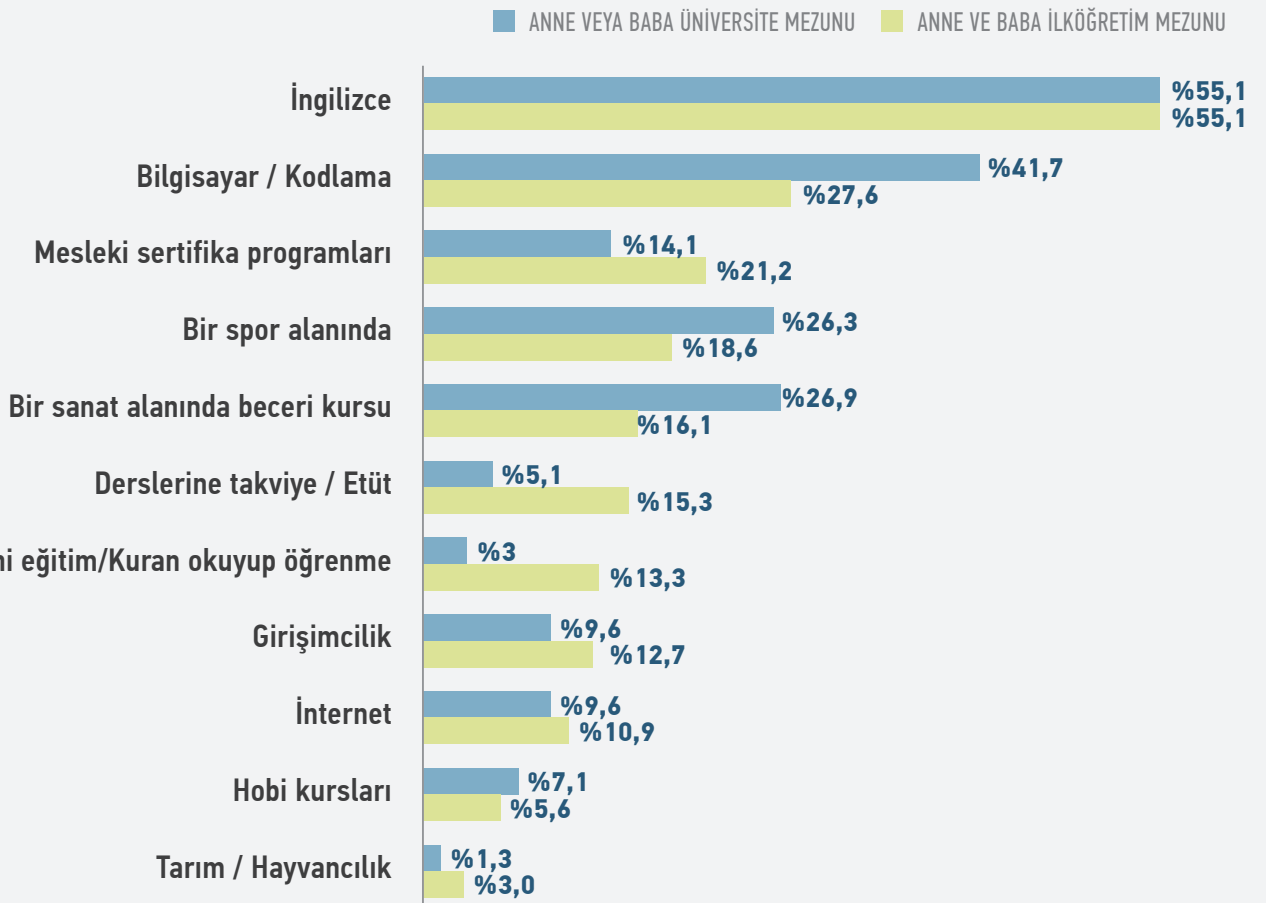
%5,3 Hobi kursları

%2,8 Tarım / Hayvancılık

Veliler çocukları İngilizce ve bilgisayar/kodlama öğrensin istiyor.

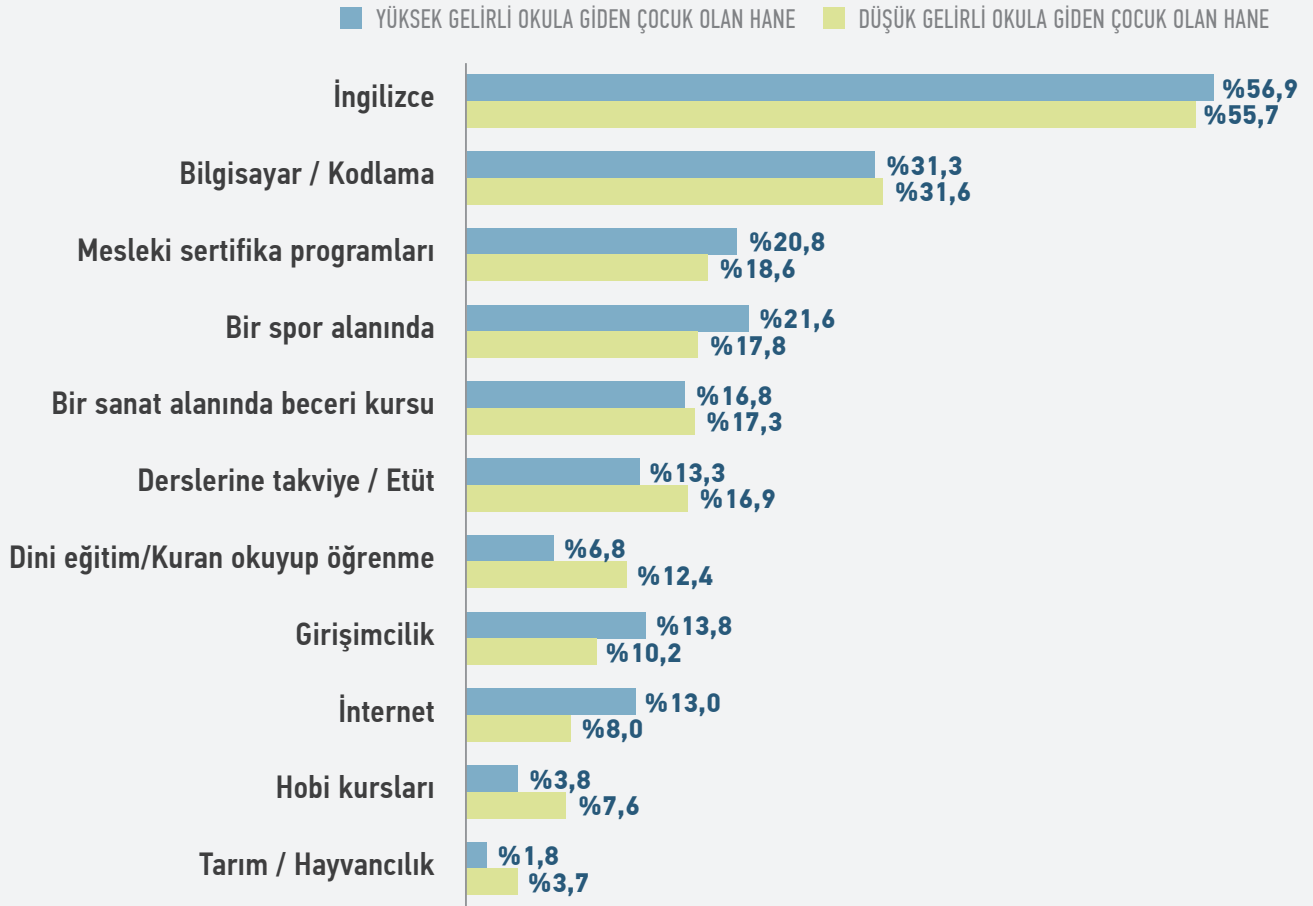
Toplumun çocuklarının ders dışı gelişim alanları tercihlerine bakıldığında küresel şartlara adaptasyon eğiliminin yüksek olduğu görülüyor. İngilizce %53.8 ile açık arayla ilk sırada. İkinci sırada bilgisayar/kodlama yer alıyor (%29.8). Mesleki sertifika programları %21 ile 3. sırada. Spor ve sanat bu alanları takip ediyor. Sınavlara hazırlık için vazgeçilmez görülen “derslerine takviye/etüt” seçeneği ilk 5 tercihin gerisinde kalmış. Veliler artık çocuklarının sınav başarısından çok dünyanın genelinde geçerli olabilecek yetenek ve donanımlara sahip olmasını istiyor. Türkiye’deki toplumsal adaletsizlik algısı ve gelecek endişesiyle birlikte veliler çocuklarının çıkış stratejisi için yeterli düzeye erişmesini arzuluyor.

İmkânınız olsa çocuğunuzun boş zamanlarında dersler haricinde öncelikle hangi konularda eğitim ya da bir kurs almasını isterdiniz?

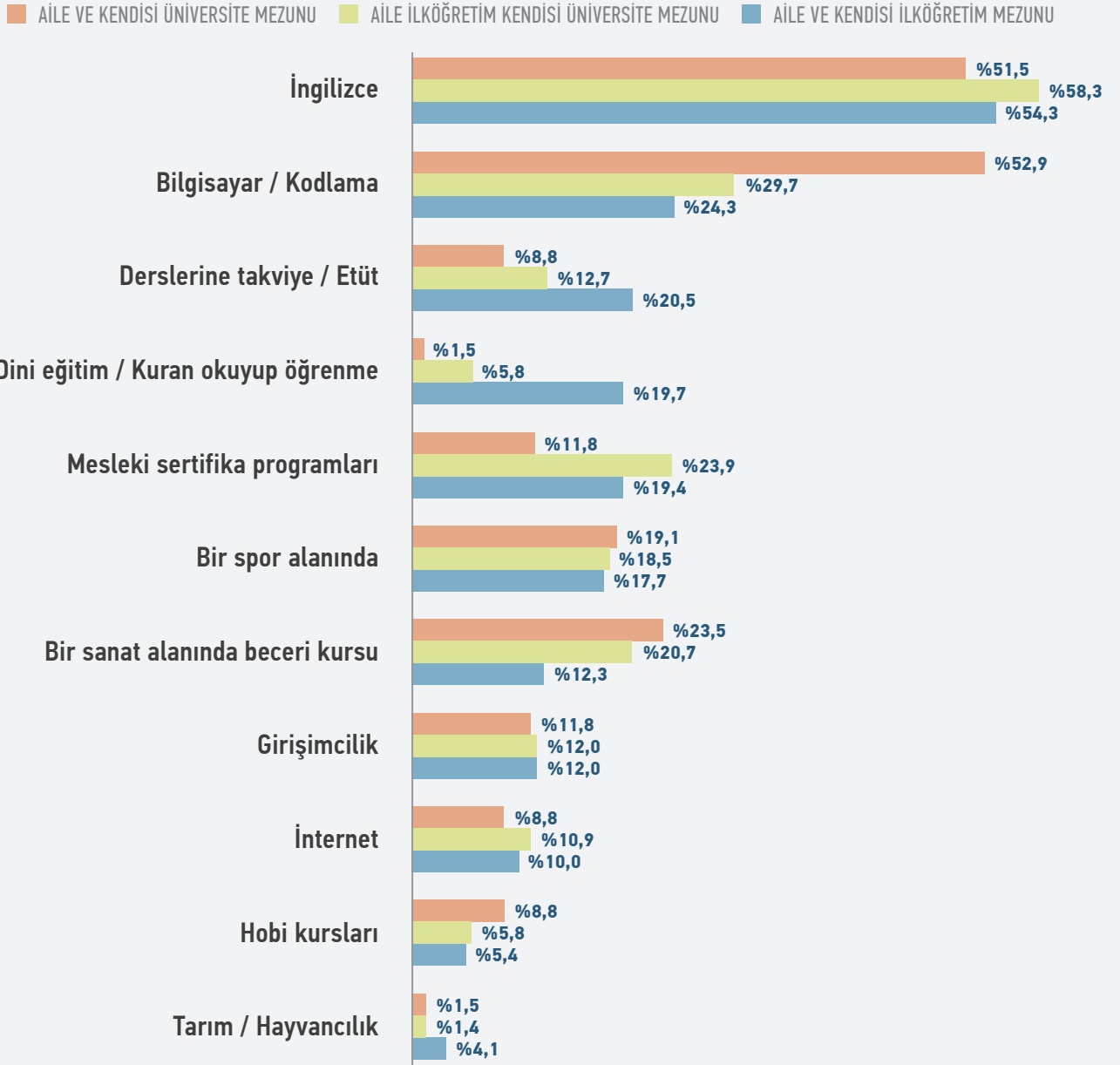
Katılımcılar arasında anne-babası ilköğretim mezunu olanlar ile anne-babası üniversite mezunu olanlar kurs tercihlerinde ayrışıyorlar (İngilizce istisna). Bilgisayar-kodlama da iki grupta popüler fakat üniversite mezunu ebeveynlere sahip katılımcılarda talep daha büyük (%41.7’ye %27.6).

İmkanınız olsa çocuğunuzun boş zamanlarında dersler haricinde öncelikle hangi konularda eğitim ya da bir kurs almasını isterdiniz?

Düşük ve yüksek gelirli katılımcılar arasında kurs tercihlerinde genel olarak anlamlı bir farklılık gözlenmiyor. İngilizce, bilgisayar/kodlama, mesleki sertifikalar, spor, sanat benzer oranlarla ilk sırada. Ders takviyesi ve dini eğitim düşük gelirli arasında, girişimcilik ve internet yüksek gelirli arasında daha çok tercih edilmiş. Düşük gelirli ailelerin eğitimi bir statü atlama aracı olarak gördüklerine dair bulgu takviye ders/etüt noktasında pekiyor.

İmkanınız olsa çocuğunuzun boş zamanlarında dersler haricinde öncelikle hangi konularda eğitim ya da bir kurs almasını isterdiniz?

Aile ve katılımcılarda eğitim seviyesi arttıkça bilgisayar/kodlama talebinin net bir şekilde yükseldiği görülüyor. Ders takviyesi konusunda sınıfsal fark kendini gösteriyor. Eğitim seviyesi azaldıkça ek ders talebi artıyor. Spor ve sanata talep eğitim arttıkça genişlemiş. Dini eğitime talep ise eğitimle ters orantılı.

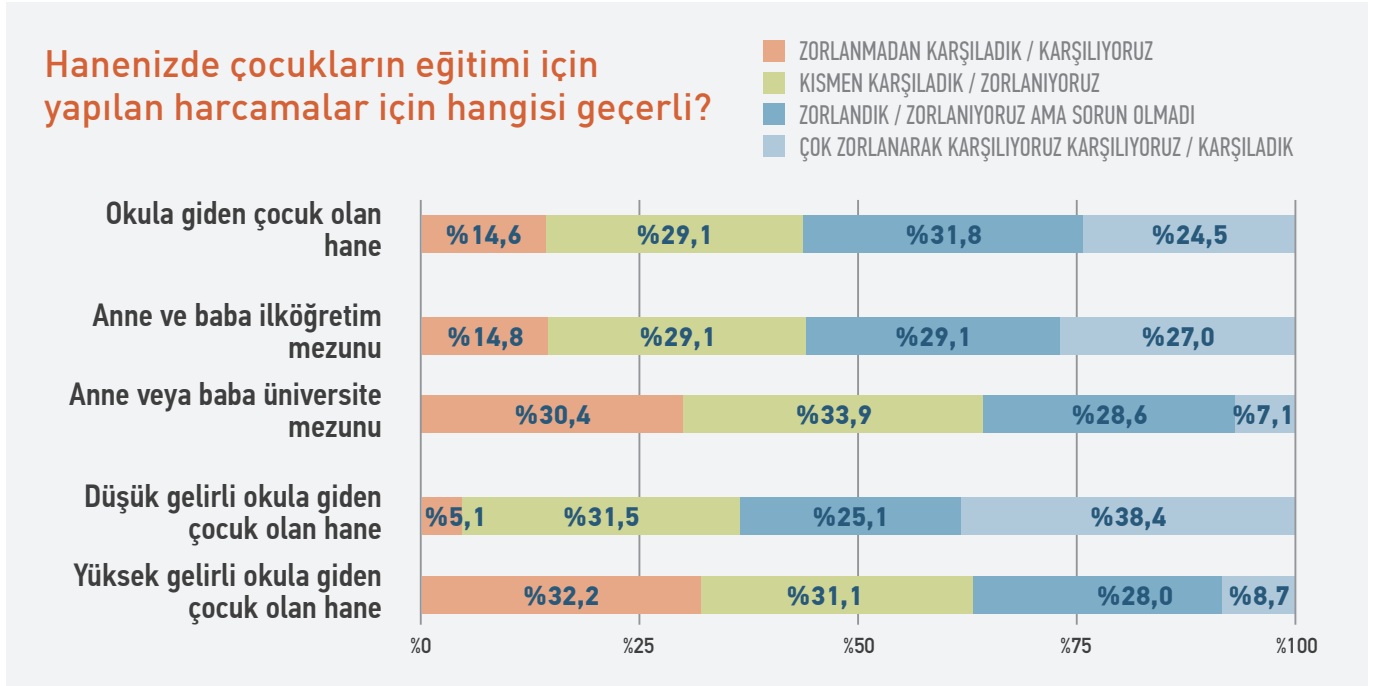
İngilizce öğrenme talebinin yüksekliğine karşın, MEB bu alanda başarısız bulunuyor.

Milli eğitimin en başarısız olarak düşünüldüğü alanlar sayısal dersler ve yabancı dil. Katılımcıların çoğunluğu matematik konusunda sistemi başarısız görürken, yaklaşık yarısı da öğrencilere yabancı dil öğretmekte sistemin yeterince başarılı olmadığını düşünüyor.

EĞİTİM HARCAMALARI

Toplumun yarısından fazlası eğitim harcamalarında zorlanıyor.

Ekonomik kriz şartlarına paralel olarak, hanehalkında büyük çoğunluğun eğitim harcamalarında en azından kısmen zorlandığı gözlemleniyor (%85.4). Zorlandık ve çok zorlandık diyenler toplamda %50'yi aşıyor (%56.3). Sadece %16'lık kesim zorlanmadığını belirtiyor. Eurostat'ın hazırladığı maddi yoksunluk endeksinde Türkiye'de halkın %26'sının barınma, ısınma, gıda gibi en temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlandığı göz önünde bulundurulduğunda, eğitimde maddi zorluk yaşayanların %85'i aşması şaşırtıcı değil.

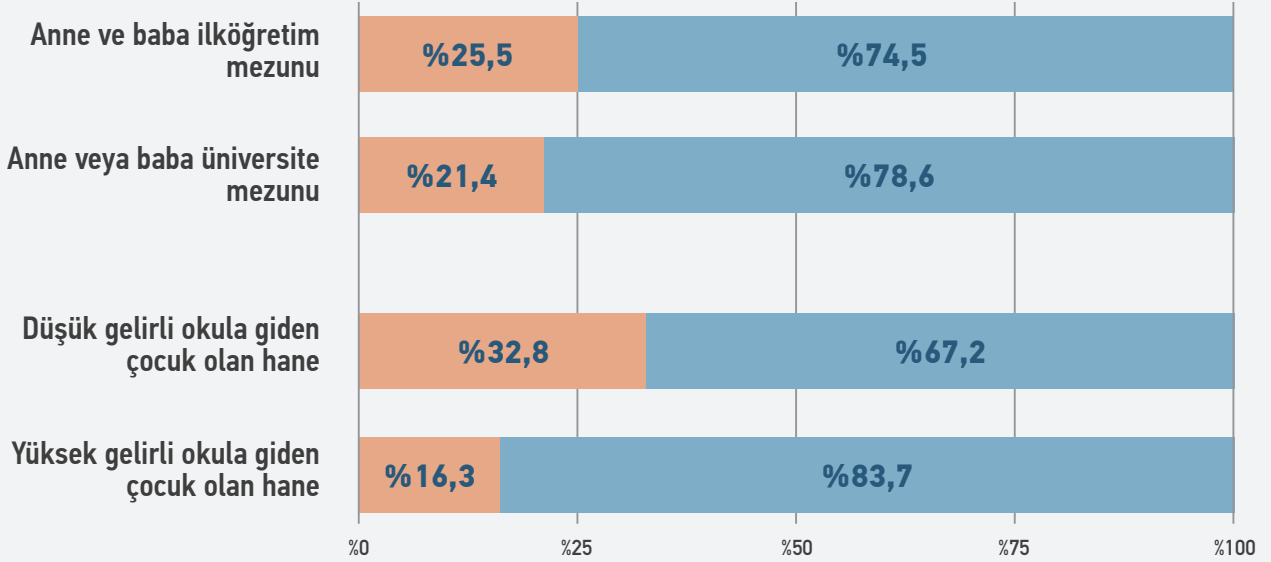
Türkiye'de daha önceki nesillerde eğitim ve gelir seviyesi arasında pozitif bir ilişkiden bahsetmek mümkün. Anne-babası ilköğretim mezunu olanlar ile anne-babası üniversite mezunu olanlar kıyaslandığında, eğitim-gelir ilişkisine paralel olarak, eğitim masraflarında zorlananların ilk grupta daha yüksek olduğu gözlemleniyor (%85.2-%69.6). Çok zorlandık diyenlerin oranı bu farkı daha net şekilde yansıtıyor. İlk grupta %27'ye ulaşırken, anne-babası üniversite mezunu olanlarda %7.1'e düşüyor. Bununla birlikte iki grupta da zorlanmadık diyenlerin azınlıkta kalması ekonomik buhranın etkisini ortaya koyuyor.

Hanesinde okul çağındaki bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişilerde gelir seviyesine göre farklılık bariz bir şekilde göze çarpıyor. Düşük gelirli olanlar arasında zorlanmıyoruz diyenler %5.1'e kadar düşüyor. Yüksek gelirli olanlar arasında zorlanmayanlar azınlıkta olmasa da bu oran düşük gelirli olanların altı katından yüksek (%32.2). Çok zorlanıyorum diyenler düşük gelirli olanlar arasında en kalabalık grup (%38.4). Yüksek gelirli olanlar arasında bu oran %8.7'ye düşüyor.

Toplumun dörtte biri, son 5 yılda eğitim için borçlanmış.

Son 5 yılda, çocuklarınızın / kardeşlerinizin eğitimi için kredi ya da borç aldığınız oldu mu?

EVET
HAYIR

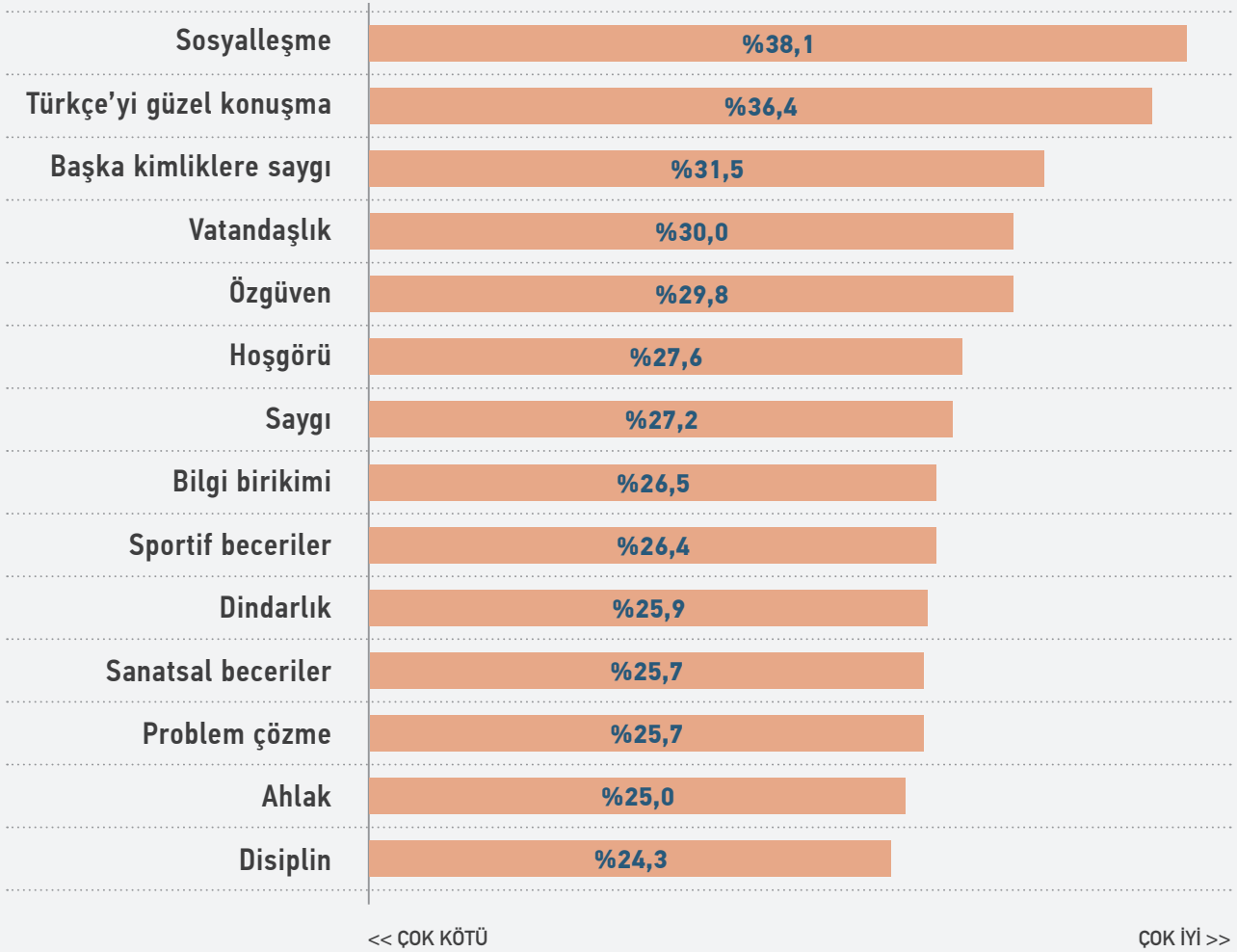
Anne-babası ilköğretim mezunu olanlar ile anne-babası üniversite mezunu olanlar arasında eğitim için kredi/borç alanların oranında büyük bir fark yok. Her iki grupta da bu oran %20'yi geçiyor (%25.5-%21.4).

Eğitim için borç/kredi alanların oranında gelir seviyesi fark yaratıyor. Hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişiler arasında, düşük gelirlilerde borç alanlar %32.8'e yükselirken, bu oran yüksek gelirlilerde yarisına geriliyor (%16.3).

EĞİTİMİN ÇIKTISI

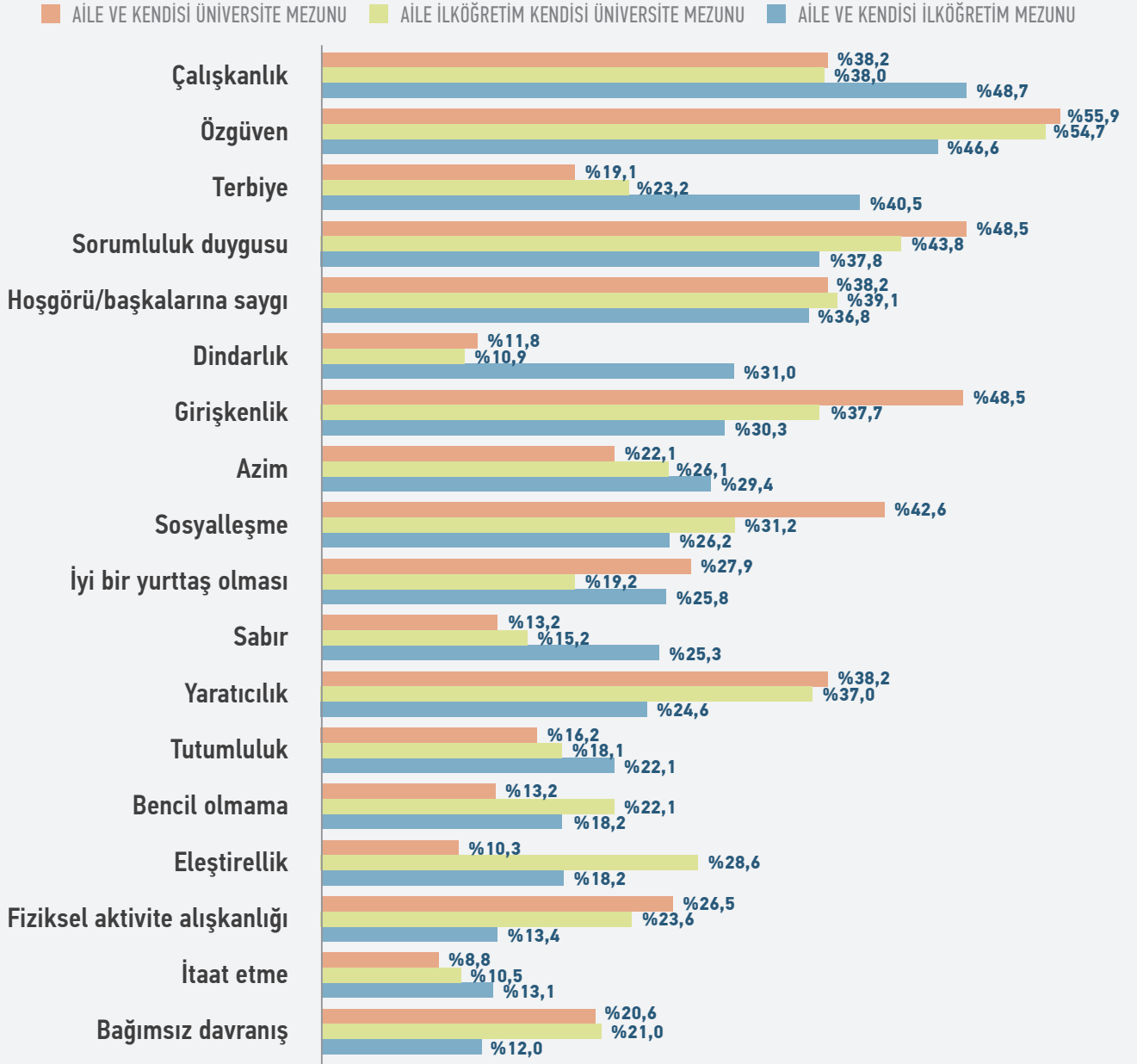
KAZANIMLAR

Okulların öğrencilerin gelişimine aşağıdaki konularda katkısı ne düzeyde oluyor?

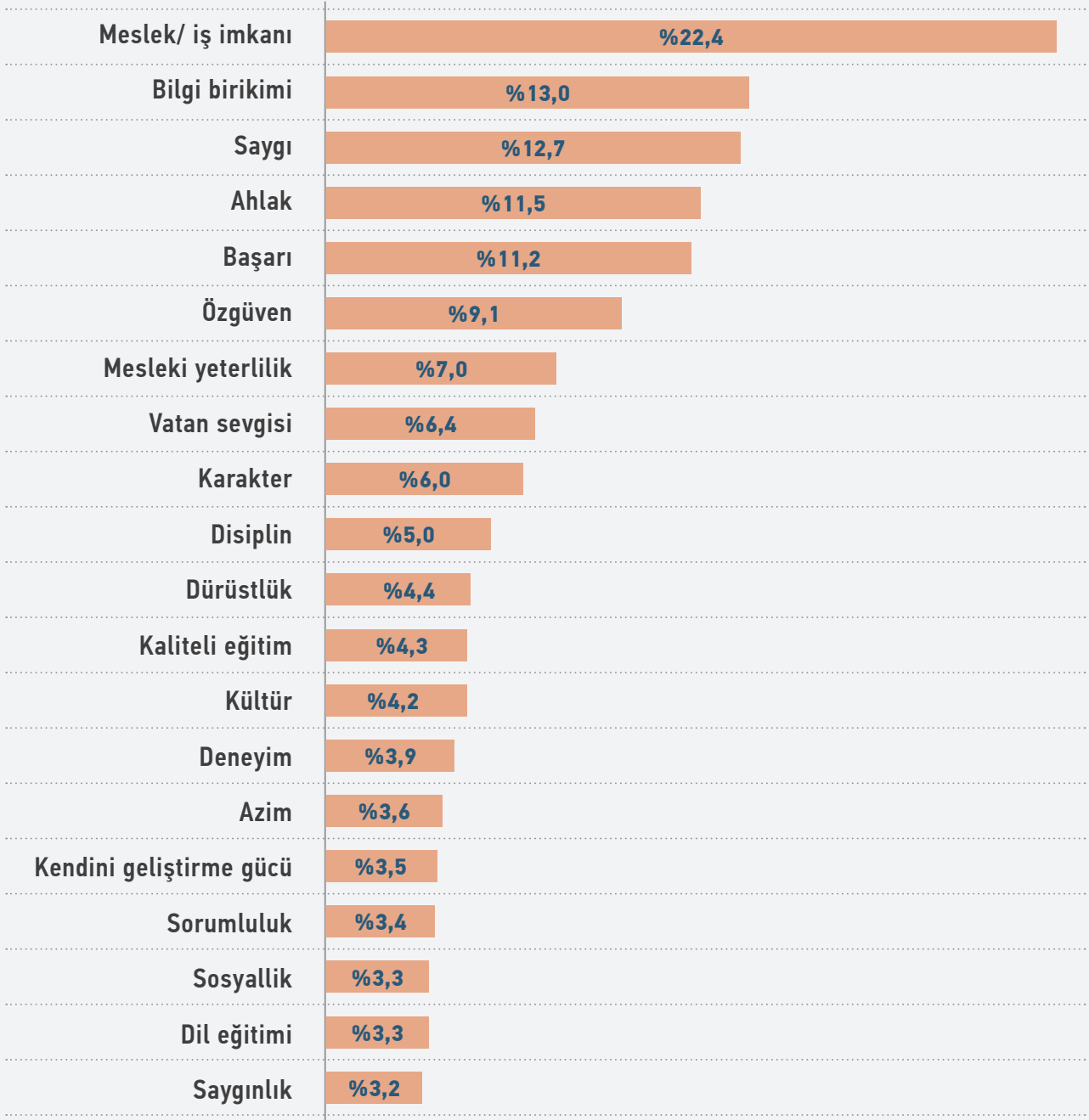
Okulların katkısı konusunda toplumun çoğunluğu tatmin olmuş değil. “Yüksek düzeyde katkı sağlıyor” diyenlerin oranı, hiçbir konuda %50’yi bulmuyor. Katkısı en yüksek bulunan alanlar ise okullardaki sosyal yaşamın getirdiği artılar: sosyalleşme (%38.1), başka kimliklere saygı (%31.5) ve temel vatandaşlıkla ilgili konular: Türkçe’yi güzel konuşma (%36.4) ve vatandaşlık (%30). Karaktere dair özellikler bu iki başlıktan sonra geliyor ve %25-30 seviyesinde seyrediyor. Sportif beceriler, problem çözme ve sanatsal beceriler gibi donanımsal konularda okullar sınıfta kalıyor. Dindarlık, ahlak ve disiplinde de benzer olumsuz bakış gözlemleniyor. Bu alanlarda yüksek katkı alındığını düşünenler %25 seviyesinde kalıyor.

Aşağıdakilerden hangileri çocukların okulda müfredat eğitiminin yanı sıra öğrenmesi gereken şeylerin başında gelmeli?

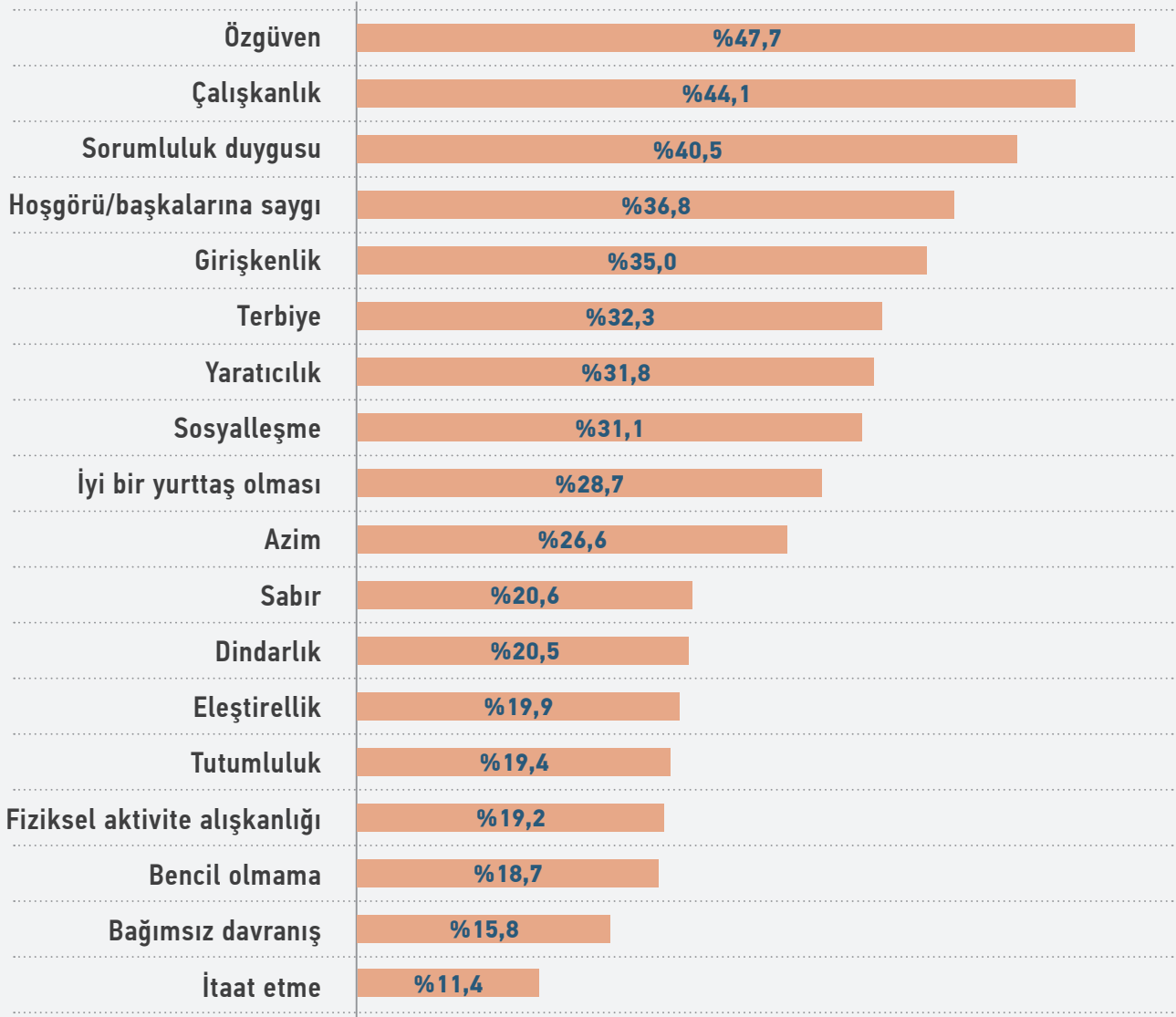
Anne-babası ilköğretim mezunu olanlar ile anne-babası üniversite mezunu olanlar kıyaslandığında, vatandaşlık değerleri ile hoşgörü, saygı gibi toplumsal değerler daha çok ilk grupta öne çıkmış. İkinci grup sosyalleşme, özgüven ve sportif becerilerde ayrışma gösteriyor.

Eğitimi tamamladığında okulun, eğitimin çocuğunuza neler katmış olmasını isterdiniz?

Eğitimin çocuklara katkıları konusunda meslek ve bilgi birikimi en ön planda. Kariyere dair diğer özellikler, başarı, özgüven, mesleki yeterlilik olarak sıralanabilir. Kariyer kadar öne çıkmasa da toplumsal uyuma dair saygı, ahlak, karakter, dürüstlük gibi başlıklar da sıkça tekrarlanmış.

Aşağıdakilerden hangileri çocukların okulda müfredat eğitiminin yanı sıra öğrenmesi gereken şeylerin başında gelmeli?

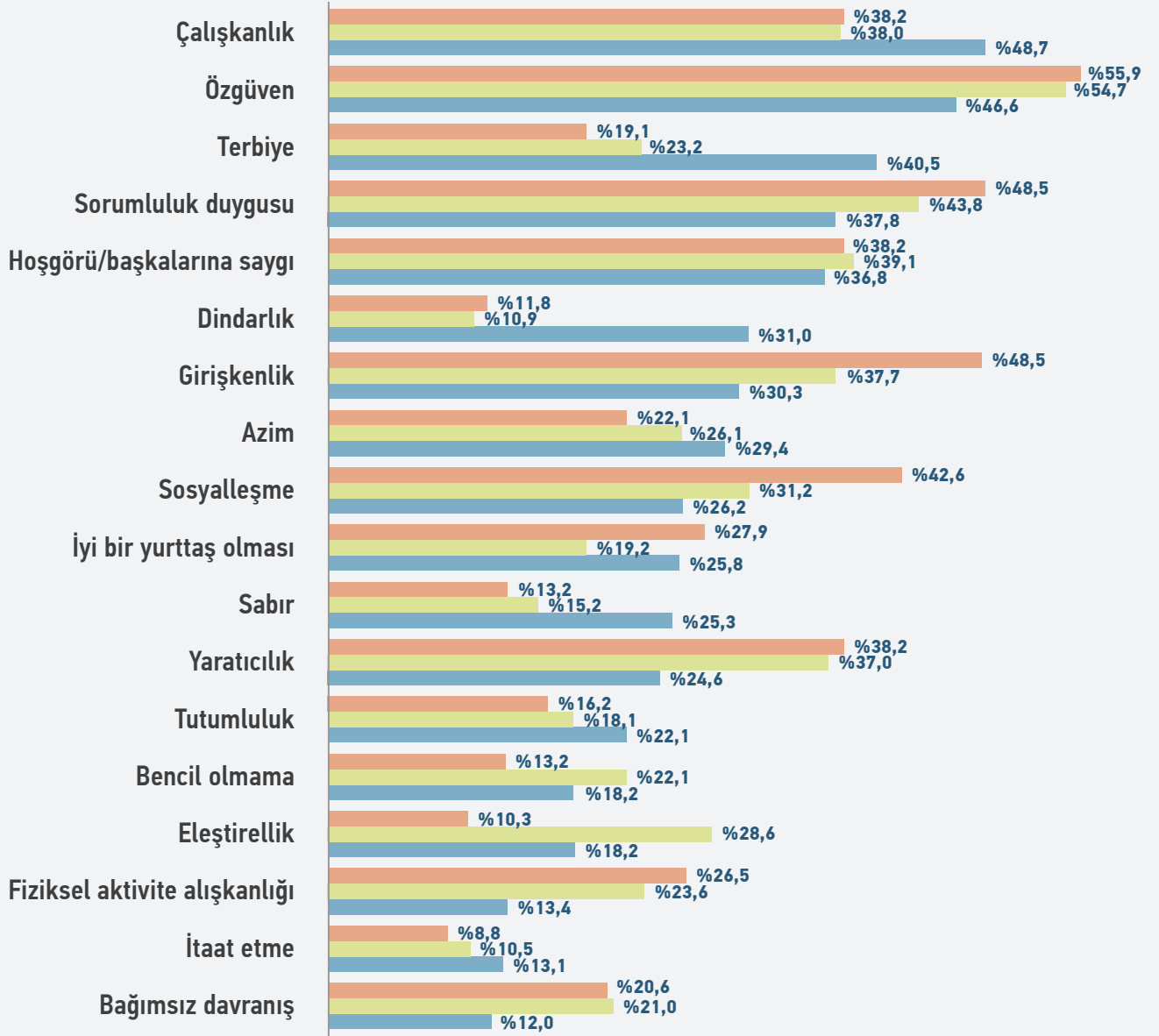

Katılımcıların eğitimde öğretilmesi gereken değerleri sıraladığımızda, başarı ve sosyal hayatta uyumlu olmakla ilişkili görülen değerlerin en üst sıralarda yer aldığı gözlemleniyor (özgüven, çalışkanlık, sorumluluk duygusu, hoşgörü, girişkenlik, terbiye, sosyalleşme, iyi yurttaşlık ve azim).

Çoğunluğun tercih ettiği başarı ve sosyal uyum kümesinde yer alan değerlerin arasında kanaatkar ve itaatkar değerler yer almıyor (sabır, tutumluluk, bencil olmama, itaat etme). Bu değerleri tercih edenler %20 ve aşağısında kalıyor. Bununla birlikte mevcut toplumsal düzeni sorgulamayı beraberinde getirebilecek olan eleştirelilik ve bağımsız davranış değerleri de %19.9 ve %15.8 oranında tercih edilmiş. Özetle katılımcıların ideal öğrenci profilinin ne itaatkar ne eleştirel, daha çok başarı ve uyum odaklı bir profil olduğunu söyleyebiliriz.

Aşağıdakilerden hangileri çocukların okulda müfredat eğitiminin yanı sıra öğrenmesi gereken şeylerin başında gelmeli?

■ AİLE VE KENDİSİ ÜNİVERSİTE MEZUNU ■ AİLE İLKÖĞRETİM KENDİSİ ÜNİVERSİTE MEZUNU ■ AİLE VE KENDİSİ İLKÖĞRETİM MEZUNU

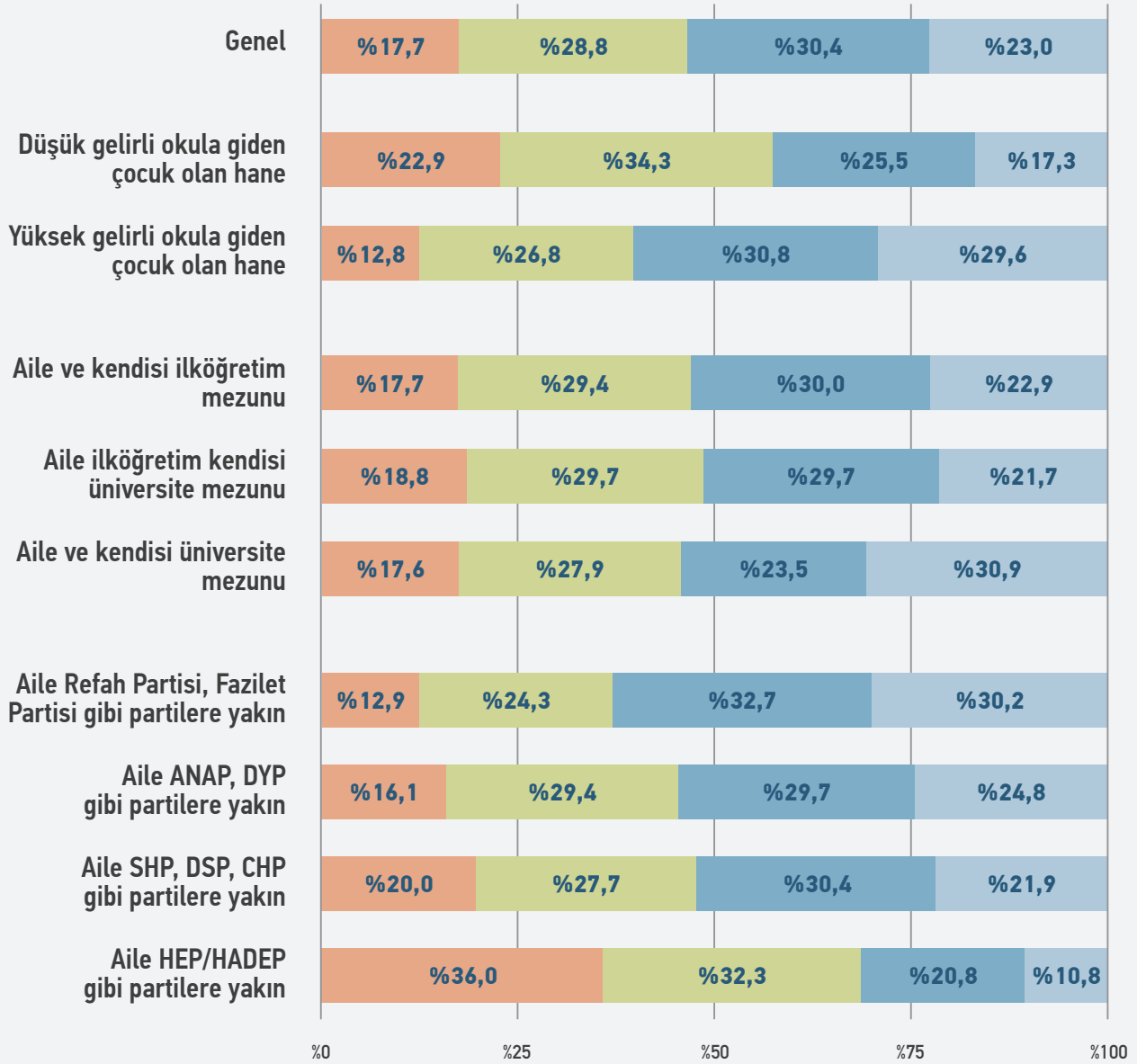

Aile ve kişi eğitim düzeyine göre 3 grup kıyaslandığında, toplam eğitim düzeyi arttıkça sosyal uyum ve başarıya dair değerler daha çok tercih ediliyor. Bu değerler arasında özgüven, sorumluluk duygusu, girişkenlik, sosyalleşme. Yaratıcılık yine eğitim düzeyi ile paralellik gösterse de %50'yi bulmuyor. Eğitim seviyesi azaldıkça kanaatkar ve itaatkar değerler öne çıkıyor: çalışkanlık, terbiye, azim, sabır. Hoşgörü ortak bir değer. Eleştirelilik, düşük eğitimli ailelerin yüksek eğitimli çocukları olan katılımcılar tarafından tercih edilirken, iyi yurttaşlık ailesiyle aynı seviyede eğitim düzeyinde olan katılımcılar tarafından talep görmüş. Nesilsel eğitim farkı mevcut şartlarla yetinmeyip değişim ve sorgulayıcılığı önemseyen bir etki getirmiş görünüyor.

GEÇİŞLİLİK

Sizce Türkiye’de genel olarak düşük gelirli aileden bir kişi, iyi bir eğitim alarak ne düzeylere gelebilir?

DEĞİŞMEZ/ÇOK AZ YÜKSELİR
ORTA DÜZEY
ORTA ÜST DÜZEY
ÜST DÜZEY

Türkiye’de giderek yaygınlaşan sosyal eşitsizlik algısına rağmen eğitimin halen toplumda bir veya iki üst gelir grubuna yükselmek için etkin bir yol olduğu inancının sürdüğü görülüyor. Düşük gelirli bir ailenin çocuğunun eğitim sayesinde bir üst gelir grubuna ulaşamayacağını düşünenler %17,7’de kalırken, geriye kalan katılımcılar eğitimle az ya da çok, yüksek gelir gruplarına ulaşabileceğini düşünüyor.

Ancak düşük gelir grubundan üst gelir grubuna yükselme ihtimaline inananlar düşük oranda kalıyor (%23). Genel olarak eğitimin toplumsal mobilizasyon imkanını halen sağladığı düşünülse de bu imkânın kısıtlı olduğu inancı hakim.

Düşük gelirli aileden birinin eğitim aracılığıyla toplumsal statü basamaklarında yükselme imkanı inancı düşük gelirliiler arasında daha zayıf. Karamsar olanlar düşük gelirliilerde %22.9, yüksek gelirliilerde %12.8. Düşük gelirli katılımcılarda, statü atlanabileceğine inananlar arasında ancak orta düzeye erişebileceğini düşünenler çoğunlukta. Yüksek gelirli katılımcılarda iyimserlik daha yüksek. Orta üst düzey ve üst düzeye yükselme imkanını işaretleyenlerin oranı, orta düzeyi işaretleyenlerden daha fazla. Üst düzeye ulaşabilir diyenler düşük gelirliiler arasında %17.3'te kalırken, yüksek gelirliiler arasında %29.6'yı buluyor.

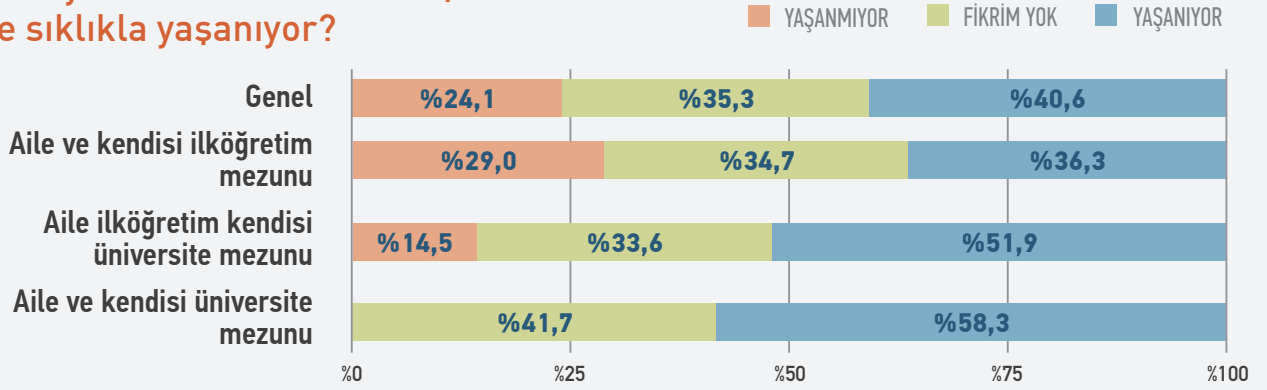
Katılımcılar aile ve katılımcı eğitim seviyesine göre kıyaslandığında bariz bir fark gözlemlenmezken, düşük gelirli birinin eğitim yoluyla üst düzey toplumsal statüye erişebileceğini düşünenler hem ailesi hem kendisi üniversite mezunu olanlar arasında en yüksek oranda (%30.9). Ailesi ilköğretim mezunu kendisi üniversite mezunu olanlarda bu oranın daha düşük olması not edilmesi gereken bir bulgu. Ailesine göre statü atlaması beklenen bu grupta, orta üst ve üst düzeye ulaşılabilirliğini düşünenler toplamda %50'yi ancak geçebiliyor (%51.4). Bu durum katılımcılar nezdinde eğitimin, düşük eğitimli ailelerin yüksek eğitimli çocuklarına statü atlama imkanı tanıdığını ancak bir noktadan sonra eğitimden başka faktörlerin etkili olduğunu gösteriyor.

Eğitim yoluyla statü atlanabileceğine dair görüşlerde de siyasi pozisyonlar temel ayırt edici nokta olarak öne çıkıyor. Milli görüş kökenli ailelerden gelen katılımcıların yaklaşık üçte biri (%30.2) eğitimle üst düzeye yükselmenin mümkün olduğuna inanıyorlar. Buna karşın merkez sağ kökenli ailelerden gelen katılımcılarda bu oran %24.8 olarak ölçülüyor. CHP'nin öncülü partilere mensup ailelerden gelen katılımcılarda bu oran daha da düşerek %21.9'a gerilerken HDP kökenli ailelerden gelenlerde eğitimle üst düzeye yükselilebileceğine inananların oranı %10.9'a kadar geriliyor.

Eğitimin statü yükselmesine etkisi olmayacağını ya da çok az olacağını düşünenlerde ise bu oranlar tam tersi bir seyir izliyor. Refah vb. kökenli ailelerden gelenlerde eğitimin yükselmeye etkisi olmayacağını düşünenlerin oranı %12.9 iken bu oran artarak merkez-sağ kökenlilerde %16.1, CHP kökenlilerde %20 ve HDP kökenlilerde %36'ya ulaşıyor.

EĞİTİMDE ŞİDDET

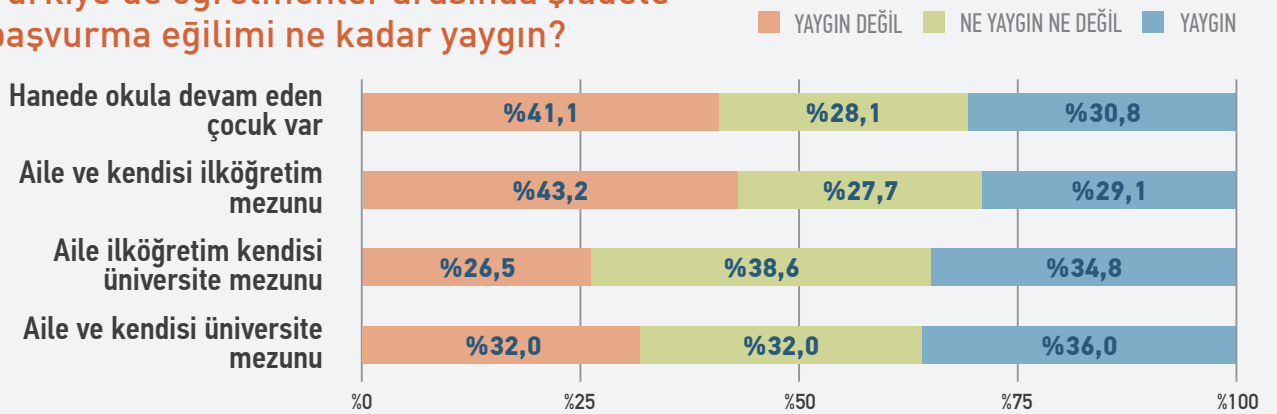
Türkiye’de okullarda akran şiddeti ne sıklıkla yaşanıyor?

Katılımcıların yarıya yakını (%40.6) okullarda akran şiddetinin yaşandığı konusunda emin. Akran şiddetinin yaşanmadığını düşünenler dörtte bir oranında kalıyor.

Aile eğitim seviyesi daha yüksek olanlarda akran şiddetinin yaşandığını düşünenlerin oranı daha yüksek. Hem kendisi hem ailesi üniversite mezunu olanların hiçbiri akran şiddetinin yaşanmadığı görüşüne katılmıyor. Eğitim seviyesi arttıkça bu konuda farkındalığın arttığı çıkarımında bulunmak mümkün görünüyor.

Türkiye’de öğretmenler arasında şiddete başvurma eğilimi ne kadar yaygın?

Öğretmenlerin arasında şiddete başvurma eğiliminin yaygın olmadığını düşünenler ilk sırada gelse de çoğunlukta değil (%41.1). Şiddetin yaygın olduğuna inananlar azımsanamayacak düzeyde (%30.8). Eğitimde öğretmen şiddetinin olmadığını düşünenler arasında düşük eğitilmiş ebeveynlerin düşük eğitilmiş çocukları olan katılımcılar yoğunlukta. Ancak bu grupta da şiddetin yaygın olduğunu düşünenler az değil, %29. Öğretmen şiddetinin yaygın olduğunu düşünenlerin oranı, tıpkı akran şiddeti konusunda olduğu gibi eğitim seviyesi arttıkça yükseliyor. Bu bulgular Türkiye’de öğretmen şiddetinin halen ciddi bir problem olarak algılandığına işaret ediyor.

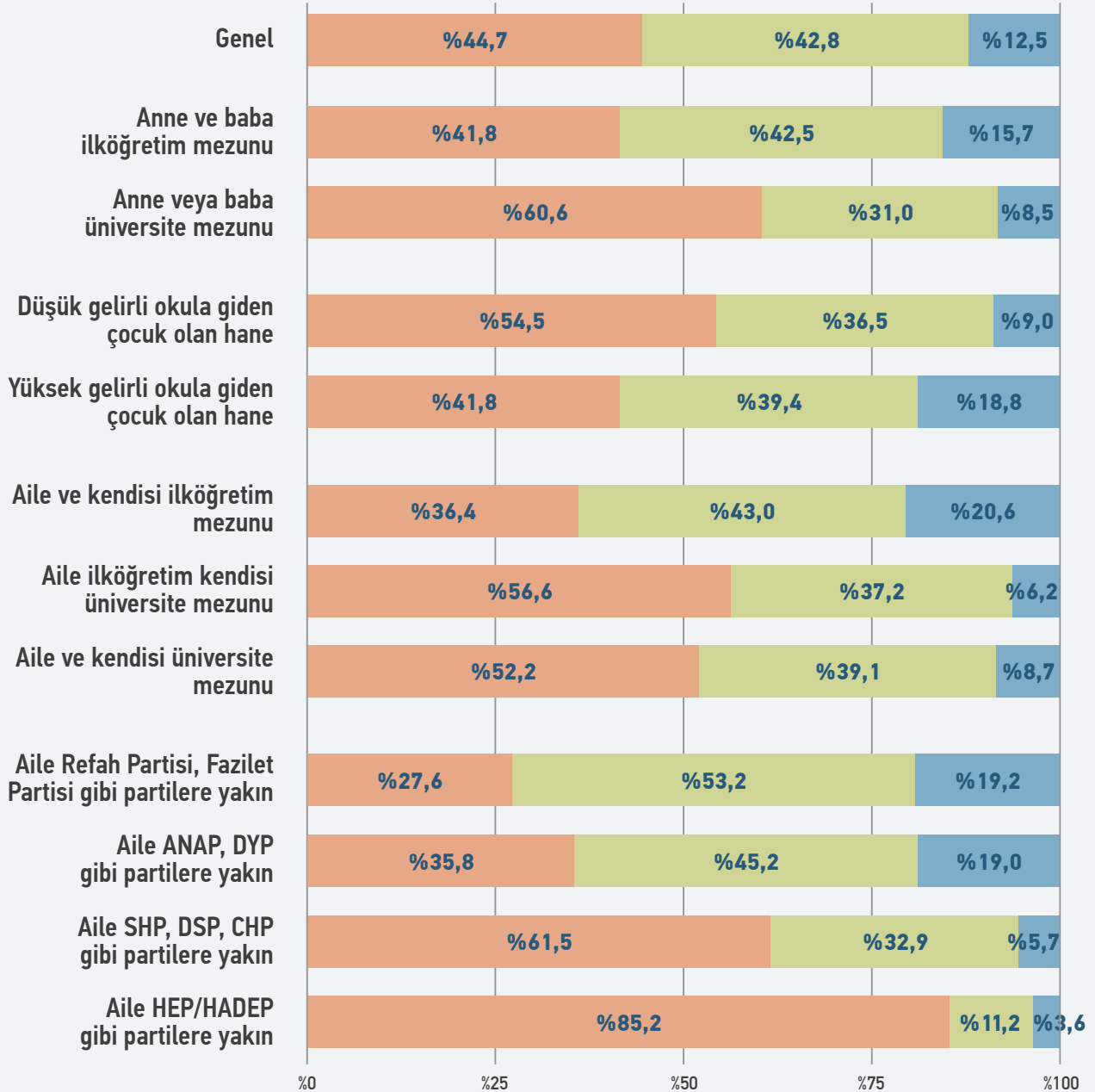
EĞİTİM POLİTİKALARI VE YÖNETİM

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI VE BAKAN

Toplumun yalnızca %12'si MEB'i başarılı buluyor.

Milli Eğitim Bakanlığı
ne kadar başarılı?

HIÇ BAŞARILI DEĞİL NE BAŞARILI NE DEĞİL ÇOK BAŞARILI

Pandemi, online eğitim ve bakan değişimiyle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı eleştirilerin odağına yerleşti. Araştırma sonuçlarında Milli Eğitim Bakanlığı'nı başarılı bulanların %12.5'te kalması ve hiç başarılı bulmayanların %44.7 ile ilk sırada yer alması, eleştirilerin yaygınlığını ve etkisini yansıtıyor. Bununla birlikte ne başarılı ne başarısız bulanlar %42.8 oranında.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın başarısına yönelik değerlendirmelerde bakanlığın başarısız imajı öne çıksa da ailenin eğitim seviyesine göre farklılık gözlemleniyor. Ebeveynleri düşük eğitilmiş olan katılımcılar arasında MEB'i başarısız bulanların oranı, ebeveynleri üniversite mezunu olanlardan yaklaşık üçte bir oranında daha düşük (%60,6'ya %41.8), başarılı bulanların oranı ise üniversite mezunları arasındaki oranın yaklaşık iki katı.

Hanesinde okul çağında çocuk bulunan katılımcılar arasında düşük gelirli olanlar, bakanlığın başarısını daha düşük görme eğiliminde. Düşük gelirli olanlar arasında başarısız bulanların oranı yüksek gelirli olanlara kıyasla 11 puan daha yüksek (%54.5'e %41.8). Diğer yandan yüksek gelirli olanlarda bakanlığı başarılı bulma oranı, düşük gelirli olanların iki katından fazla (%9'a, %18,8)

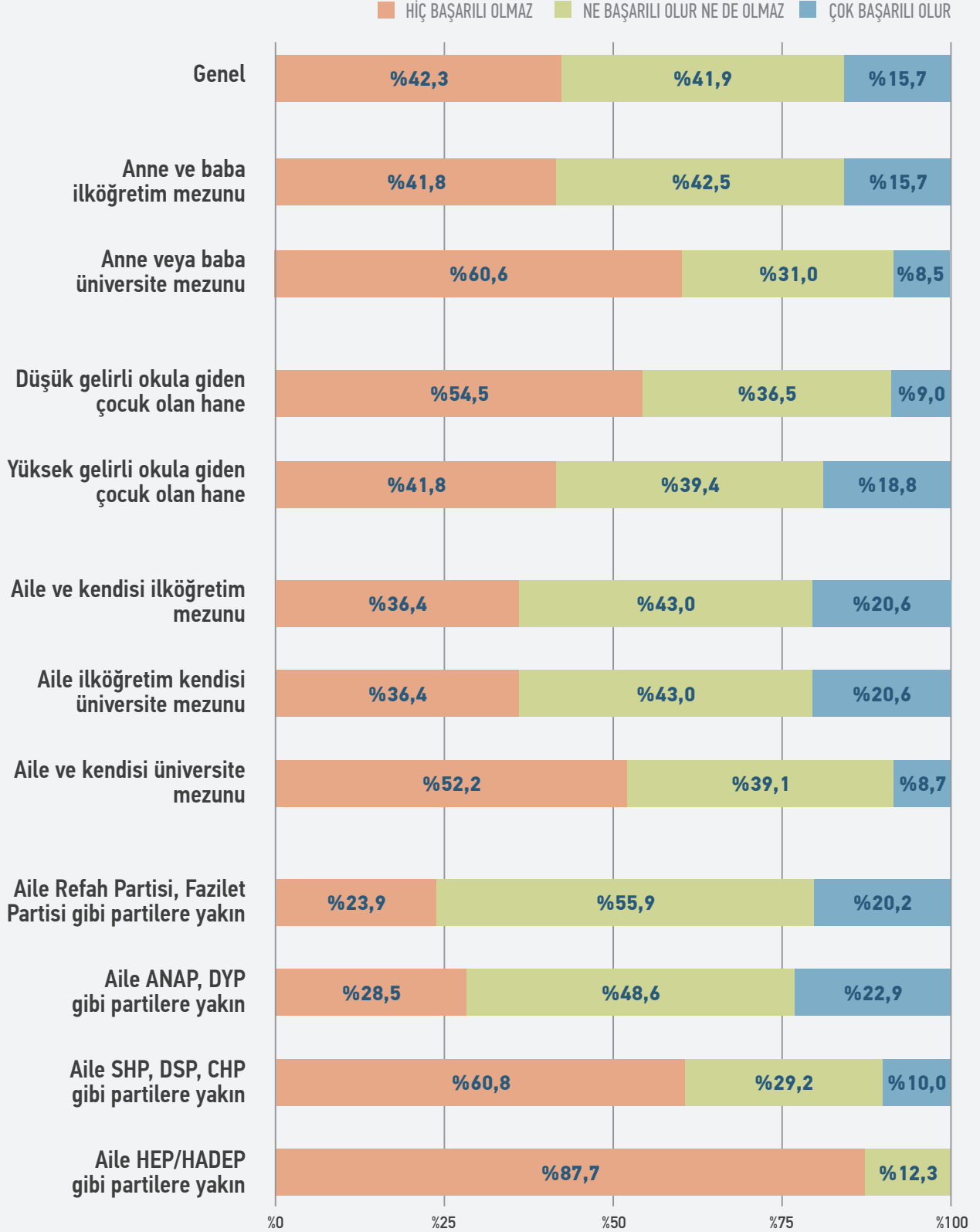
Milli Eğitim Bakanlığı'nı başarısız bulma eğilimi, eğitim sayesinde statü atlamış seçmenlerde en yüksek seviyede (%56.6). Hem kendisi hem de ailesi yüksek eğitilmiş olanlarda başarısız bulanların oranı hem kendisi hem ailesi düşük eğitilmiş olanlara göre daha yüksek (%52.2'ye %36.4). Ailesinden daha yüksek eğitim almış katılımcılar bakanlığı ailesiyle aynı eğitimi almış katılımcılara göre daha başarısız değerlendiriyor.

Aile oy tercihinin parti kimliğiyle yakın ilişkisi olduğunu ve bu ilişkinin kurumların başarısına dair yargıları şekillendirdiğini daha önce vurgulamıştık. Milli Eğitim Bakanlığı'nın başarısına dair değerlendirmeler de siyasi pozisyonların etkisini yansıtıyor.

Ailesi Milli Görüş kökenli olan katılımcılar arasında MEB'i başarısız bulanlar %27.6. Diğer gruplara göre en düşük oran bu grupta olmakla birlikte bu oranın da azımsanmayacak derecede olduğunu vurgulamak gerekiyor. Bu grupta MEB'i başarılı bulanların beşte birden az (%19.2) olması, hükümetin siyasal köken itibarıyla kendisine en yakın grubu dahi ikna etmekte başarılı olmadığını gösteriyor. Ailesi merkez sağ kökenli olanlarda eğilim Milli Görüş kökenlilerde benzese de bu grupta başarısız bulanların oranı üçte birin üzerine çıkıyor (%35.5).

CHP ve HDP kökenli ailelerden gelen katılımcılar Refah vb. kökenli katılımcılardan dikkat çekici biçimde ayrışıyorlar. Bakanlığı başarılı bulma oranı CHP kökenli katılımcılarda %5.7, HDP kökenlilerde %3.6. Buna karşılık, bakanlığı başarısız bulanların oranı CHP kökenli ailelerden gelen katılımcılarda %61.5 iken HDP kökenlilerde %85'i geçiyor. Sonuç olarak AK Parti'ye yakınlık azaldıkça ve uzaklık arttıkça iktidarın bir kurumu olarak görülen MEB'e yönelik değerlendirmelerde ton olumsuzlaşıyor.

Yeni Milli Eğitim Bakanı görevinde ne kadar başarılı olur?

Milli Eğitim Bakanlığı'na yönelik yaygın eleştiriler, yeni bakana dair değerlendirmelere de yansımış. Yeni bakanın başarılı olabileceğine inananlar %15.7'de kalıyor. Başarılı olmaz diyenler %42.3. Bununla birlikte ne başarılı olur ne de olmaz diyenlerin %41.9'da kalması da yeni bakana bakışın tamamen olumsuz olmadığını göstergesi.

MEB'e yönelik değerlendirmelerin yeni bakana yönelik beklentilerde karamsarlık yarattığını belirtmiştik. Ailesi farklı eğitim seviyesinde olan gruplarda da bunu gözlemlemek mümkün. Ancak karamsarlık anne babası üniversite mezunu olanlarda, anne babası ilköğretim altı mezunu olanlara kıyasla yaklaşık 20 puan daha yüksek (%60.6'a %41.8).

Yeni bakana yönelik değerlendirmelerde hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişilerde gelir seviyesine göre farklılık kaydediliyor. Düşük gelirlilerde karamsarların oranı yaklaşık 13 puan daha fazla (%54.5'e %41.8).

Ailesi ve kendisi arasında eğitim seviyesi farkı olan yani ailesi düşük ancak kendisi yüksek eğitilmiş olan grupta yeni bakana dair karamsarlık, hem aile hem de kendisi üniversite mezunu olanlara kıyasla daha yaygın (%56.6-%52.2). Hem kendisi hem de ailesi ilköğretim mezunu olanlarda karamsarlık daha düşük olsa da (%36.4) başarılı olacağına dair görüş belirtenler grubun sadece beşte biri (%20.6). Bu grupta muhalif seçmen oranı muhtemelen daha düşük seviyede olması karamsarlığı azaltsa da iyimser olanlar bu grupta da en az kalabalık grup.

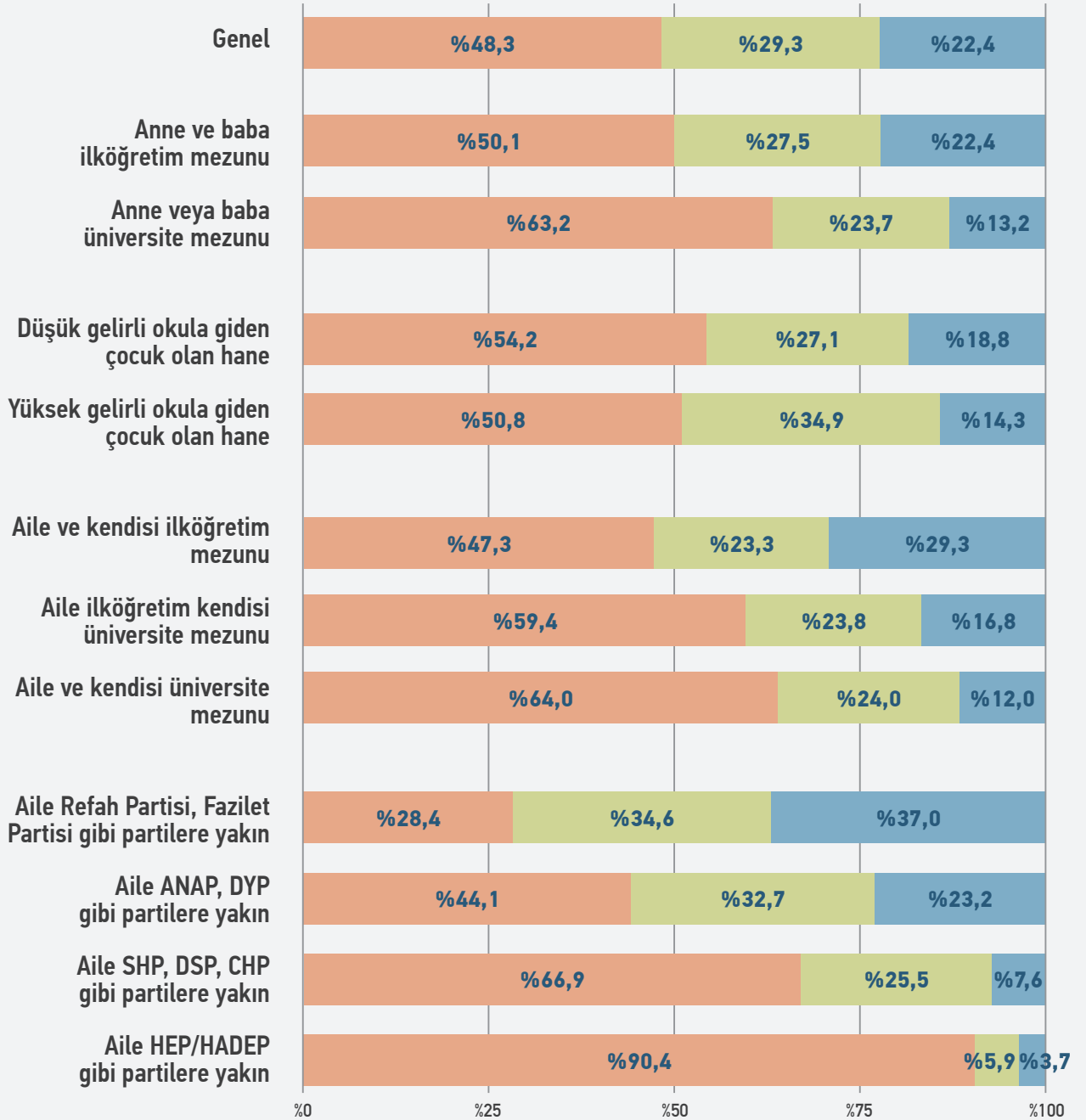
Milli Eğitim Bakanlığı'nın başarılı olup olmadığına dair görüşler ve pozisyonlar, yeni Milli Eğitim Bakanının başarılı olup olmayacağı konusunda da tekrar ediyor. Milli görüş ve merkez-sağ kökenliler içinde bakanın başarılı olacağını düşünenler %20 ila %23 arasında seyrediyor. Bu oran HDP kökenlilerde %12.3, CHP kökenlilerde %10'a düşüyor. Bakanın başarılı olmayacağı inancı da CHP kökenlilerde %60'ın üzerine çıkıyor ve HDP kökenlilerde %87'yi aşıyor.

PANDEMİ DÖNEMİ VE YÜZ YÜZE EĞİTİM

Pandemide eğitimin yönetimi başarısız bulunuyor.

Koronavirüs salgınında eğitim ne kadar başarılı yönetildi?

KÖTÜ YÖNETİLDİ NE KÖTÜ NE İYİ YÖNETİLDİ İYİ YÖNETİLDİ

Pandemide eğitim konusu ülkenin en büyük gündemlerinden birine dönüştü. Online eğitim, yüz yüze eğitime tekrar dönüş ve bu süreçte yaşanan sorunlar eğitim sisteminin kalitesi ve kapsayıcılığını eleştiri konusu haline getirdi. Katılımcılara pandemide eğitimin ne derece başarılı yönetildiği sorulduğunda, iyi yönetildi diyenler sadece %22.4'de kalıyor. Kötü yönetildi diyenler ilk sırada (%48.3). Özetle, 4 katılımcıdan 2'si kötü not verirken, 1'i iyi not, 1'i orta not vermiş. Pandemide eğitimin geçer not alamadığını söylemek mümkün.

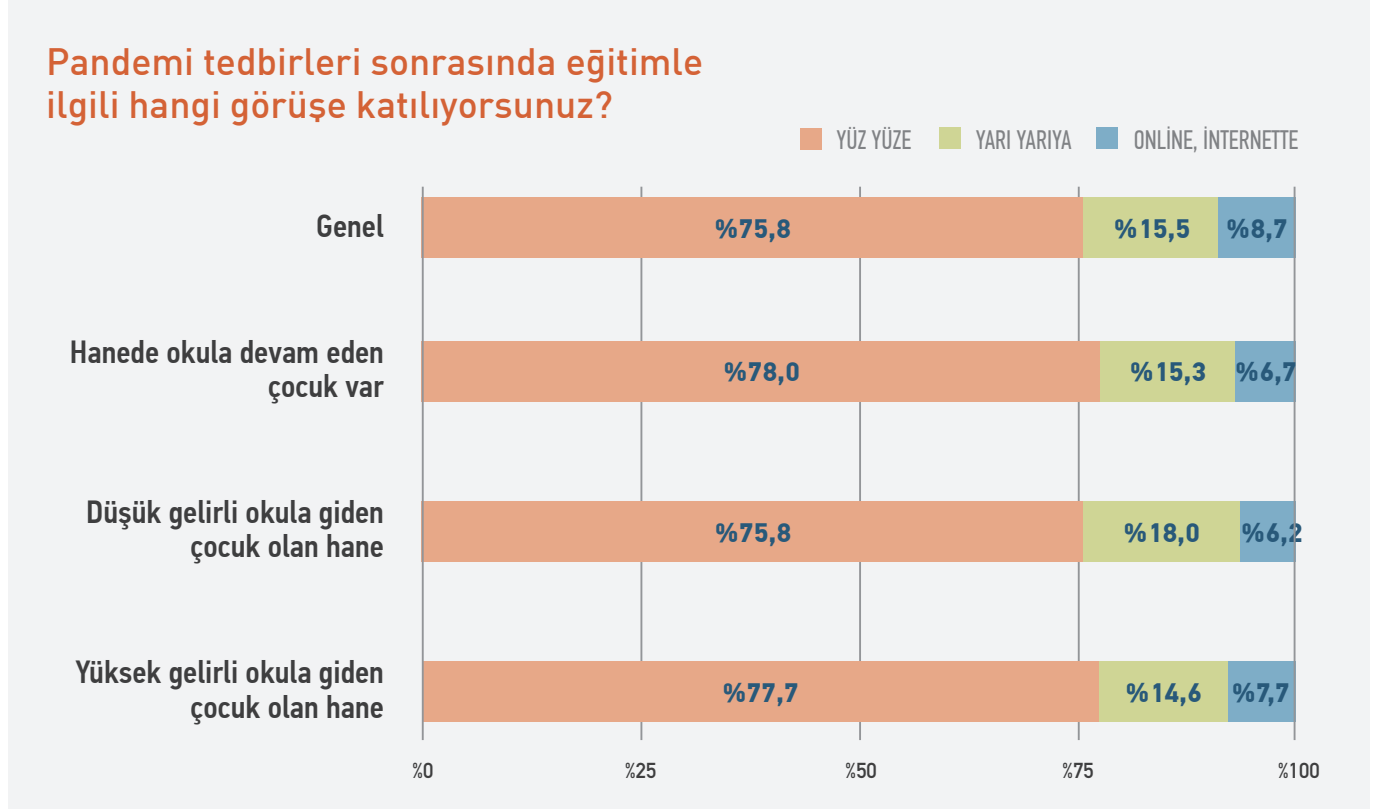
Katılımcılar aile eğitim seviyesine göre ailesi düşük eğitimli ve yüksek eğitimli olanlar olarak ikiye ayrıldığında, her iki grupta da kötü yönetildi diyenlerin hakim olduğu gözlemleniyor (%50.1 ve %63.2). Önceki konularda olduğu gibi koronavirüs salgınında eğitimin ne derece başarılı idare edildiği konusunda ailesi üniversite mezunu olanlar arasında hükümete eleştirel yaklaşanların oranı anne-babası ilköğretim mezunu olanlardan yüksek.

Hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişiler arasında gelir seviyesine göre farklılık yüksek değil. Salgında eğitim kötü yönetildi diyenler, düşük gelirliiler arasında %54.2, yüksek gelirliiler arasında %50.8 olarak ölçülüyor.

Aile ve kişilerde eğitim seviyesi arttıkça hükümete düşük not verenlerin oranı yükselmiş. Eğitim pandemide kötü yönetildi diyenler hem ailesi hem de kendisi düşük eğitimli olanlarda %50'den aşağıda (%47.3). Bu oran ailesi düşük kendisi yüksek eğitimli olanlarda %59.4'e yükselirken, hem ailesi hem de kendisi üniversite mezunu olanlarda üçte iki oranına ulaşıyor (%64).

Koronavirüs salgınında eğitimin nasıl yönetildiğiyle ilgili görüşler katılımcıların içinden geldikleri ailelerin siyasi hikayeleri ile ilişkili olarak ayrışıyor. İyi yönetildiğini düşünenlerin oranının en yüksek olduğu grup Milli görüş kökenli ailelerden gelen katılımcılar. Ancak bu grupta da iyi yönetildi diyenler %37'de kalıyor. Yine bu gruptakilerin %28.4'ü sürecin kötü yönetildiği inancında. Merkez-sağ kökenli ailelerden gelen katılımcılarda kötü yönetildiğini düşünenlerin oranı %44'ü geçiyor, iyi yönetildiğini düşünenler ise %23.2'ye geriliyor. Pandemi dönemindeki eğitimin yönetilmesi hakkında görüşler de daha öncekilerle paralel olarak CHP ve HDP kökenli ailelerden gelen katılımcılarda çarpıcı şekilde ayrışıyor. SHP/CHP kökenli ailelerden gelen katılımcıların %67'si kötü yönetildiğini düşünürken sadece %7.6'sı iyi yönetildiği kanaatinde. HDP kökenli ailelerden gelen katılımcıların ise %90'dan fazlası kötü yönetildiğini düşünüyor.

Online eğitim desteklenmiyor, dört katılımcıdan üçü yüz yüze eğitim istiyor.

Pandemide birçok öğrenci açısından online eğitime erişim sorunu yaşandı. Çalışan aileler için ilkokul çağındaki çocuklarının derse katılımını sağlamak bir probleme dönüştü. Bu şikayetlerle birlikte yüz yüze eğitime desteğin çok büyük olduğu görülüyor (%75.8). Tamamen online eğitimi destekleyenler sadece %8.7. Yarı yarıya olmasını savunanlar %15.5'te kalıyor.

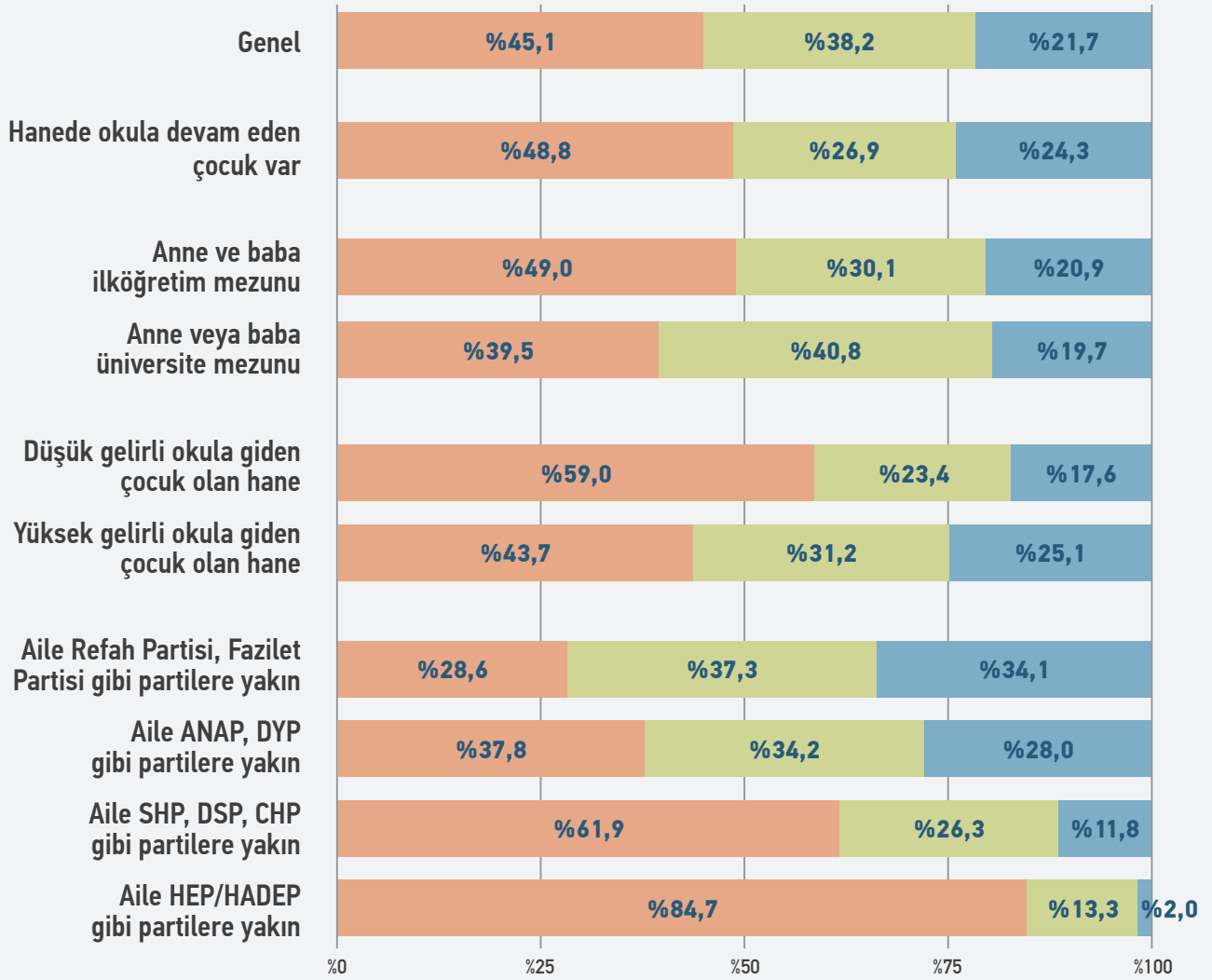
Yüz yüze eğitime destek hanesinde okula devam eden çocuk olan katılımcılarda 2 puan daha yükseliyor (%78). Beş katılımcıdan neredeyse dördü yüz yüze eğitimi destekliyor.

Yüz yüze eğitim talebinde siyasi görüş ayırt edici bir rol oynamıyor. İster iktidar ister muhalefet blokunun parçası olsun, bütün katılımcılar birbirine çok yakın oranlarda (%75-%78) yüz yüze eğitim talep ediyorlar.

Yüz yüze eğitim kapsamında alınan önlemler yetersiz bulunuyor.

Hükümetin yüz yüze eğitim kapsamında okullarda aldığı önlemler ne derece yeterli oldu?

YETERLİ OLMADI
NE YETERLİ NE DEĞİL
YETERLİ OLDU

Hükümetin yüz yüze eğitim kapsamında okullarda aldıkları önlemleri yeterli bulanlar %21,7'de kalırken, yetersiz görenler bu oranının iki katından fazla (%45.1). Ne yeterli ne değil diyen seçmenler tüm katılımcıların üçte biri (%33.2).

Pandemide eğitimin yönetilmesine dair konularda genel olarak olumsuz bakışın ağır bastığı ve pandemide hükümetin çeşitli konularda başarısının değerlendirildiği sorularda benzer dağılımların gerçekleştiği görülüyor. Katılımcıların yaklaşık yarısı geçer not vermezken, %20 -25'i geçer not veriyor, ortada olanlar da seçmenlerin yaklaşık %30'unu oluşturuyor.

Hanesinde okul çağında çocuk bulunan katılımcılar arasında yüz yüze eğitimi yeterli bulmayanların oranı 3.7 puanlık bir artış kaydederek yarıya yaklaşıyor. Dört katılımcıdan ikisi başarısız, biri başarılı bulurken bir kişi de başarılı ya da başarısız bulmuyor.

Okullarda koronavirüs tedbirlerini yeterli bulmayanların oranı önceki konulardan farklı olarak bu kez anne-babası düşük olanlarda neredeyse 10 puan daha yüksek. Bu grupta tedbirleri yeterli görmeyenler %49'a ulaşırken, anne-babası üniversite mezunu olanlarda %39.5 seviyesinde. İki grupta da yeterli görenler %20'yi aşmıyor.

Hükümetin okullarda aldığı koronavirüs önlemlerinin yeterliliği konusunda, hanesinde okul çağında bir ya da birden fazla çocuk bulunan kişilerde gelir seviyesine göre farklılık gözlemleniyor. Düşük gelirlilerde yeterli görmeyenler %59'a ulaşırken, yüksek gelirlilerde %43.7 olarak gözlemleniyor. Düşük gelirlilerin daha kalabalık sınıf mevcutlarına sahip ve fiziki donanımı daha düşük okulların bulunduğu semtlerde yoğunlaşması, önlemlerin daha yetersiz görülmesine yol açan muhtemel sebeplerden bir tanesi.

Hükümetin yüz yüze eğitim kapsamında aldığı tedbirler hakkındaki görüşler arasında da en belirgin ayırım yine siyasi pozisyonlarla ilişkili. Tedbirlerin yeterli olmadığını düşünenlerin oranı genel ölçekte %45,1 iken bu oran Milli görüş kökenli ailelerden gelen katılımcılarda üçte birden fazla azalarak %28.6'ya geriliyor. Yine tedbirlerin yeterli olduğunu düşünenler genel ölçekte %21,7 iken bu seçmen grubunda %34.1'e yükseliyor.

Merkez-sağ kökenli ailelerden gelen katılımcılar genel ortalamaya göre daha yeterli bulduklarını paylaşıyorlar. Bu grupta tedbirleri yeterli bulanlar %28 ile genel ortalamanın üstünde. Yeterli olmadığını düşünenler de %37.8 ile genel ortalamanın altında kalıyor.

En belirgin farklılaşma yine tarihsel olarak sol partileri desteklemiş ailelerden gelen katılımcılarda görülüyor. CHP kökenli ailelerden gelen katılımcıların %61.9'u tedbirleri yeterli bulmazken, yeterli bulanların oranı %11.8. HDP kökenli ailelerden gelen katılımcıların ise %84,7'si tedbirlerin yeterli olmadığını görüşünde. Bu grupta tedbirleri yeterli görenlerin oranı %2. Bu durum da siyasi pozisyonların eğitim gibi temel bir konuda bile yarattığı kutuplaşmanın bir kere daha görülmesini sağlıyor.

DEĞERLENDİRME

Araştırma kapsamında katılımcılara doğrudan eğitim ile ilgili yönelttiğimiz üç soruyu kullanarak araştırma evrenimizden 3 küme elde ettik. Bu bölümde de bu 3 kümenin oluşum aşamalarını kısaca anlattıktan sonra bu kümelerin önceki bölümlerde kullandığımız toplumsal grup kırımları ile olan benzerliklerini/farklılıklarını ele alıyoruz.

Önceki bölümlerde analizini daha detaylı yaptığımız ve bu bölümde faktör analizine (Principal Component Analysis, Temel Bileşenler Analizi) tabi tuttuğumuz sorular sırasıyla şu şekilde: “Türkiye’deki eğitim sisteminin aşağıdaki unsurlarını ne kadar iyi / yeterli buluyorsunuz?”; “Hangileri eğitimin kalitesini arttırmak için atılması gereken en öncelikli adımlar arasında yer alır?”; “Türkiye’de öğretmenlere, derslere, öğrencilere yönelik sayacağım ifadeler ne kadar geçerli?”. Bu soruların her biri ayrı ayrı faktör analizine dahil ederek birbirleriyle ilişkili olan alt-soruları bir kategoriye toplayarak yeni faktör kategorilerini ortaya çıkardık. Kısaca, 3 ayrı sorunun altında yer alan toplam 40 alt-sorudan 9 faktör kategorisi belirledik.

Ardından ikinci aşamada ise bu 9 faktör kategorisini kümeleme analizinin (K-Means Clustering Analysis, K-Ortalamlar Kümeleme Yöntemi) birer değişkeni olarak kullandık. İki aşamalı bu analizimizin sonucunda, yani katılımcıların doğrudan eğitimle ilgili sorulara verdikleri yanıtlardan, k-means algoritması sayesinde 3 küme elde ettik. Bu bağlamda, öncelikle bu 3 kümede yer alan katılımcıların eğitim konusunda nasıl farklılaştığı veya hangi noktalarda benzeştiği bir tartışma yürütmek her bir kümeyi daha iyi tanımamıza da olanak sağlayacak.

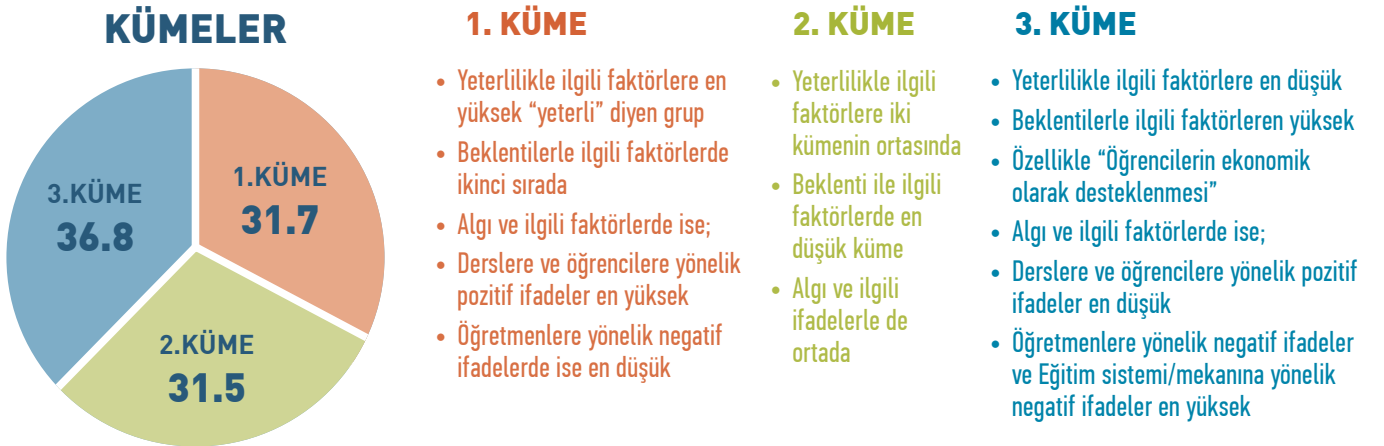

40 DEĞİŞKEN → 9 FAKTÖR → 3 KÜME

Katılımcılara yönelttiğimiz Türkiye’deki eğitim sisteminin unsurlarını ne kadar yeterli bulup bulmadıkları sorusuna verilen yanıtların aslında eğitim sistemine dair yeterlilik faktörlerini ortaya çıkarttığını söylemek mümkün. Dört yeterlilik faktörünü şu şekilde sıralayabiliriz: “eğitim araçları ve altyapı”; “okulların yapısı ve konumu”; “eğitim sistemi ve yönetimi”; “öğretmenlerin niceliği ve niteliği”.

İkinci olarak, eğitimin kalitesini arttırmak için atılması gerek en öncelikli adımları sorduğumuz soruya katılımcıların verdikleri yanıtlar ise aslında onların eğitimin kalitesini arttırmaya yönelik beklenti/tercih faktörlerini ortaya çıkartıyor. Bu faktörler ise ikiye ayrılıyor: “öğrencilerin ekonomik olarak desteklenmesi”; “okulların fiziki ve öğretmenlerin ekonomik şartlarının iyileştirilmesi”.

Üçüncü olarak ise öğretmenlere, derslere ve öğrencilere yönelik ifadeler ne derece katıldıkları sorusuna verilen yanıtların ise öğretmenlere, derslere ve öğrencilere yönelik algı faktörlerini ortaya çıkarttığını söyleyebiliriz. Bu faktörler ise üç tane: “derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadeler”; “öğretmenlere yönelik negatif ifadeler”; “eğitim sistemi ve mekanına yönelik negatif ifadeler”.

Tüm bu işlemler sonrasında elde ettiğimiz eğitimin sistemine ilişkin yeterlilik, eğitimin kalitesinin artırılması için beklenti ve öğretmenlere, derslere ve öğrencilere yönelik algıları içeren 9 faktör kategorisi bizlere katılımcıların Türkiye’deki eğitim alanına dair yaklaşımları hakkında fikir veriyor.

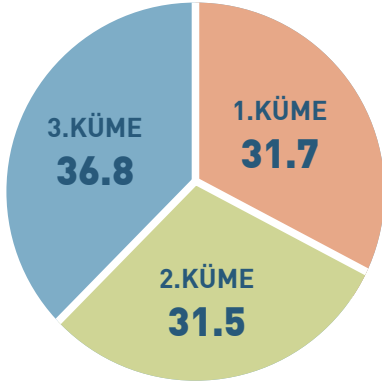
1. küme katılımcıların %31.7’sini, 2. küme katılımcıların %31.5’ini, 3. küme ise %36.8’ini kapsamakta:

1. küme yeterlilikle ilgili faktörlere en yüksek yeterli diyen, algı ile ilgili de derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadelerin en yüksek, öğretmenlere ve eğitim sistemine/meکانına yönelik negatif ifadelerin ise en düşük olduğu grup;

2. küme yeterlilik ve algı ile ilgili faktörlerinde diğer iki kümenin ortasında kalan ama beklenti ile ilgili faktörlerin ise en düşük olduğu küme;

3. küme yeterlilikle ilgili faktörlere en düşük, beklenti ile ilgili faktörlere ise en yüksek diyen, algı ile ilgili de derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadelerin en düşük, öğretmenlere ve eğitim sistemine/meکانına yönelik negatif ifadelerin en yüksek olduğu grup.

KÜMELER

1. KÜME

- 50+ Yaş üzeri
- Evli
- Evkadınları ve Emekliler
- Lise altı eğitim durumu
- Düşük gelir daha AZ
- Anadil Türkçe olanlar çoğunlukta
- 2018 yılında Ak Parti'ye oy vermişler
- Bu pazar seçim olsa yine Ak parti veya MHP'ye

2. KÜME

- 16-29 yaş genç oranı daha yüksek
- Yarıları Bekar
- Ücretli çalışan, Öğrenci oranı daha yüksek
- Lise mezunları, görece Üniversite mezunları
- Gelir açısından 1. kümeye daha yakınlar
- Türkçe konuşanlar fazla
- 2018 seçimlerinde Ak Parti, CHP, İyi Parti hepsinden var
- Bu pazar seçim olsa CHP daha yüksek ardından AK Parti

3. KÜME

- 30-49 yaş daha yüksek
- Yarıları Bekar
- İşsizler Esnaf fazla
- Üniversite mezunu oranı daha yüksek
- Daha düşük gelirliler
- Anadil Kürtçe konuşanlar çok var
- 2018'de CHP veya HDP oy verenler
- Bu pazar seçim olsa CHP'ye veya HDP'ye oy verecekler

Katılımcıların demografik özellikleri üzerinden kümeleri tanımladığımızda ise:

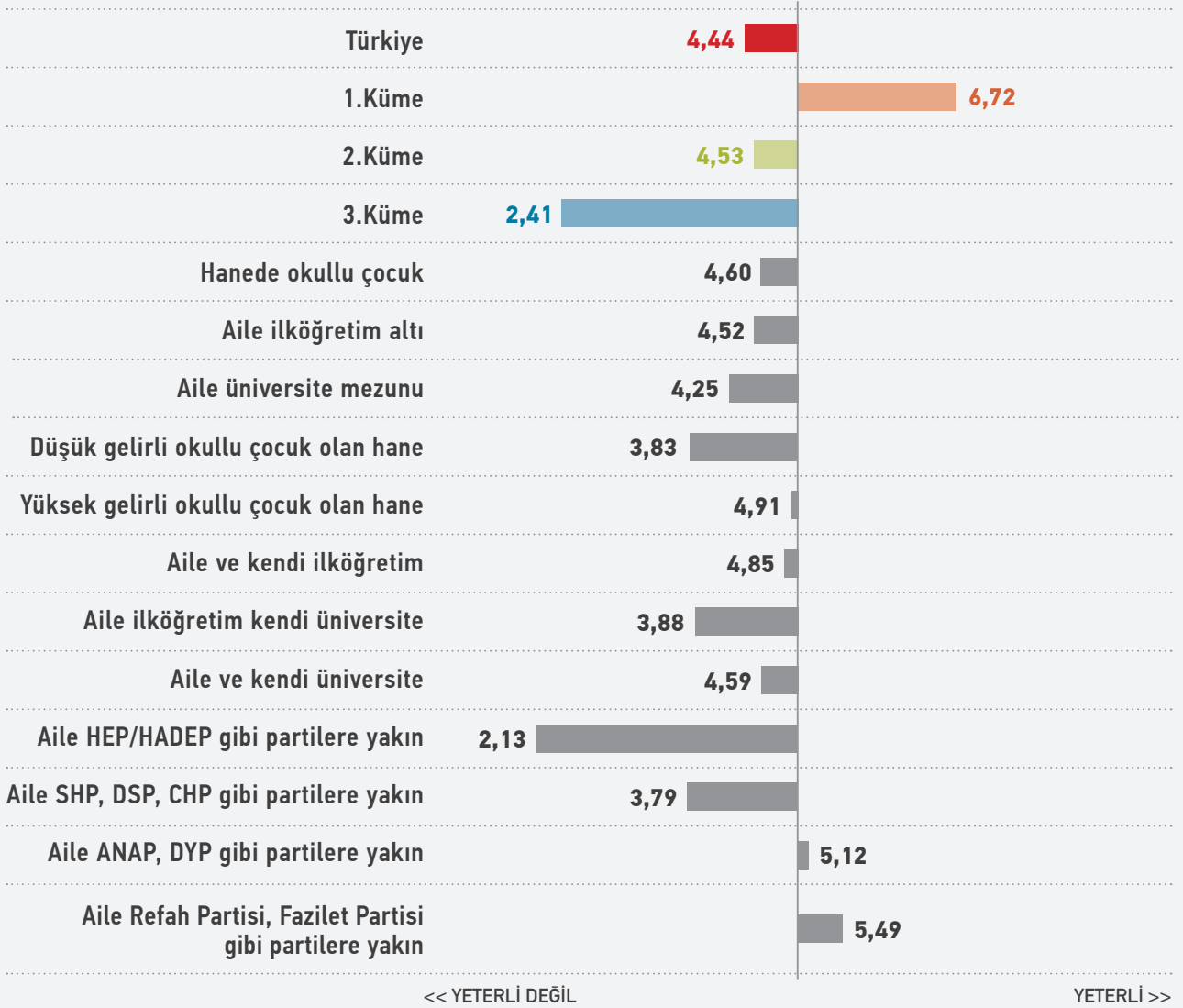
1. küme için daha yaşlı, evli, çalışma durumuna göre ev kadınlarından ve emeklilerden oluşan, büyük çoğunluğunun lise mezunu ya da altında eğitim durumu olan, 2018 yılında yapılan genel seçimlerde AK Parti'ye oy verenlerin daha yüksek olduğu ve de bu Pazar seçim olsa yine AK Parti'ye veya ittifak ortağı MHP'ye oy vereceğini söyleyenlerin bulunduğu bir küme;

2. küme için ise daha genç, bekar, çalışma durumuna göre ücretli çalışan veya öğrencilerden oluşan, lise ve görece üniversite mezunlarının yüksek olduğu, 2018 yılında yapılan genel seçimlerde Ak Parti, CHP ve İyi Parti gibi partilere oy vermiş ve bu Pazar seçim olsa yine geniş yelpazede farklı partilere oy verecek olan bir küme;

3. küme için ise orta yaşlıların daha yoğun olduğu, çoğunluğunu bekar, çalışma durumuna göre işçi ve esnaf olan, ama üniversite mezunlarının yüksek olduğu, ancak düşük gelirlilerin de yer aldığı, anadili Kürtçe olanların yoğun olduğu, 2018 yılında CHP veya HDP'ye oy vermiş ve bu Pazar seçim olursa yine CHP veya HDP'ye oy vereceklerin yoğunlukta olduğu bir küme diyebiliriz.

Yeterlilik, Beklenti ve Algı Faktörlerinin Kümeler ve Toplumsal Gruplara göre dağılımı

YETERLİLİK - Eğitim araçları ve altyapı

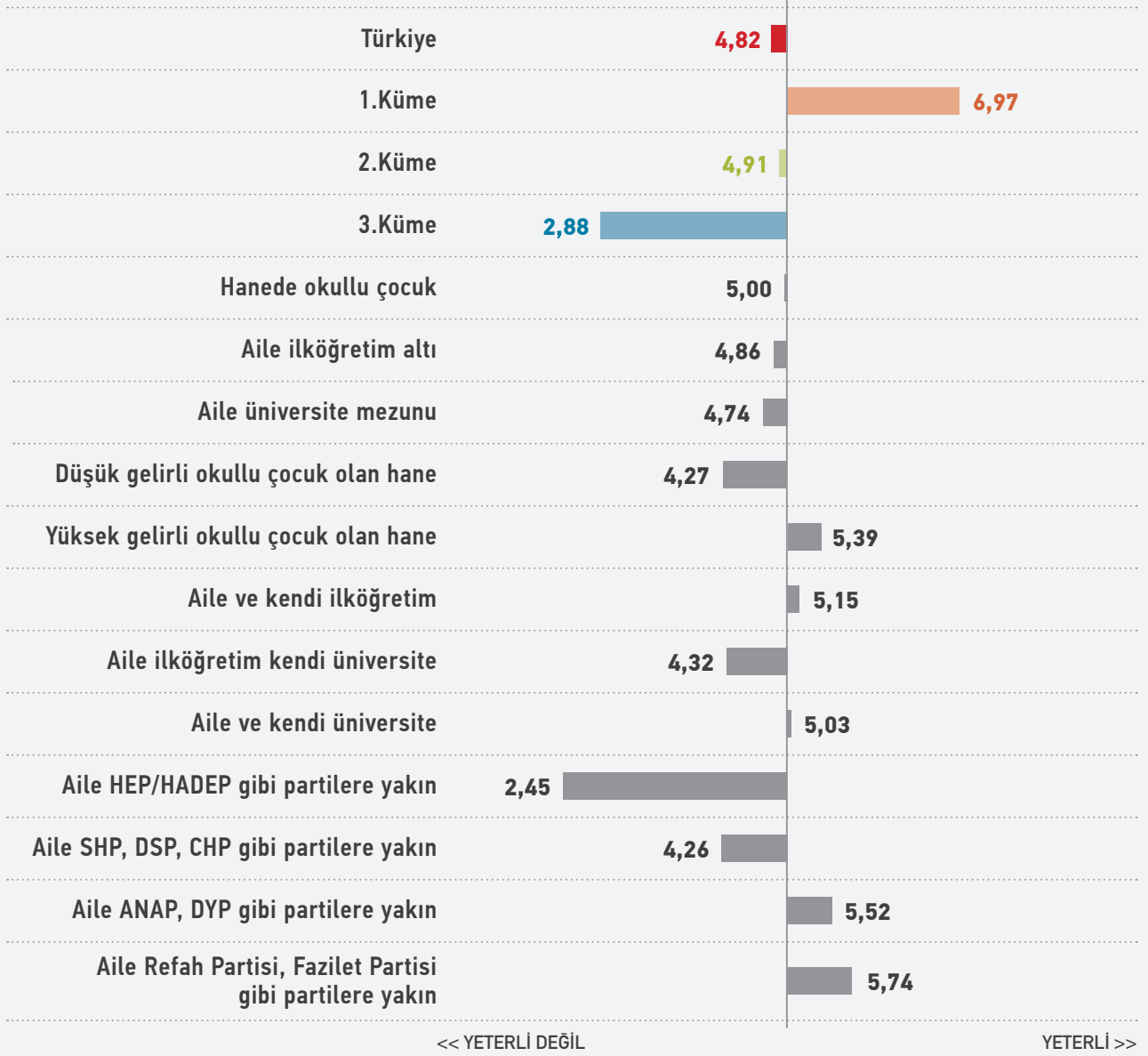

Türkiye’de eğitim sisteminin ne kadar yeterli olduğu sorusuna verilen yanıtlardan ortaya çıkan “eğitim araçları ve altyapı” faktör kategorisi 1-10 puan cetveli üzerinden incelendiğinde kümeler ve farklı toplumsal gruplar arasında anlamlı farklılıklar ve benzerlikler görülüyor.

1. küme ile ailesi 1990’larda Refah/Fazilet’e oy verenlerin yüksek puanda eğitim araçları ve altyapısını yeterli gören iki grup olarak karşımıza çıkıyor.

3. küme ile de ailesi 1990’larda HEP/HADEP’i desteklemiş olanlar eğitim araçları ve altyapısını en düşük puanda yeterli gören iki grup. Bu iki grubu ailesi ilköğretim mezunu kendisi üniversite mezunu olanlar ve okula giden çocuğu olan düşük gelirli haneler de takip ediyor.

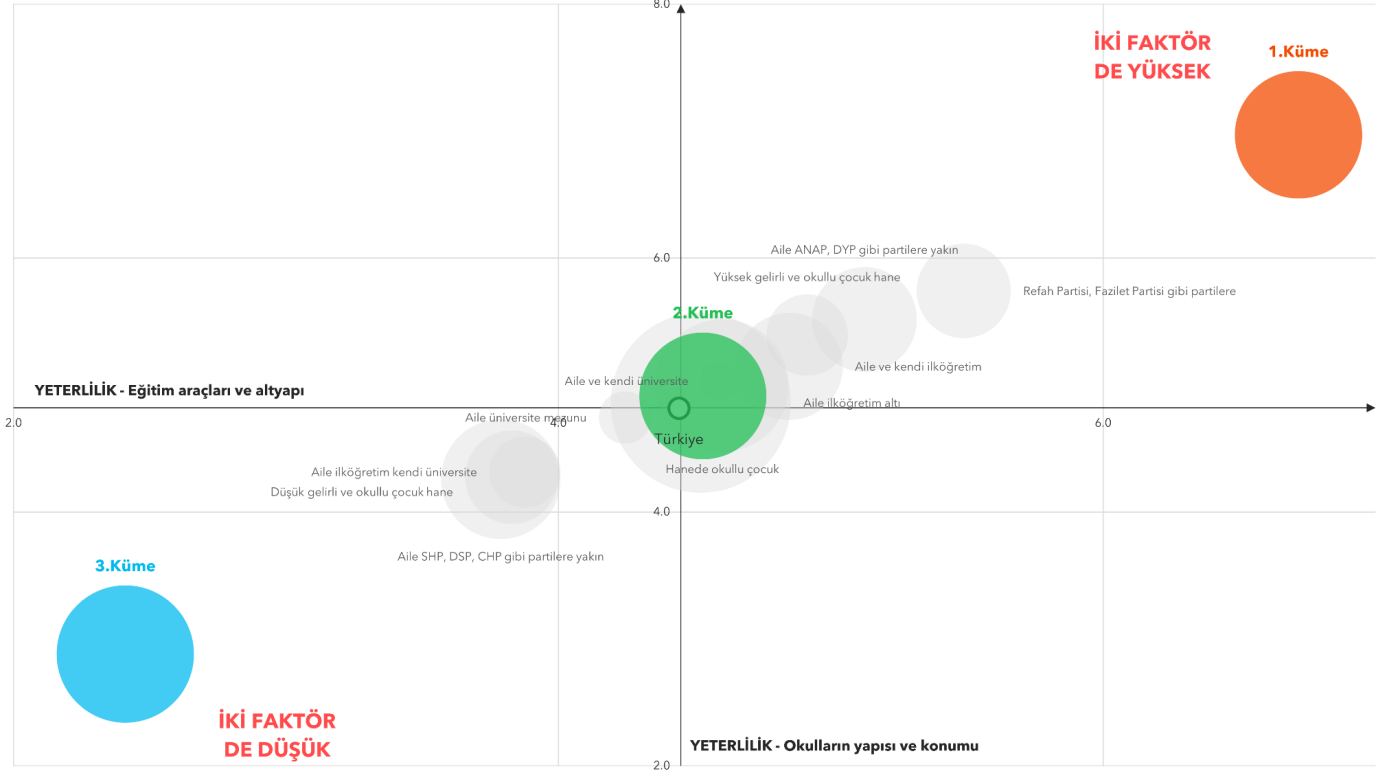
YETERLİLİK - Okulların yapısı ve konumu

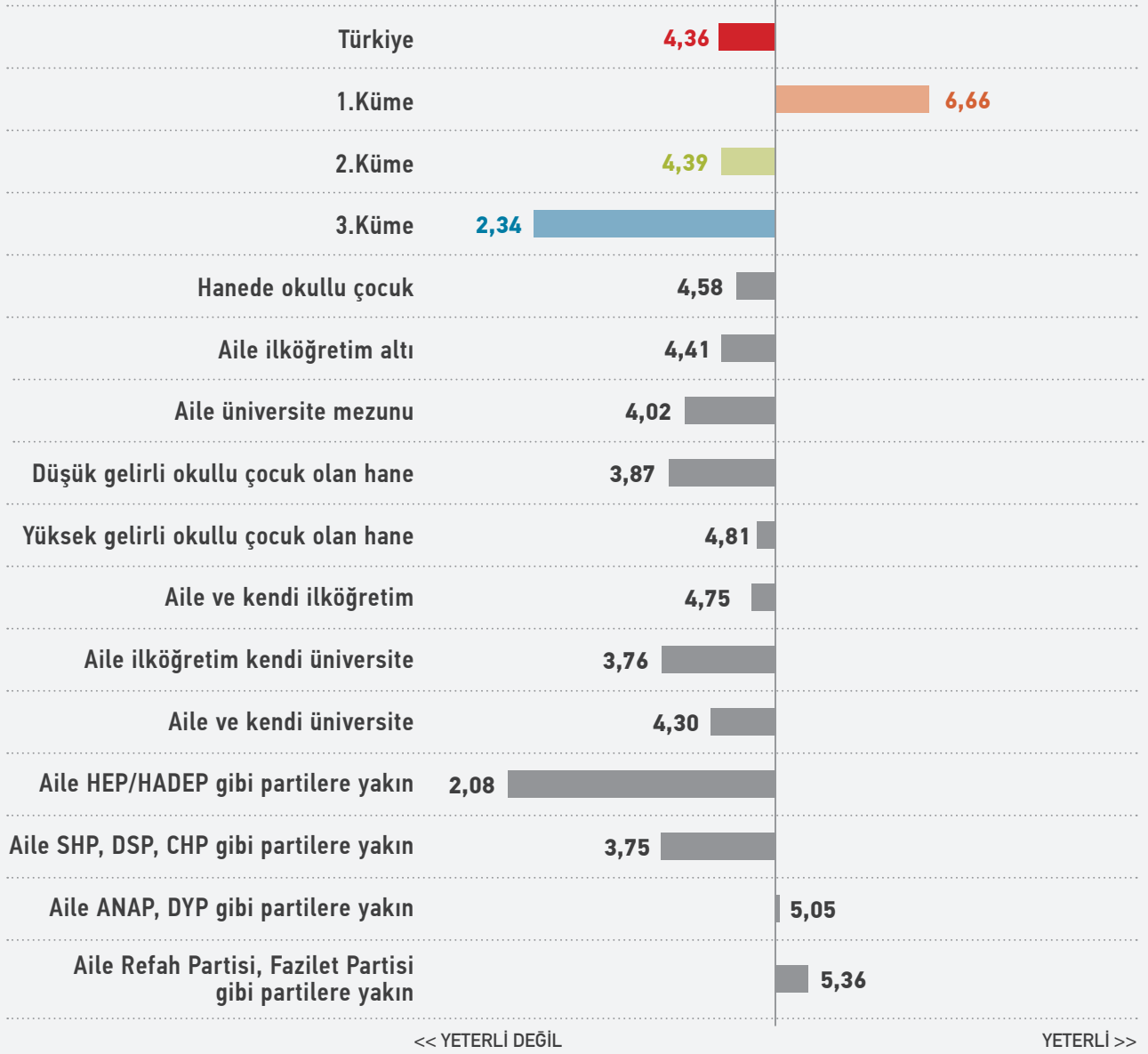
Türkiye’de eğitim sisteminin ne kadar yeterli olduğu sorusuna verilen yanıtlardan oluşan “eğitim araçları ve altyapı” faktör kategorisi 1-10 puan cetveli üzerinden incelendiğimizde 1. küme ve 3. küme arasında net ayrımı bir kez daha görüyoruz.

1. küme ve ailesi 1990’larda Refah/Fazilet’e oy verenler okulların yapısı ve konumunu en yüksek puanda yeterli görenler. Bu ikisinin ardından okula giden çocuğun olduğu yüksek gelirli haneler ve 1990’larda ailesi ANAP/DYP gibi merkez partilere oy vermiş olanlar geliyor.

3. küme ile de ailesi 1990’larda HEP/HADEP’i veya SHP, DSP, CHP gibi partileri desteklemiş olanlar, ayrıca ailesi ilköğretim mezunu kendisi üniversite mezunu olanlar ve okula giden çocuğu olan düşük gelirli haneler okulların yapısı ve konumuna düşük puan veriyor.

YETERLİLİK - Eğitim sistemi ve yönetimi

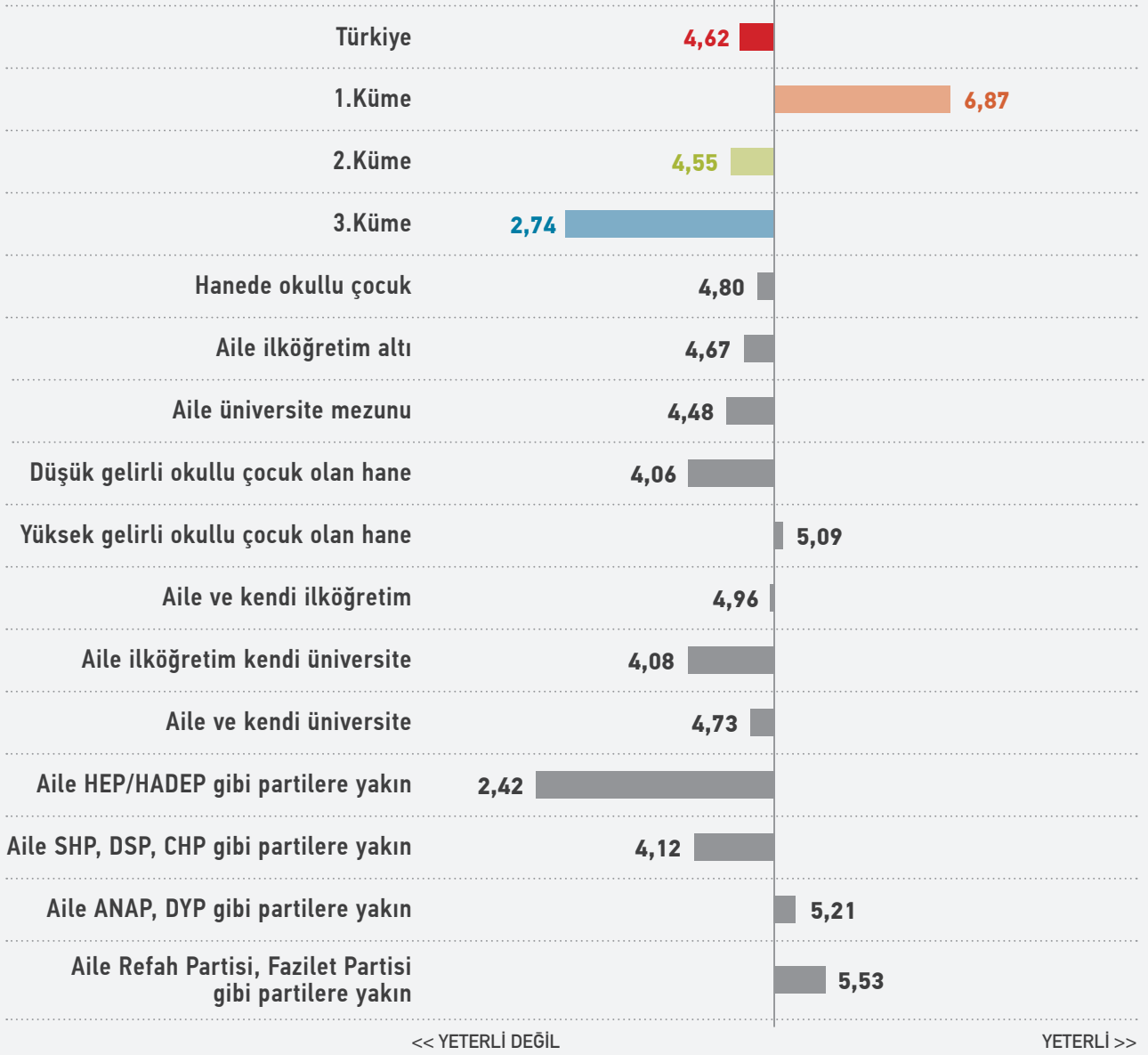

Türkiye’de eğitim sisteminin ne kadar yeterli olduğu sorusuna verilen yanıtlardan oluşturduğumuz “eğitim sistemi ve yönetimi” faktör kategorisine 1-10 puan cetveli üzerinden incelediğimizde yine önceki yeterlilik faktörlerine benzer bir dağılım görüyoruz.

1. kümede yer alanlar ile ailesi Milli Görüş geleneğinden gelenler hem birbirine daha yakın hem de diğer gruplardan daha yüksek puanda eğitim sistemi ve yönetimini yeterli görüyor.

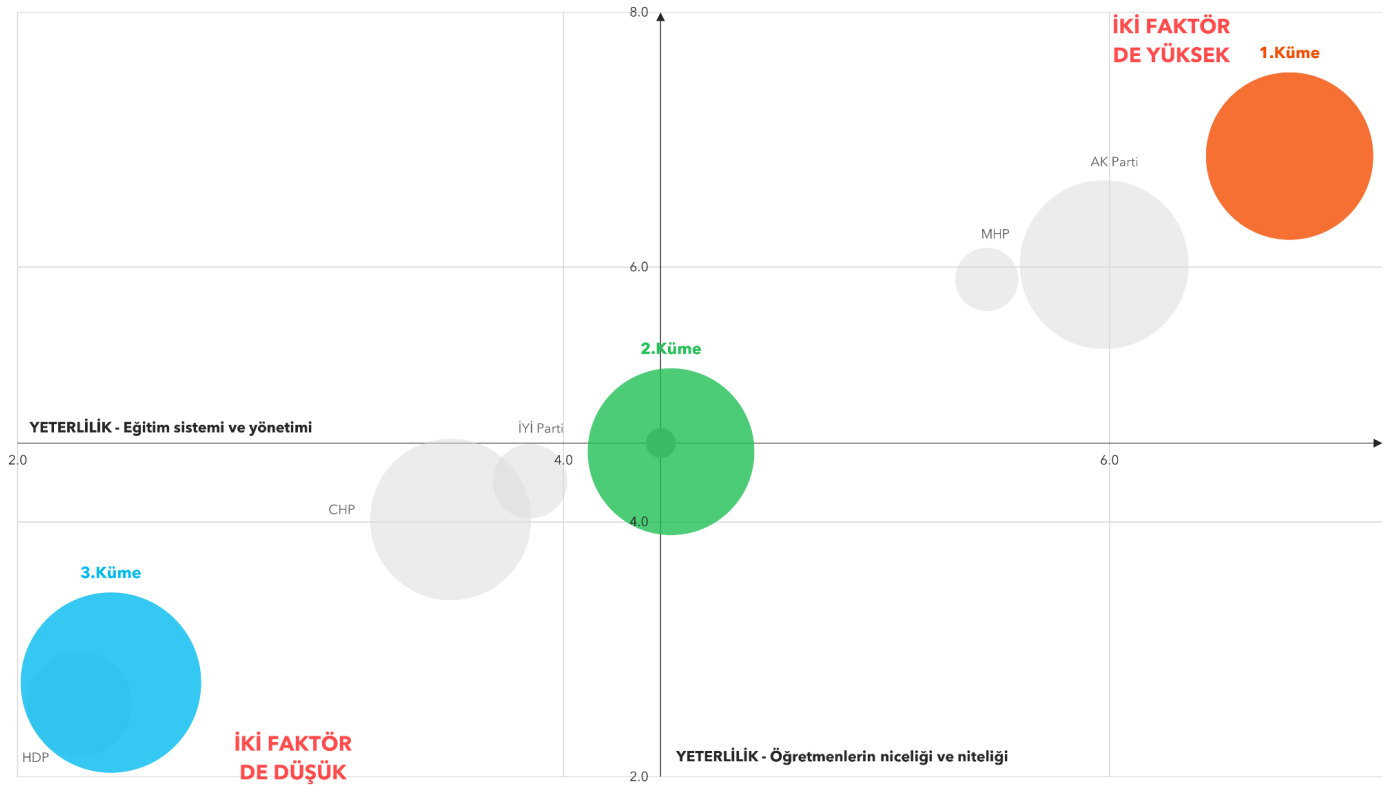
Diğer tüm gruplar aslında eğitim sistemi ve yönetimini görece yeterli görmese de 3. küme ve ailesi HEP/HADEP gibi partileri veya SHP, DSP, CHP gibi partileri desteklemiş olanlar ile ailesi ilköğretim mezunu kendisi üniversite mezunu olanlar ve okula giden çocuğu olan düşük gelirli haneler de bu iki gruba yakın.

YETERLİLİK - Öğretmenlerin niceliği ve niteliği

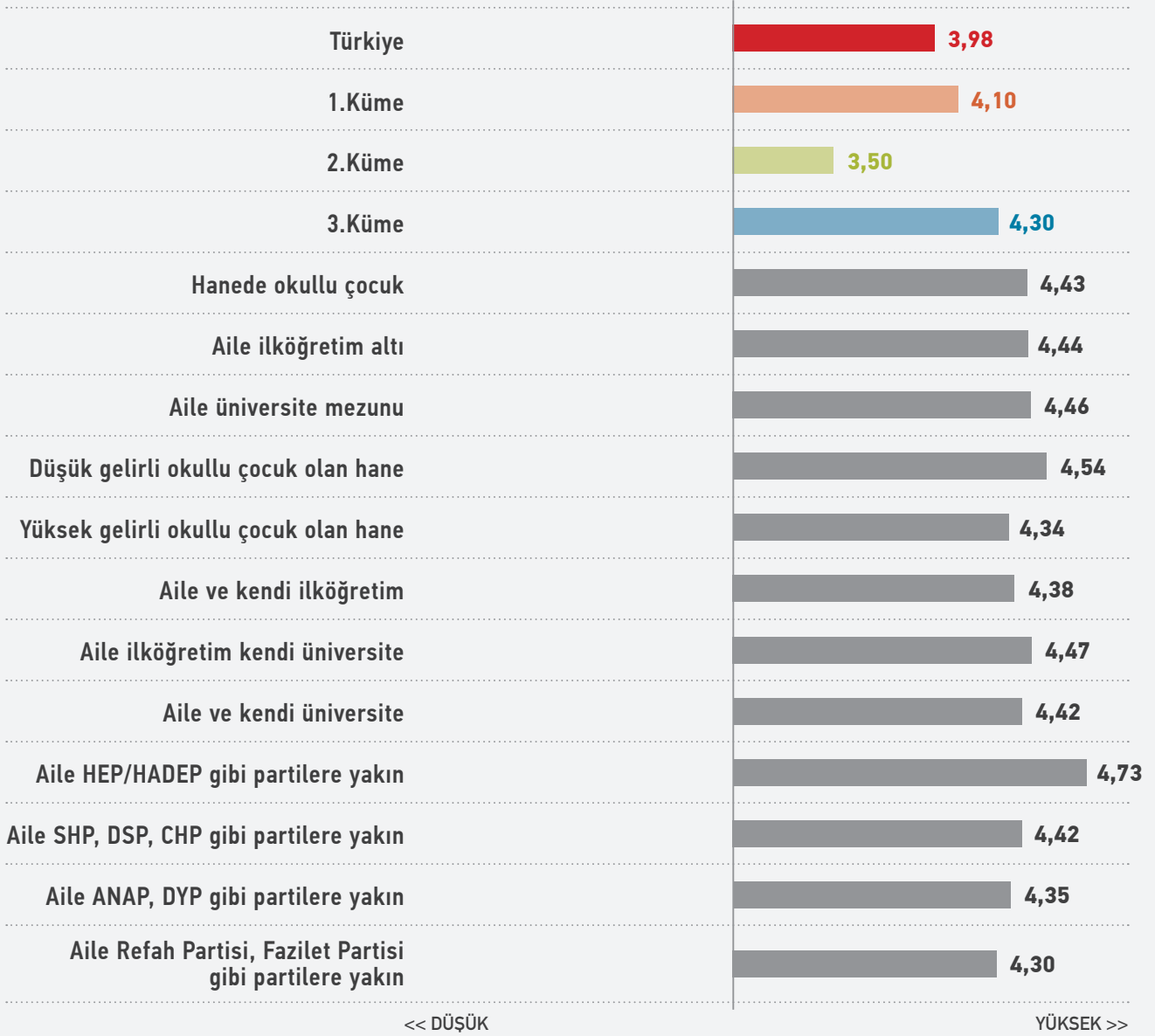

Yeterlilik faktörlerinin sonuncusu olan Türkiye’de eğitim sisteminin ne kadar yeterli olduğu sorusuna verilen yanıtlardan oluşturduğumuz “öğretmenlerin niceliği ve niteliği” faktör kategorisine 1-10 puan cetveli üzerinden baktığımızda yeterlilik faktörlerinin geri kalanındaki dağılımın neredeyse aynısı karşımıza çıkıyor.

Bir yanda 1. küme ve ailesi 1990’larda Refah Partisi’ne, Fazilet Partisi’ne oy vermiş olanlar öğretmenlerin niceliği ve niteliğine dair verdikleri puanlarla oldukça yeterli gördükleri anlaşılıyor. Diğer yanda ise 3. küme ve ailesi 1990’larda HEP/HADEP gibi partileri veya SHP, DSP, CHP gibi partileri desteklemiş olanlar ile ailesi ilköğretim mezunu kendisi üniversite mezunu olanlar ve okula giden çocuğu olan düşük gelirli haneler öğretmenler niceliği ve niteliğini yeterli görmüyor.

BEKLENTİ - Öğrencilerin ekonomik olarak desteklenmesi

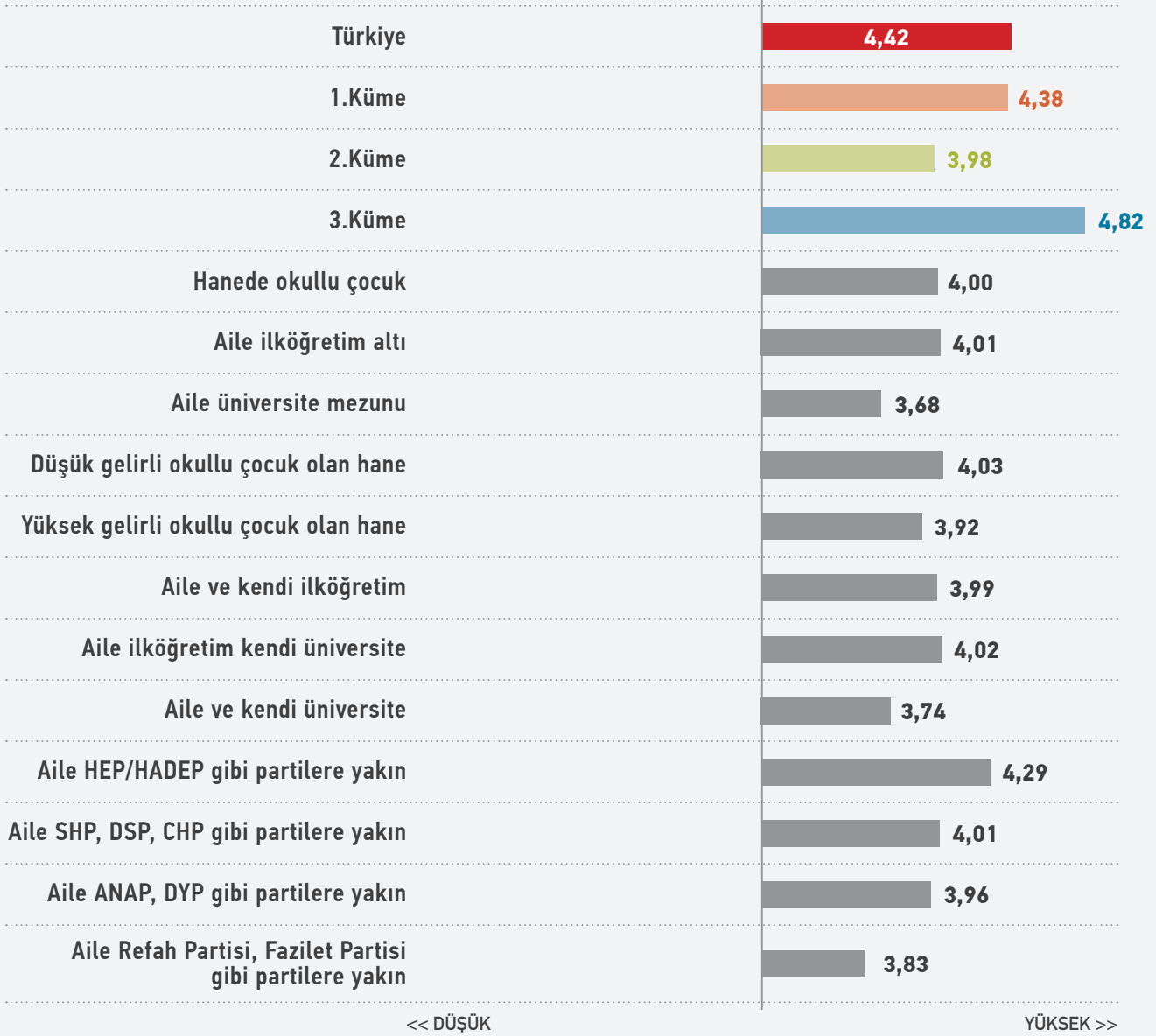

Türkiye’de eğitimin kalitesini arttırmak için atılması gereken adımları sorduğumuz soruya verilen yanıtlardan oluşturduğumuz beklenti faktörlerinin ilki olan “öğrencilerin ekonomik olarak desteklenmesi” faktör kategorisi 1-5 puan cetveli üzerinden verilen puanlar incelendiğinde tüm kümelerin ve toplumsal grupların oldukça yüksek beklenti içerisinde olduklarını görüyoruz.

Kümeleri birbirleriyle karşılaştığımızda 2. kümede yer alanların diğer iki kümede yer alanlara göre görece daha düşük puanda öğrencilerin ekonomik olarak desteklenmesi beklentisinde olduğunu söylemek mümkün.

Öte yandan, okula giden çocuğu olan düşük gelirli haneler ve ailesi 1990’larda HEP/HADEP gibi partilere oy vermiş olanlar diğer toplumsal gruplardan daha yüksek puanda beklentileri olduğu; kümeler arasında da 3. kümede yer alanların diğer kümelerden daha yüksek puanda beklentilerinin olduğu yorumunu yapabiliriz.

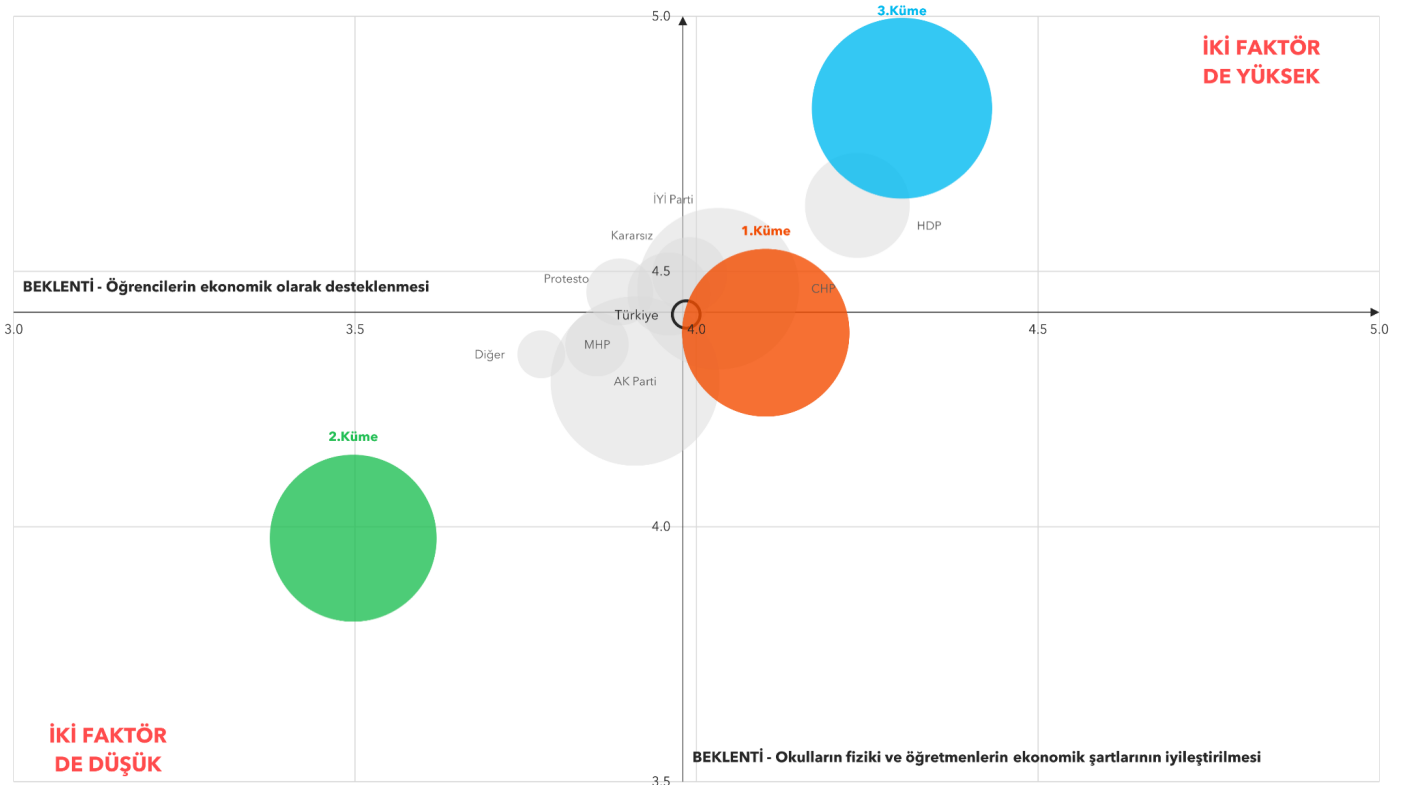
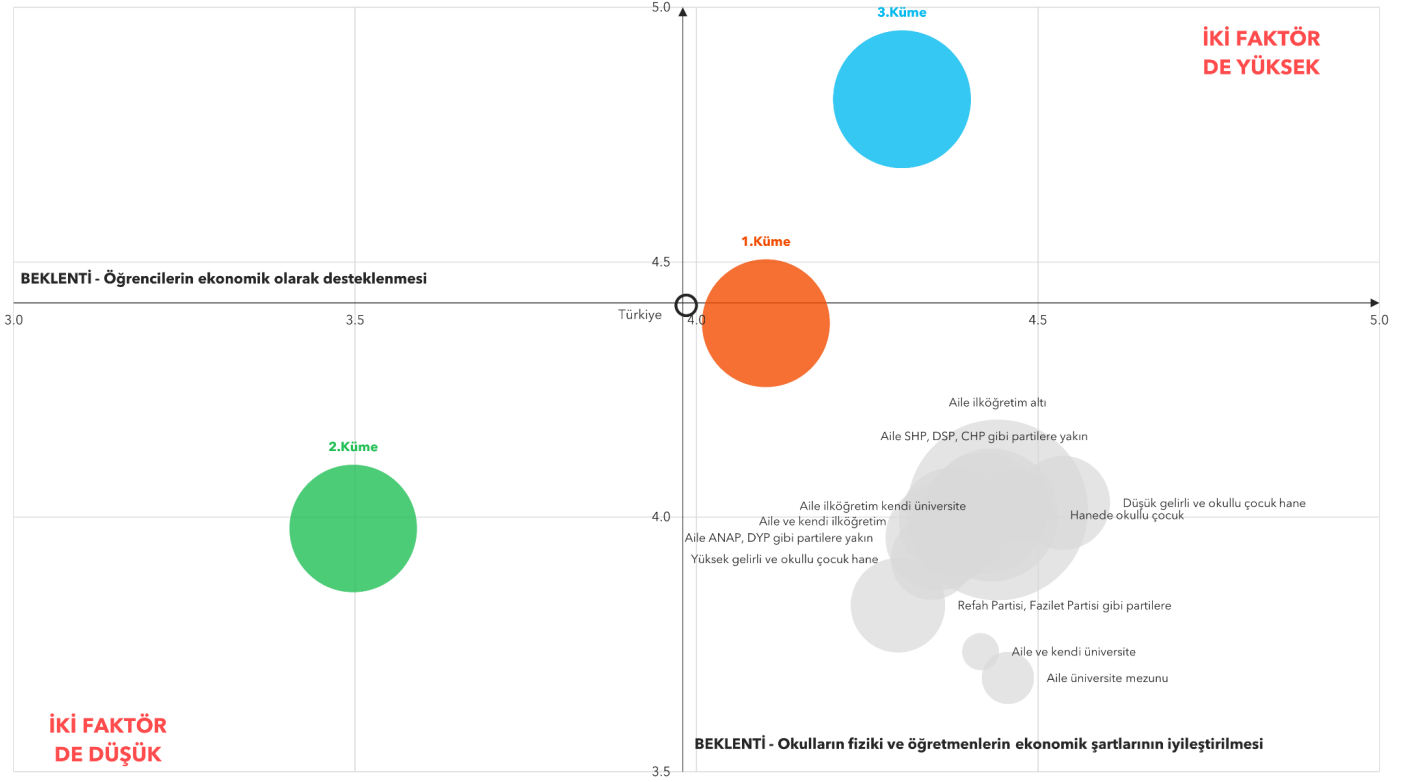
BEKLENTİ - Okulların fiziki ve öğretmenlerin ekonomik şartlarının iyileştirilmesi

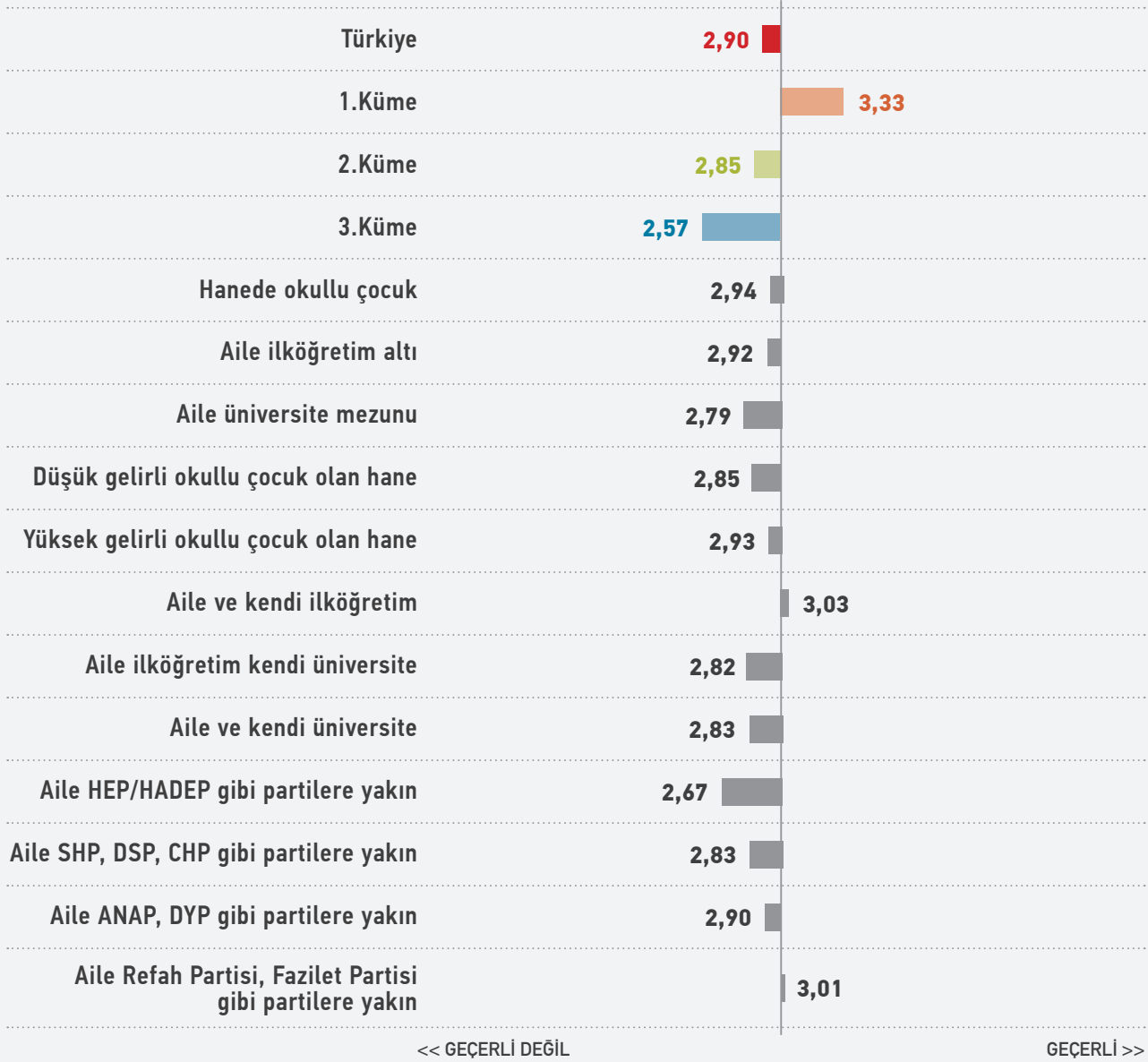
Türkiye’de eğitimin kalitesini arttırmak için atılması gereken adımları sorduğumuz soruya verilen yanıtlardan ikinci faktör kategorisi ise “okulların fiziki ve öğretmenlerin ekonomik şartlarının iyileştirilmesi”. Verilen puanları 1-5 puan cetveli üzerinden incelediğimizde tekrar tüm kümelerin ve toplumsal grupların beklentilerinin yüksek olduğunu söylemek mümkün olsa da bu sefer aralarından bazılarının puanlarının görece daha düşük olduğunu söyleyebiliriz.

2. küme ile anne veya babası üniversite mezunu olanların, okula giden çocuğu olan yüksek gelirli hanelerin ve hem anne veya babası üniversite mezunu olup hem de kendisi üniversite mezunu olan veya üniversite okuyanların diğerlerin daha düşük puanda okulların fiziki ve öğretmenlerin ekonomik şartları iyileştirilmeli dediklerini görüyoruz.

3. küme ile ailesi 1990’larda HEP/HADEP’i olanlar ise görece daha yüksek puanda okulların fiziki ve öğretmenlerin ekonomik şartları iyileştirilmeli diyor.

ALGI - Derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadeler

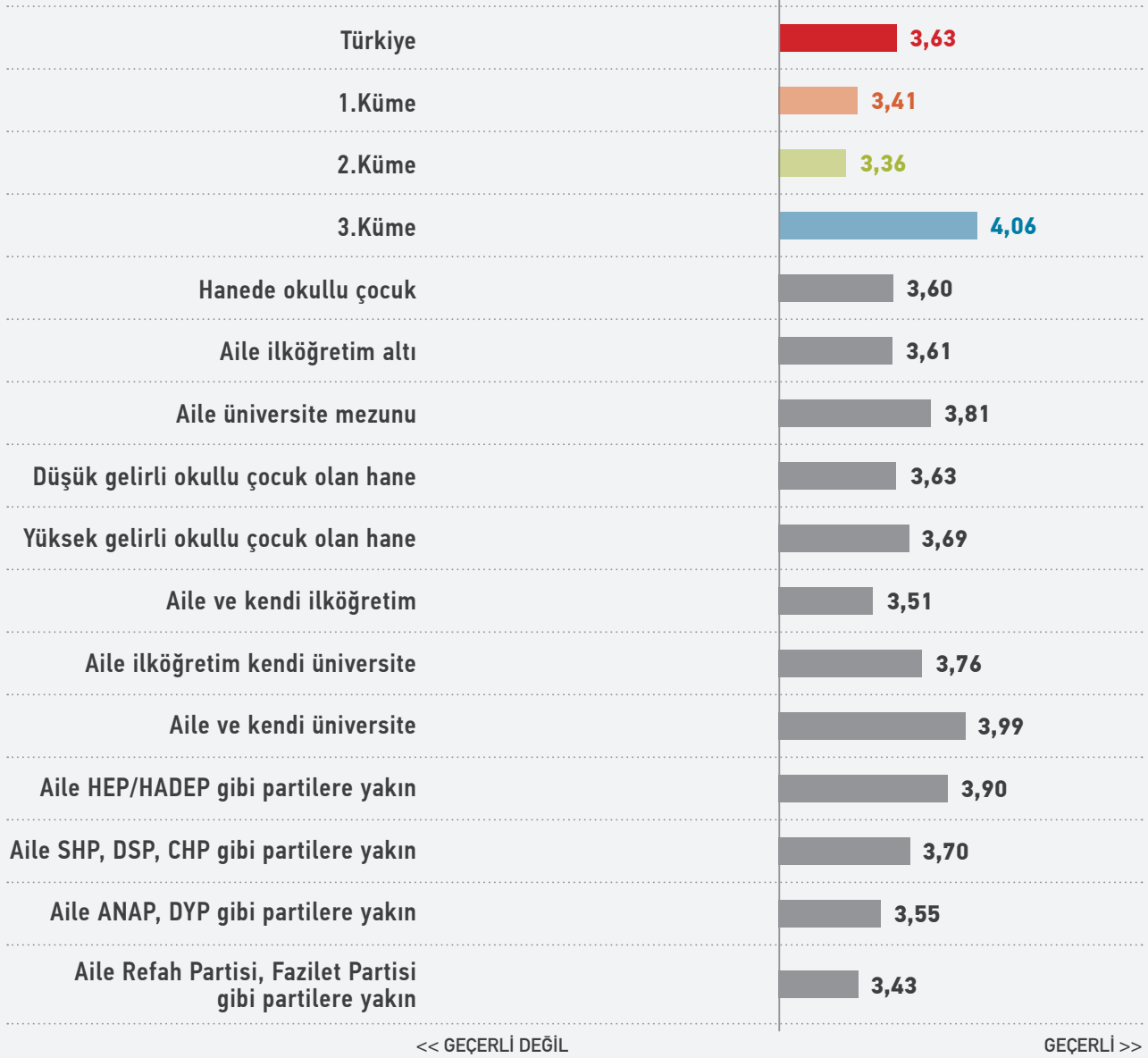

Türkiye’de öğretmenlere, derslere ve öğrencilere yönelik katılımcıların algılarını sorduğumuz soruya verilen yanıtlara göre belirlediğimiz “derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadeler” faktör kategorisini 1-5 puan cetveli üzerinden verilen puanlara göre incelediğimizde kümeler ve farklı toplumsal gruplar arasında anlamlı farklılıkları/benzerlikleri görmek mümkün.

Derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadeler 1. küme ile görece Milli Görüş geleneğinden gelen ailelere sahip olanlar ve hem aileleri hem de kendileri ilköğretim mezunu olanlarda daha yüksek puanda. Diğer bir deyişle derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadeler bu gruplarda daha geçerli.

Tersi ise 3. küme, ailesi 1990’larda HEP/HADEP’i veya SHP, DSP, CHP gibi partileri desteklemiş olanlar, anne veya babası üniversite mezunu olanlarda görülüyor. Bu gruplar için derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadeler pek de geçerli değil.

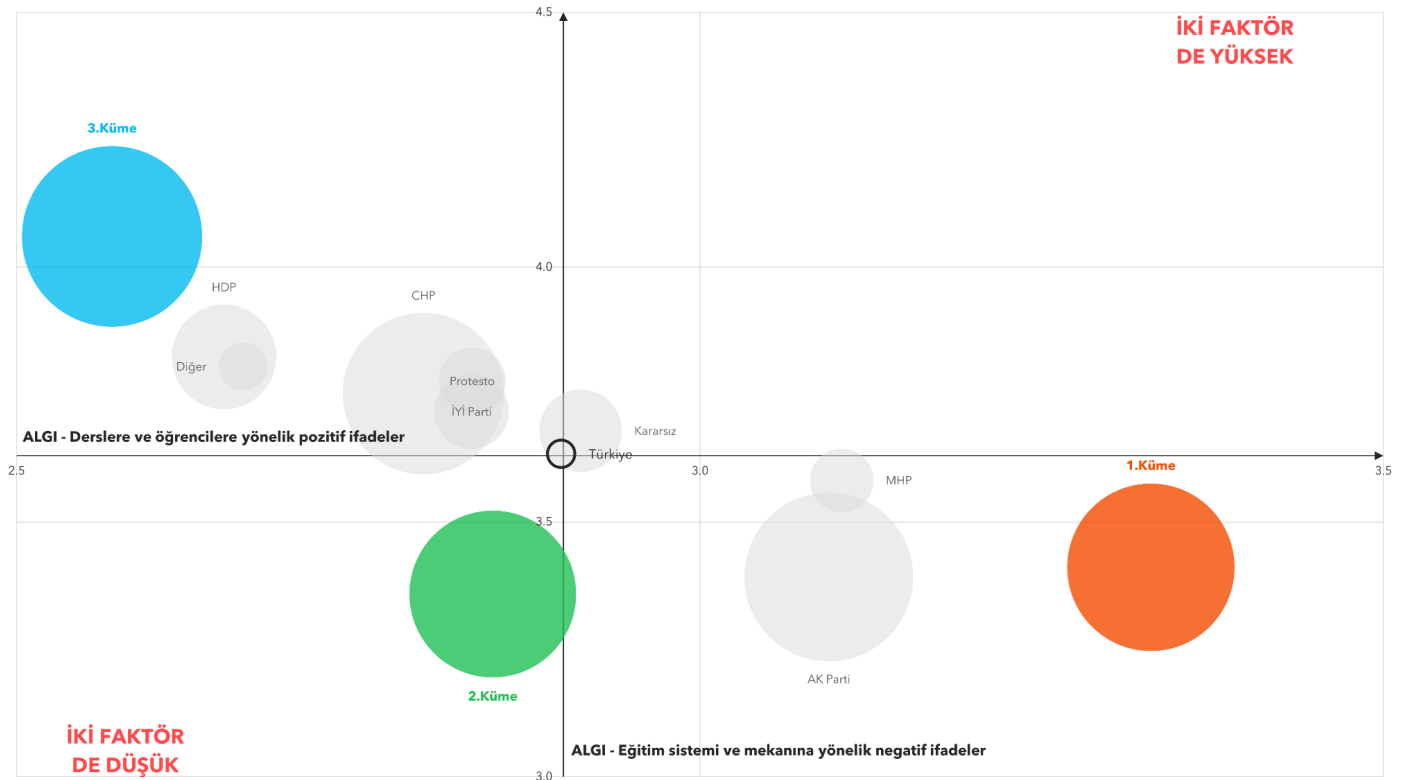
ALGI - Eğitim sistemi ve mekanına yönelik negatif ifadeler

Türkiye’de öğretmenlere, derslere ve öğrencilere yönelik katılımcıların algılarını sorduğumuz soruya verilen yanıtlara göre ikinci belirlediğimiz faktör kategorisi ise “eğitim sistemi ve mekanına yönelik negatif ifadeler”. Bu faktör kategorisini de 1-5 puan cetveli üzerinden verilen puanlara göre incelediğimizde anlamlı farklılıklar tekrar ediyor.

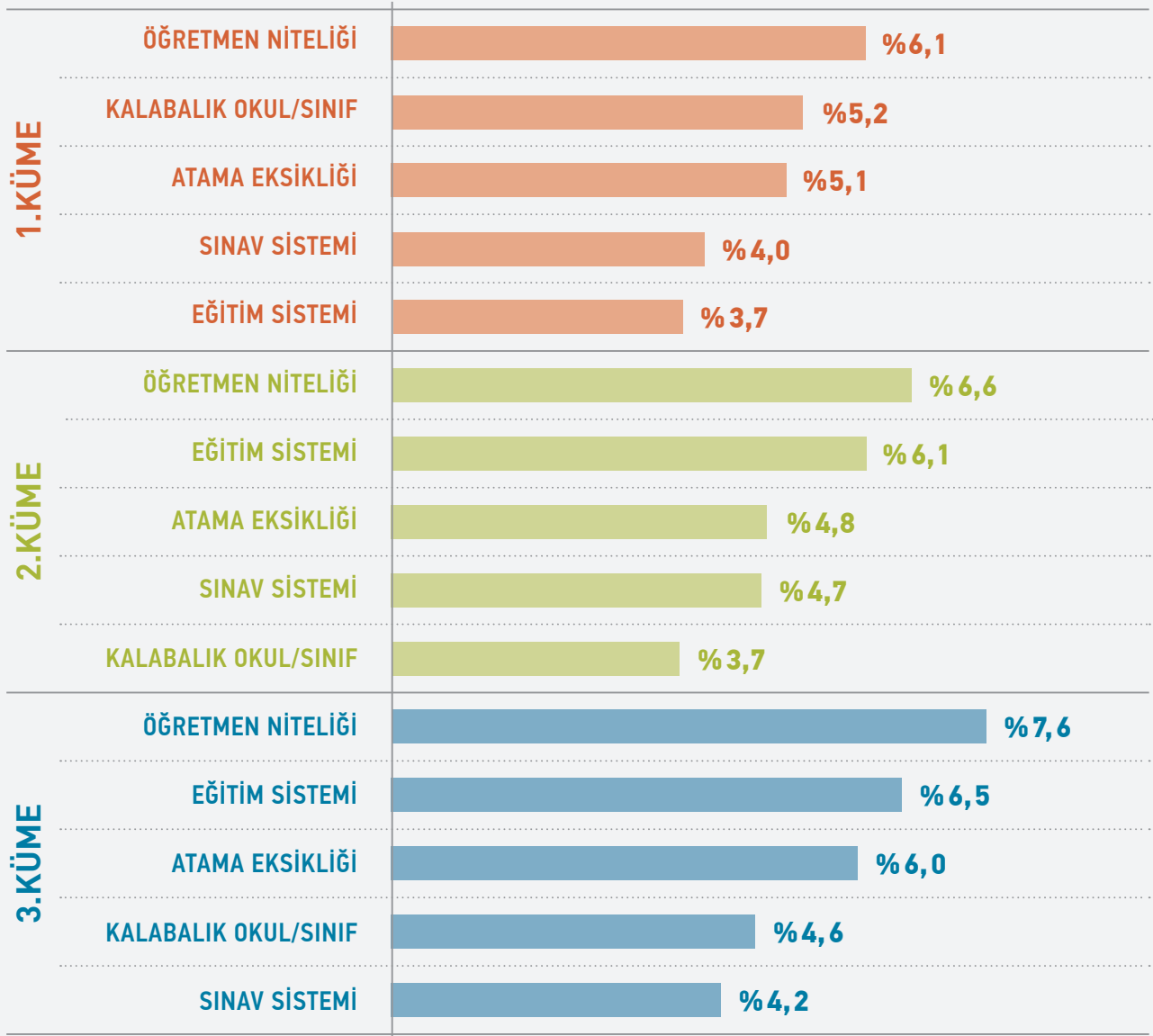
3. kümede yer alanlar, hem anne veya babası üniversite mezunu olan ve kendisi de üniversite mezunu olan veya üniversite öğrenimine devam edenler, ailesi ilköğretim mezunu olan kendisi ise üniversite mezunu olanlar, ailesi 1990’larda HEP/HADEP gibi partileri veya SHP, DSP, CHP gibi partileri desteklemiş olanlar için eğitim sistemi ve mekanına yönelik negatif ifadeler daha yüksek puanda geçerli.

Diğer yandan hem 1. küme hem de 2. küme için ve ailesi 1990’larda Refah Partisi, Fazilet Partisi gibi Mili Görüş geleneğinden gelen partilere oy vermiş olanların eğitim sistemi ve mekanına yönelik negatif ifadeler ise pek de geçerli değil.

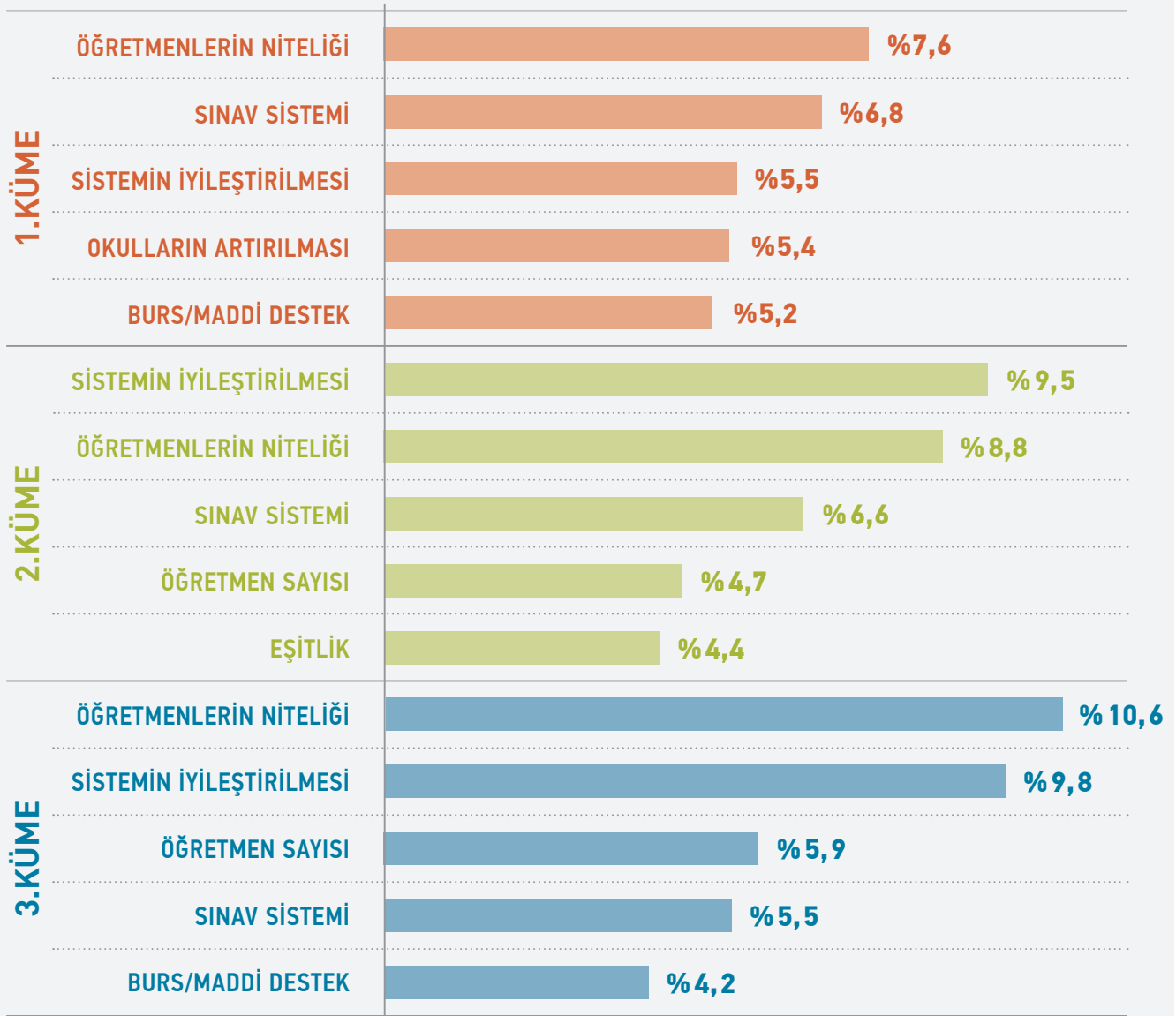
Eğitimle İlgili Sorun ve Talepler

Türkiye’de ilkokul, ortaokul ve liseleri düşündüğünüzde, eğitim ile ilgili en önemli üç sorun nedir?

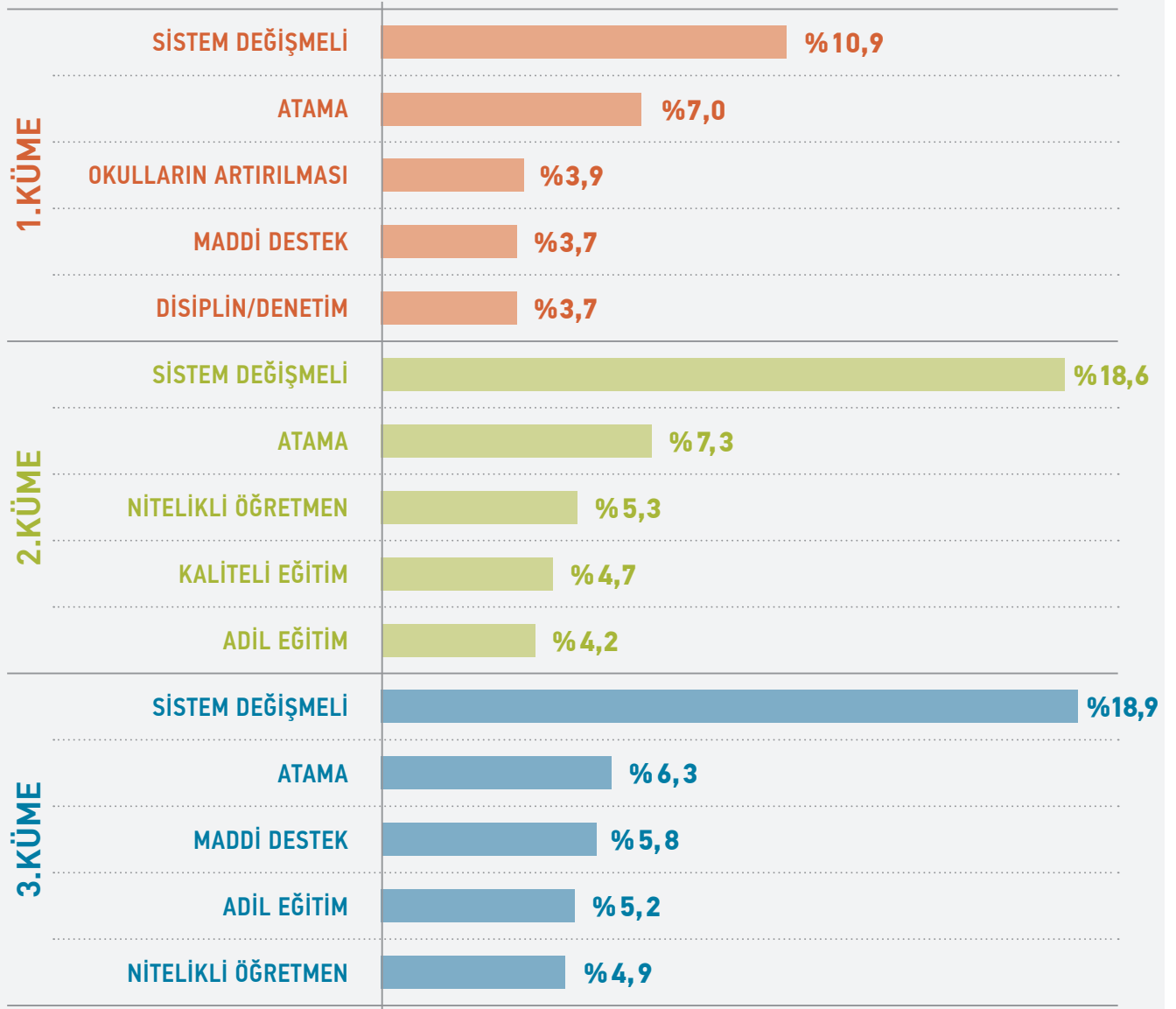
Araştırma kapsamında katılımcılara yönelttiğimiz ilkokul, ortaokul ve liselerde eğitim ile ilgili üç sorun sorusuna verilen yanıtlara kümelere göre baktığımızda ilk 5 yanıt birbirinden belirgin bir şekilde farklılaşmıyor. Her küme için öğretmen niteliği en öne çıkan sorun alanı. Kalabalık okul/sınıf, atama eksikliği, eğitim sistemi ve sınav sistemi de her kümenin ilk 5 yanıtı içerisinde sıraları değişen ancak ortak olan sorunlardan.

Eğitimin kalitesini artırmak için atılması gereken en öncelikli adımlar size göre neler?

Üç sorun sorusunda ön plana çıkan sistemsel sorunlar eğitimin kalitesini arttırmak için atılması gereken öncelikli adımlar sorusunda da ortaya çıkıyor. Öğretmenlerin niteliği, sınav sistemi ve sistemin iyileştirilmesi yanıtları her üç kümede de üst sıralarda yer alıyor. 3. kümede yer alanlar diğer kümelerde yer alanlardan daha yüksek oranda öğretmenlerin niteliği ve sistemin iyileştirilmesi yanıtlarını veriyor. Yine 3. kümede öğretmen sayısı yanıtı da üst sıralarda yer alırken burs/maddi destek seçeneği hem 1. kümede hem 3. kümede üst sıralarda yer alıyor.

Sizce muhalefet iktidara gelirse eğitim konusunda ilk neler yapmalı?

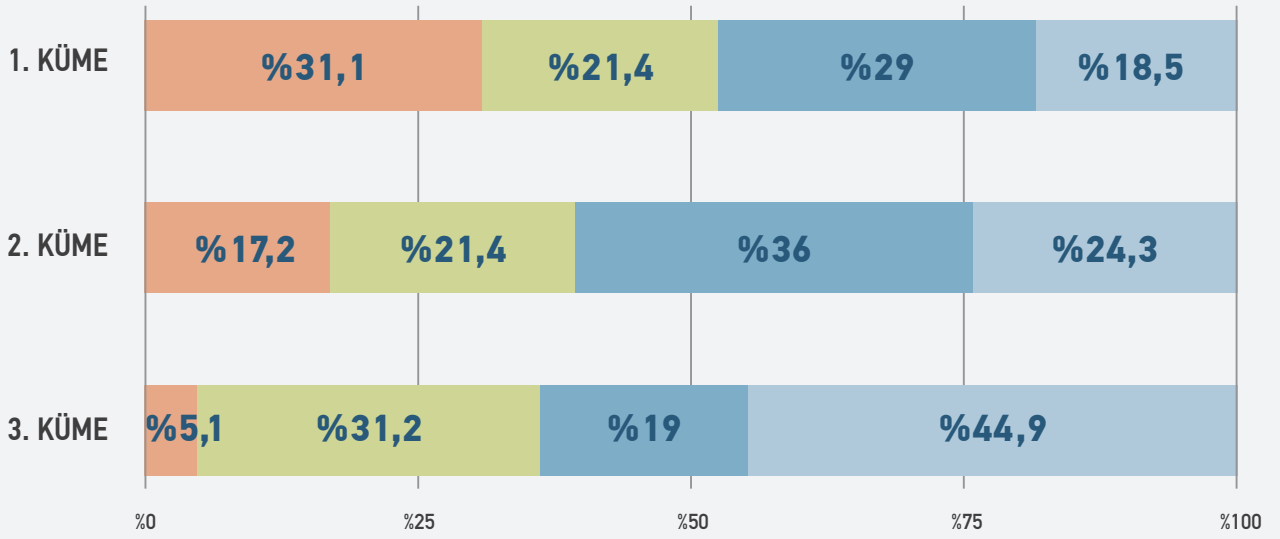

Olası iktidar değişiminde muhalefetten beklenenler arasında hem sistemsel hem de politik-ekonomik taleplerin bulunduğu altını çizmiştik. Sistemin değişmesi de katılımcılar arasında en büyük beklentiydi ancak kümeler üzerinden baktığımızda 2. küme ve 3. kümede sistemin değişmesi talebinin çok daha yüksek olduğunu görüyoruz. Buna ek olarak atama her bir kümede yüksek beklentilerden bir diğeri. Ayrıca 1. kümeden farklı olarak 2. küme ve 3. kümede nitelikli öğretmen ve adil eğitim talepleri de öne çıkıyor.

Eğitimin Niteliği

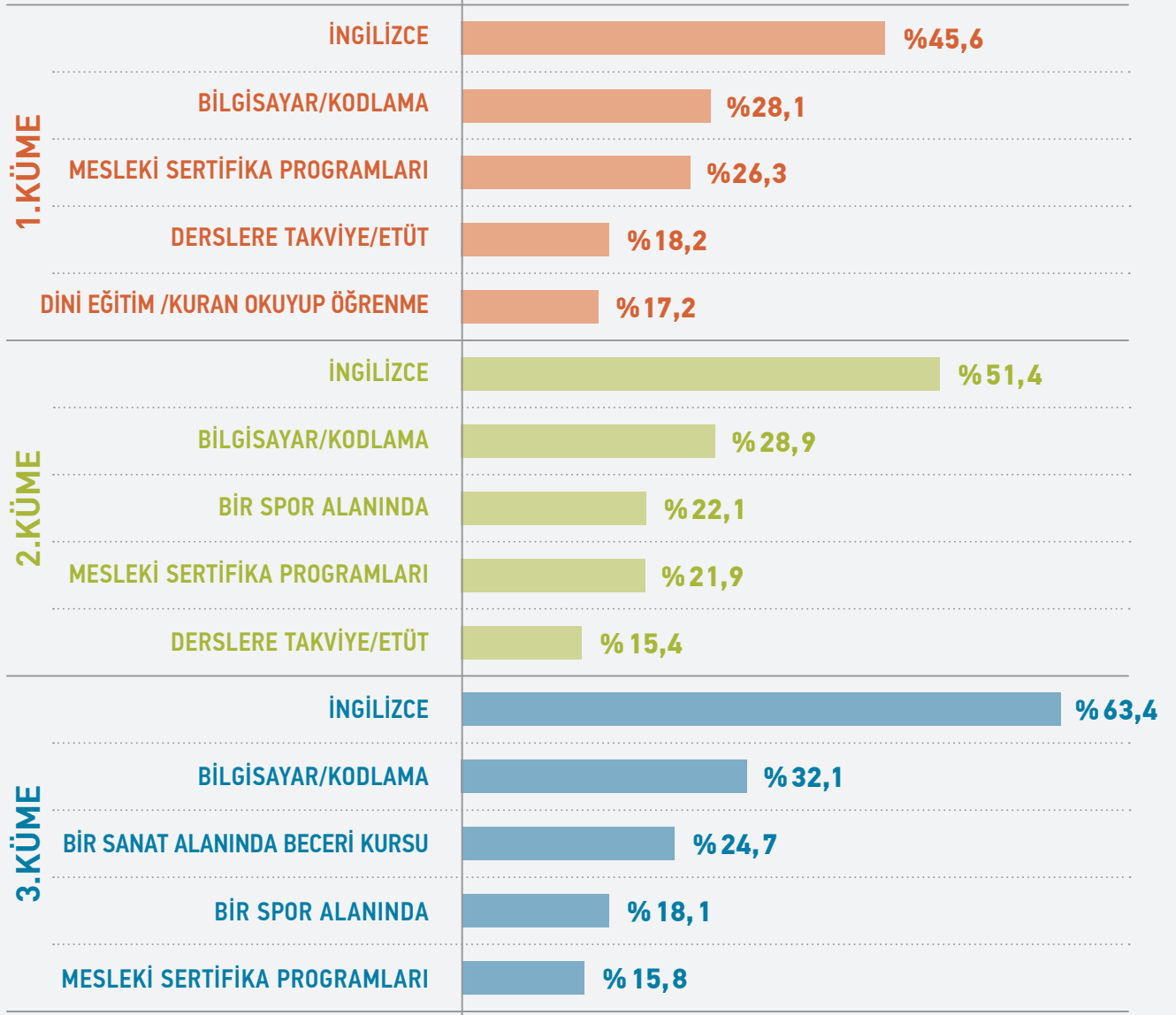
Üniversiteye giriş nasıl olmalı?

- ŞİMDİKİ SİSTEM İYİ
- SINAV YİNE OLMALI AMA BU SİSTEM İYİ DEĞİL
- SINAVLAR KALKMALI, LİSE BAŞARISINA GÖRE OLMALI
- SINAVLAR KALKMALI, YENİ YÖNTEMLER BULUNMALI

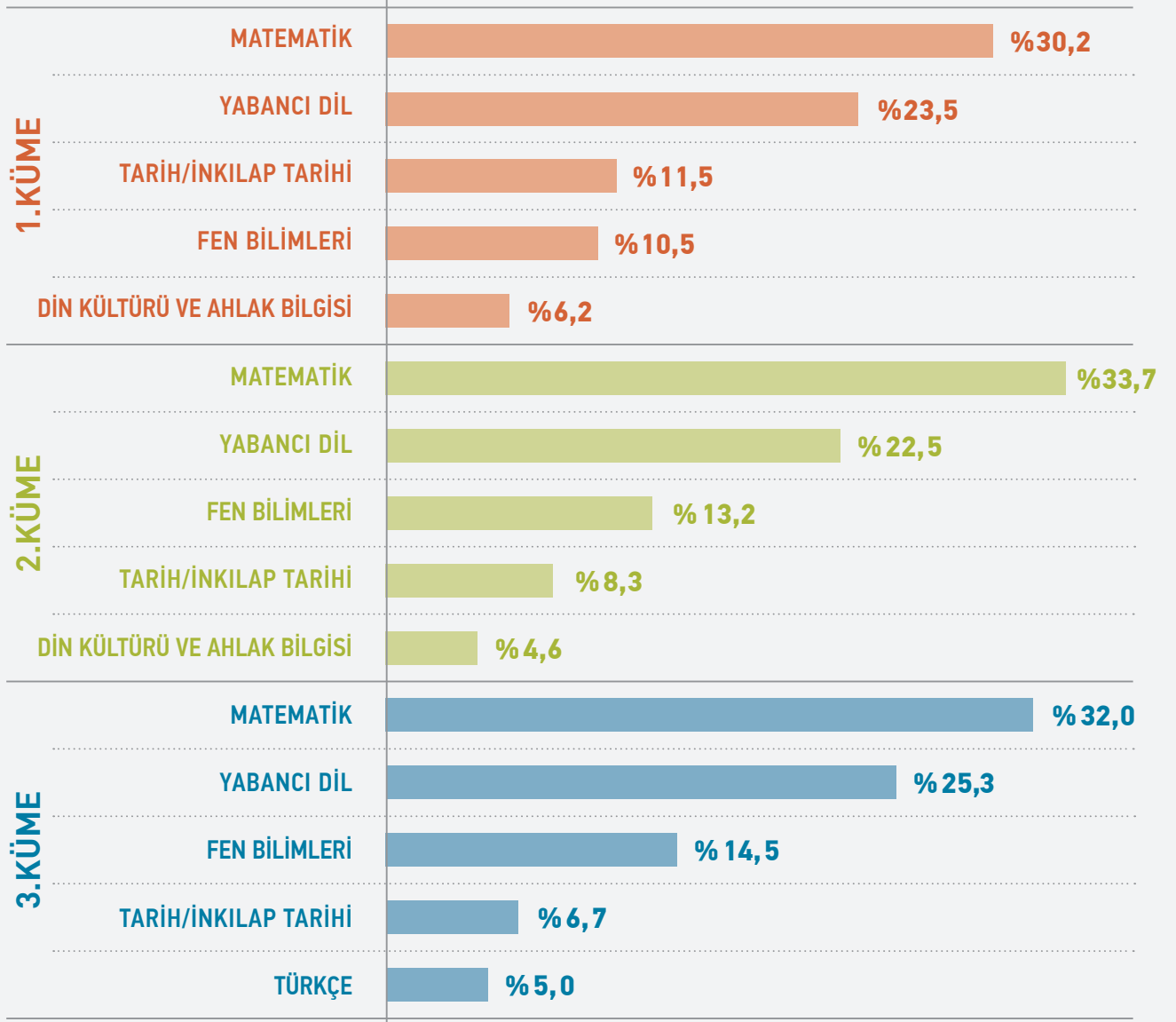
Üniversiteye giriş nasıl olmalı sorusuna katılımcıların sadece beşte birine yakını mevcut sistemi beğeniyordu ancak kümeler üzerinde baktığımızda 1. kümede yer alanların yaklaşık üçte birinin mevcut sistemi beğendiğini görüyoruz. 1. kümeden 3. kümeye doğru gidildikçe mevcut sistemi beğenenlerinin oranı da oldukça düşüyor. 2. kümede yer alanlar arasında “sınavlar kalkmalı, lise başarısına göre olmalı” yanıtı verenlerin oranı dikkat çekici iken 3. kümede yer alanların da neredeyse yarısı “sınavlar kalkmalı, yeni yöntemler bulunmalı” yanıtı veriyor.

İmkânınız olsa çocuğunuzun boş zamanlarında dersler haricinde öncelikle hangi konularda eğitim ya da bir kurs almasını isterdiniz?

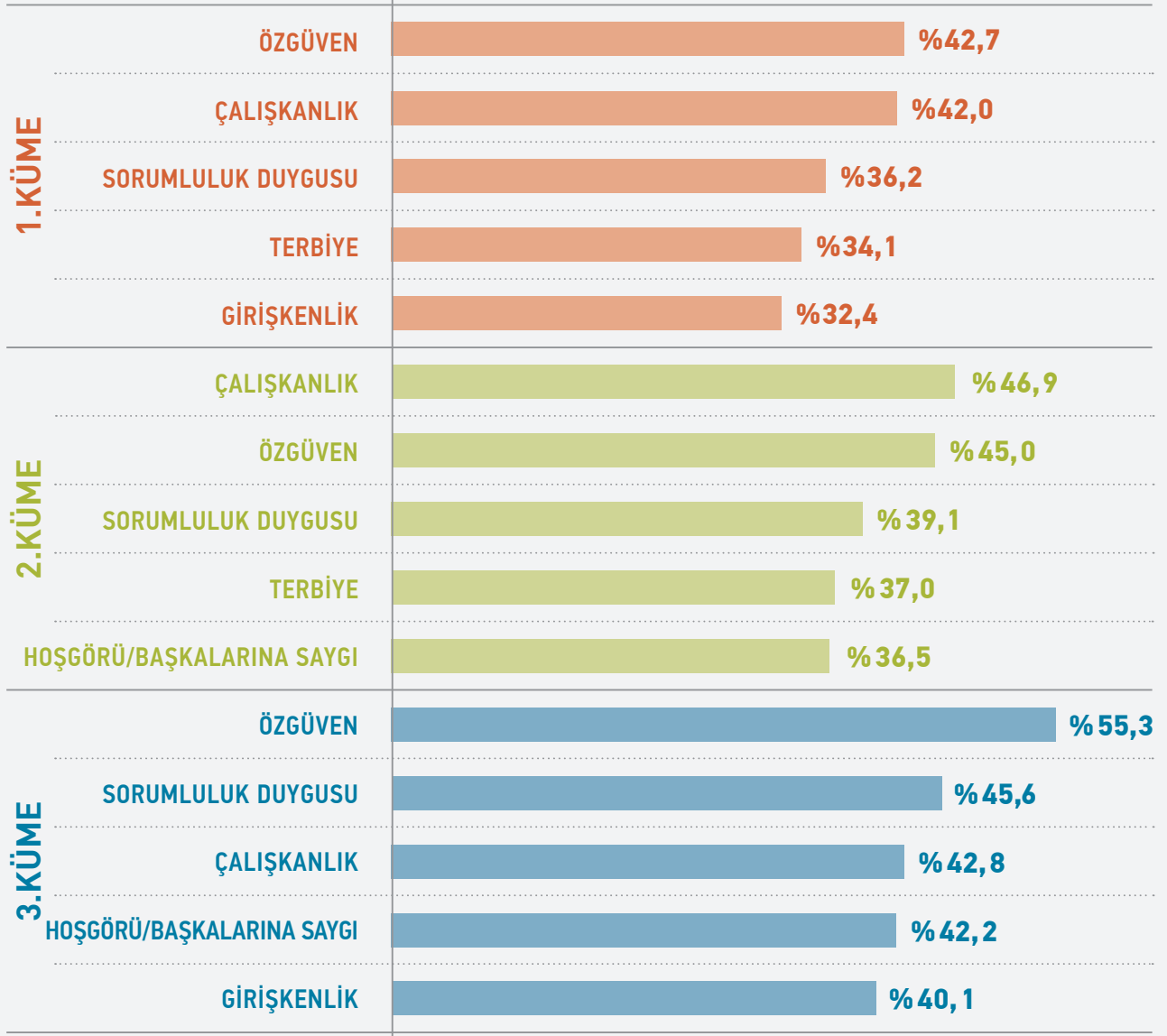
Katılımcılara yönelttiğimiz çocukları için kurs tercihi sorusunda zaten İngilizce açık ara ilk sırada yer aldı. Ardından bilgisayar/kodlama ve mesleki sertifika programları geliyordu. Kümeler üzerinden baktığımızda da bu üç kursun üç küme için de en yüksek oranda tercih edilen kurslardan olduğun söylemek mümkün. Ayrıca 1. kümede yer alanların diğer kümelerden farklı olarak yüksek oranda tercih ettiği kurslardan biri de dini eğitim / Kuran okuyup öğrenme. 2. küme ve 3. kümede yer alanlar için ise bir spor alanında veya bir sanat alanında beceri kursu yanıtları üst sıralarda yer alıyor.

Türkiye’de size göre öğrenciler liseyi bitirdiklerinde en çok hangi dersleri yeterince öğrenememiş oluyorlar?

Kümeler üzerinden de öğrenciler liseyi bitirdiklerinde en çok hangi dersleri yeterince öğrenememiş oluyorlar sorusu incelendiğinde milli eğitimin en başarısız olarak düşünüldüğü alanlar olan sayısal dersler ve yabancı dil her kümede de üst sıralarda yer alıyor. Ancak Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin de hem 1. küme hem de 2. kümede yer alanlar için üst sıralarda olması dikkat çekici.

Hangileri çocukların okulda müfredat eğitiminin yanı sıra öğrenmesi gereken şeylerin başında gelmeli?

Katılımcıların müfredat eğitiminin yanı sıra özgüven, çalışkanlık, sorumluluk duygusu, hoşgörü gibi sosyal hayatta uyumlu olmak ile ilişkili değerleri tercih ettiğinin altını çizmiştik.

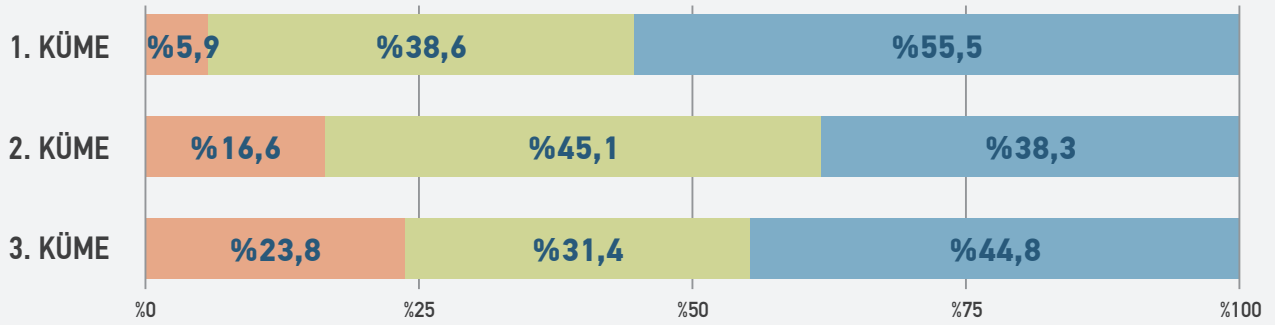
Ne itaatkar ne de yeterince eleştirel, daha çok başarı ve uyum odaklı değerleri tercih eden katılımcıları kümeler üzerinden ele aldığımızda da bu değerlerin üst sıralarda olduğunu görüyoruz.

Ancak özgüven değerinin 3. kümede diğer kümelere göre çok daha yüksek oranda ve ayrıca yine 3. kümede hoşgörü/başkalarına saygı değerinin üst sıralarda yer alıyor.

Eğitim, Ekonomi ve Toplumsal Adalet

Toplumda saygın biri olmak için iyi bir eğitim almak ne kadar gerekli?

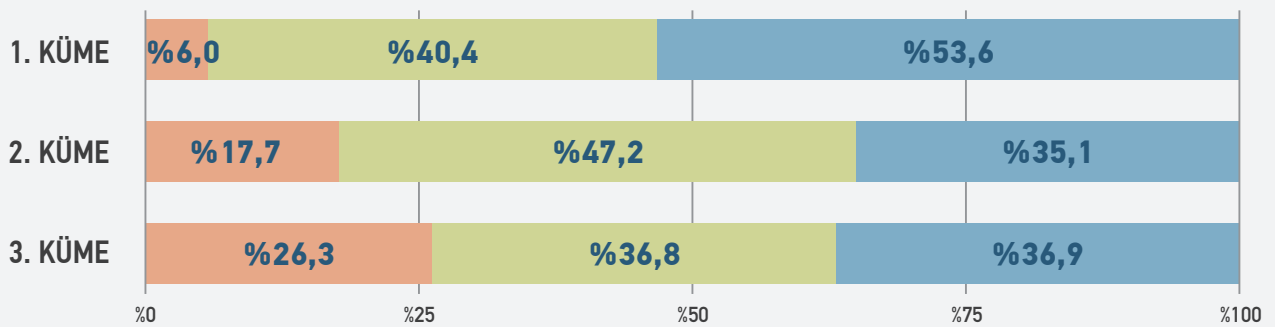
■ HİÇ GEREKLİ DEĞİL
■ NE GEREKLİ NE DEĞİL
■ ÇOK GEREKLİ

Eğitimin saygınlığına olan inancın düşük olduğuna eğitim ve toplumsal adalet ile ilgili bölümde değindik. Toplumda saygın biri olmak için iyi bir eğitimin gerekliliği sorusuna kümelerle göre baktığımızda 1. küme daha yüksek oranda iyi bir eğitimin toplumda saygınlık için gerekli olduğunu düşünüyor. 1. kümeden 3. kümeye gidildikçe toplumda saygın biri olmak için iyi bir eğitim almanın gerekli olmadığını düşünenlerin oranı da yükseliyor.

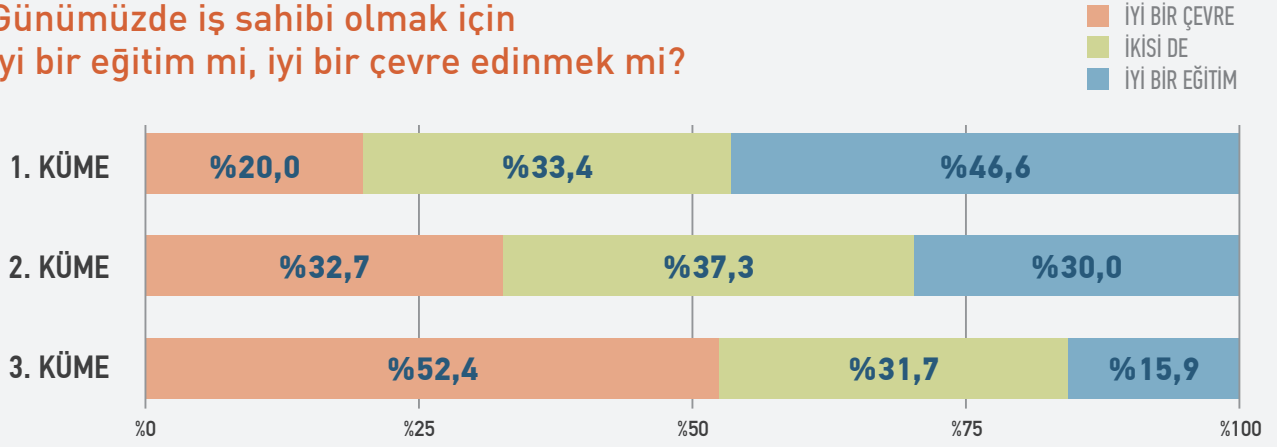
İyi bir gelir düzeyine erişmek için iyi bir eğitim almak ne kadar gerekli?

■ HİÇ GEREKLİ DEĞİL
■ NE GEREKLİ NE DEĞİL
■ ÇOK GEREKLİ

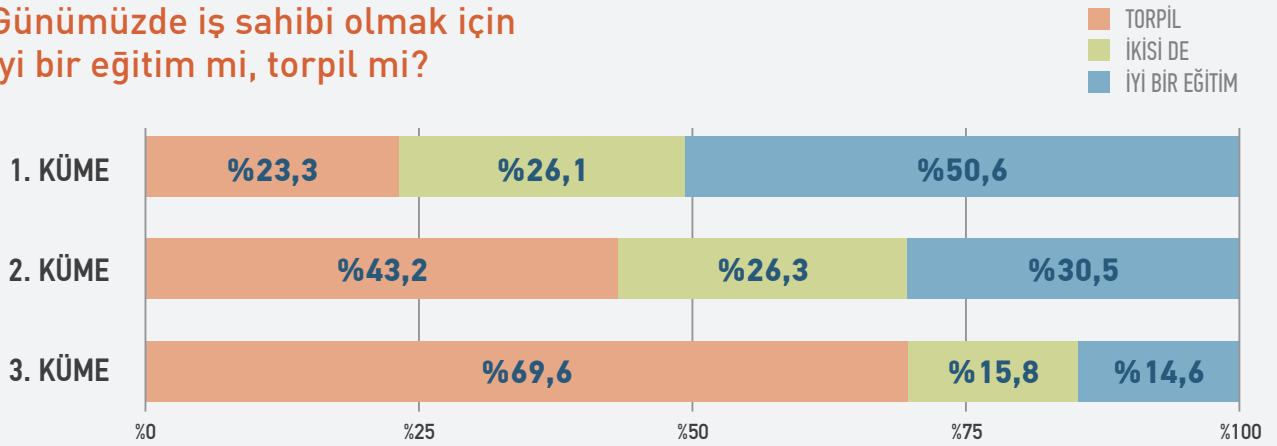
Türkiye’de iyi bir eğitimin iyi bir gelir düzeyine erişmek gerekli olduğunu düşünenlerin oranının da düşük olduğuna ekonomi ve toplumsal adalet bölümünde değindik. Kümelerle göre iyi bir gelir düzeyine erişmek için iyi bir eğitim almak gerekli midir sorusuna verilen yanıtlara baktığımızda yine 1. kümede gerekli olduğunu düşünenlerin daha yüksek olduğunu görüyoruz. Yine 1. kümeden 3. kümeye doğru gidildikçe iyi bir gelir düzeyine erişmek için iyi bir eğitim almanın gerekli olmadığını düşünenlerin oranı artıyor.

Günümüzde iş sahibi olmak için iyi bir eğitim mi, iyi bir çevre edinmek mi?

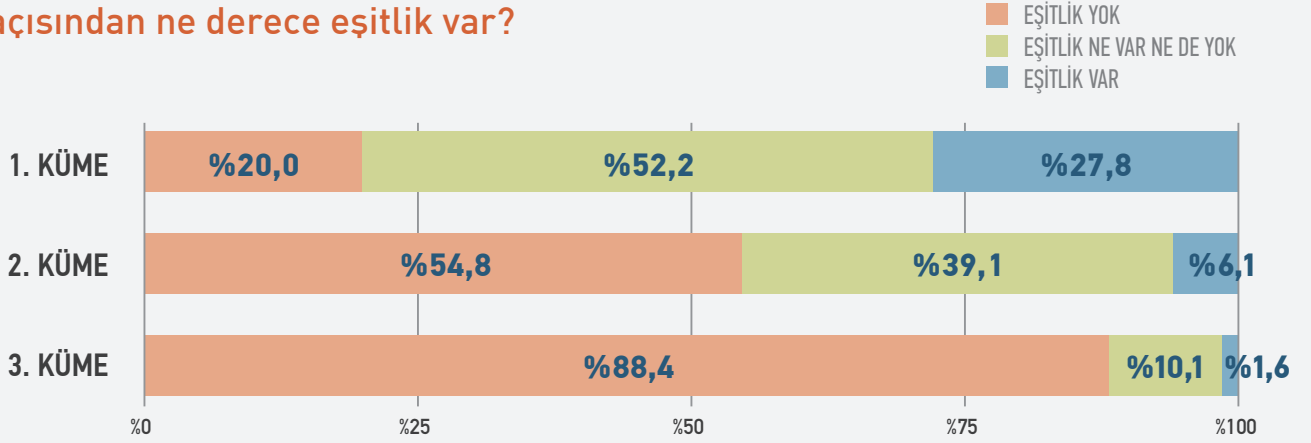
Türkiye genelinde katılımcıların sadece yaklaşık üçte biri iyi bir eğitimin iş sahibi olabilmek için yeterli olduğuna inanıyordu. 1. kümede iyi bir eğitimin yeterli olduğuna inananların oranı daha da yüksek. Ancak diğer taraftan 1. kümedekilerin beşte biri iyi bir çevre edinmenin iş sahibi olabilmek için yeterli olduğunu da düşünüyor. Yine bu oran 1. kümeden 3. kümeye gidildikçe daha da artıyor. 3. kümede yer alanların yarısından fazlası iş sahibi olabilmek için iyi bir çevre edinmenin önemli olduğunu düşünüyor.

Günümüzde iş sahibi olmak için iyi bir eğitim mi, torpil mi?

Çevre seçeneği torpil ile değiştirildiğinde Türkiye geneline neredeyse iki kişiden birinin torpil eğitimden önemlidir dediğini görmüştük. Kümeler üzerinden günümüzde iş sahibi olabilmek için iyi bir eğitim mi yoksa torpil sorusuna verilen yanıtlara baktığımızda ise sadece 1. kümede yer alanlar için iyi bir eğitimin torpilden önce geldiğini görüyoruz. İş sahibi olabilmek için torpil daha önemli diyenlerin oranı da 1. kümeden 3. kümeye giderek yükseliyor.

Türkiye’de insanlar arasında iyi eğitim olanağı açısından ne derece eşitlik var?

Eğitimde fırsat ve olanak eşitsizliği son yıllarda hem eğitim sistemi içerisinde yaşanan dönüşüm hem de ekonomik kriz şartları ile daha da belirgin hale gelen bir sorun. Ancak eğitim ve toplumsal adalet bölümünde de katılımcıların eşitsizlik algısının çok yaygın olduğunu reddettiğinin altını çizdik. İyi bir eğitim olanağı açısından ne derece eşitlik var sorusuna kümeler üzerinden baktığımızda oldukça net bir ayrım görüyoruz. 1. kümede yer alanların sadece beşte biri eşitlik yok yanıtını verirken 3. kümede yer alan her on kişiden dokuzu eşitlik yok yanıtını veriyor.

Bu bölümü toparlamak gerekirse,

1. kümede yer alanlar için onlara saydığımız eğitim sistemi unsurlarını yeterli bulduklarını, 3. kümede yer alanlar için ise tam tersi oldukça yetersiz bulduklarını söylemek mümkün. 1990’larda ailesi Milli Görüş geleneğinden gelen partilere oy vermiş olanlar ile 1. kümede yer alanların birbirine yakın puanlarda eğitim sistemini yeterli buluyor.

Diğer yandan 3. kümede yer alanların yanı sıra okula giden çocuğu olan düşük gelirli haneler, ailesi ilköğretim mezunu olup kendisi üniversite mezunu olanlar ve ailesi 1990’larda HEP/HADEP veya SHP, DSP, CHP gibi partileri desteklemiş olanlar onlara saydığımız eğitim sisteminin unsurlarını iyi / yeterli bulmuyorlar.

Eğitimin kalitesinin artırılması için atılması gereken adımları büyük çoğunluğuna dair hem kümelerin hem de toplumsal grupların yüksek beklentileri bulunuyor.

Buna rağmen 3. kümede yer alanların daha yüksek puanda beklentilerinin bulunduğunu söylemek mümkün.

Tersi bu sefer 2. kümede yer alanlar için geçerli. 2. kümede yer alanlara ek anne veya babası üniversite mezunu olanlar, hem ailesinde üniversite mezunu olup hem de kendisi üniversite mezunu olanlar ile ve ailesi 1990’larda Refah Partisi, Fazilet Partisi gibi partilere oy vermiş olanların puanları diğer gruplara göre görece daha düşük.

Toplumsal gruplar gibi kümelerde de öğretmenlere, derslere ve öğrencilere yönelik katılımcıların algıları farklılaşıyor. Yine 1. kümede yer alanlara ek 1990'larda ailesi Milli Görüş geleneğinden gelen partilere oy vermiş olanlar ve hem ailesi hem de kendisi ilköğretim mezunu olanların derslere ve öğrencilere yönelik pozitif ifadeleri daha yüksek geçerli görürken eğitim sistemi ve mekanına yönelik ise negatif ifadeleri daha düşük puanda geçerli görüyor.

Diğer yandan, 3. kümede yer alanlar ile de ailesi 1990'larda HEP/HADEP veya SHP, DSP, CHP gibi partileri desteklemiş olanlar ile anne veya babası üniversite mezunu olanların öğrencilere yönelik pozitif ifadeleri geçersiz görürken, eğitim sistemi ve mekanına yönelik ise negatif ifadeleri daha yüksek puanda geçerli gördüğünü söylemek mümkün.

Türkiye'de eğitim alanını bütünüyle daha problemlili gören 3. kümede yer alanların büyük çoğunluğu için yükseköğretime geçişin de yapısal olarak değiştirilmesi gerekiyor. 3. kümede yer alanların tercihi sınavlar kalkarken yeni yöntemlerin bulunması iken 2. kümede yer alanların tercihi ise sınavlar kalkarken yükseköğretime geçişin lise başarısına göre olması.

Son olarak, toplumsal adalet bağlamında eğitimi ele aldığımızda eğitim ile sağlanabilecek toplumsal mobilizasyona olan inancın 3. kümede yer alanlar için geçerli olmadığını söyleyebiliriz.

Üniversite mezunu oranının görece yüksek olduğu, ayrıca anadili Kürtçe olanların da yoğunlukta olduğu 3. küme için bu inancın artık geçerli olmaması da ayrı bir tartışma konusu.

Eğitim durumu daha düşük olan, daha yaşlı, ev kadını ve emeklilerin yoğun olduğu 1. küme için ise toplumsal mobilizasyonu sağlayan bir araç olarak eğitime inancın daha yüksek olması da liyakat tartışmalarına anlam kazandıran birer bulgu olarak tekrar karşımıza çıkıyor.

The logo for Reform Enstitüsü is centered on a large blue circle. The word "REFORM" is in white, with the "O" replaced by a stylized orange circle with a white dot in the center. Below it, the word "ENSTİTÜSÜ" is in white. The background features a large blue circle and orange curved shapes.

REFORM
ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE EĞİTİM ARAŞTIRMASI

ALGI VE BEKLENTİLER